

Επίσημη Εφημερίδα

ISSN 1725-2547

L 84

46ο έτος

1 Απριλίου 2003

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

.....

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Επιτροπή

2003/207/ΕΚ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2002, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση COMP/E-3/36 700 — Βιομηχανικά και ιατρικά αέρια) (κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 2782) (Τα κείμενα στην αγγλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

1

2

EL

Οι πράξεις οι τίτλοι των οποίων έχουν τυπωθεί με ημίμαυρα στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχείρισεως που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημαίνονται με αστερίσκο.

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Ιουλίου 2002

σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ

(Υπόθεση COMP/E-3/36 700 — Βιομηχανικά και ιατρικά αέρια)

(κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 2782)

(Τα κείμενα στην αγγλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(2003/207/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

ΜΕΡΟΣ I — ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Έχοντας υπόψη:

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1216/1999 ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 3 και το άρθρο 15 παράγραφος 2,

(1) Αποδέκτες της παρούσας απόφασης είναι οι ακόλουθες επιχειρήσεις:

— AGA AB,

— Air Liquide BV,

— Air Products Nederland BV,

— BOC Group Plc.,

— Messer Nederland BV,

— NV Hoek Loos,

— Westfalen Gassen Nederland BV.

την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2001, για την κίνηση της διαδικασίας στην παρούσα υπόθεση,

(2) Οι παραβάσεις συνίστανται στη συμμετοχή αυτών των παραγωγών αερίων για βιομηχανικούς και ιατρικούς σκοπούς σε μία διαρκή συμφωνία ή/και εναρμονισμένη πρακτική αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης. Οι συμμετέχουσες εταιρείες έλαβαν μέρος σε συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές όσον αφορά αυξήσεις τιμών των συγκεκριμένων προϊόντων, περιόδους αναστολής (moratoria) για την εφαρμογή αυτών των αυξήσεων των τιμών, ελάχιστων τιμών και διάφορων άλλων εμπορικών όρων σχετικά με αυτά τα προϊόντα. Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις συγκαταλέγονται μεταξύ των κυρίαρχων ομίλων στον τομέα των βιομηχανικών αερίων παγκοσμίως. Οι παραβάσεις περιορίζονται στην αγορά βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες.

αφού έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίσουν τις απόψεις τους σε σχέση με τις αιτιάσεις της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2842/92 της Επιτροπής της 22ας Δεκεμβρίου 1998, περί των ακροάσεων στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών κατ' εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΚ ⁽³⁾,

την τελική έκθεση του συμβούλου ακροάσεων για την παρούσα υπόθεση ⁽⁴⁾,

αφού έλαβε υπόψη τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για τις συμπράξεις και τις δεσπόζουσες θέσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

⁽¹⁾ ΕΕ L 13 της 21.2.1962, σ. 204/62.

⁽²⁾ ΕΕ L 148 της 15.6.1999, σ. 5.

⁽³⁾ ΕΕ L 354 της 30.12.1998, σ. 18.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 78 της 1.4.2003.

- (3) Η Επιτροπή έχει αποδείξει ότι οι επιχειρήσεις συμμετείχαν στις παραβάσεις από το 1989 έως το 1991 και από το 1993 έως το 1997 στην περίπτωση των AGA Gas BV, Air Liquide BV, Air Products Europe Inc. και NV Hoek Loos, το 1990/91 και από το 1993 έως το 1997 στην περίπτωση της Messer Nederland BV, από το 1994/95 έως το 1997 στην περίπτωση της Westfalen Gassen Nederland BV και το 1994/95 στην περίπτωση της BOC Group Plc.

2. ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- (4) Τα βιομηχανικά αέρια, που σε ορισμένες γλώσσες ονομάζονται τεχνικά αέρια, είτε προέρχονται από τον αέρα (ατμοσφαιρικά αέρια: οξυγόνο, άζωτο, αργό) σε «εγκαταστάσεις μεγάλης παραγωγής» διαχωρισμού του αέρα είτε παράγονται σε εγκαταστάσεις μεγάλης παραγωγής κατόπιν χημικής διεργασίας (διοξείδιο του άνθρακα, υδρογόνο, ακετυλένιο), συχνά ως απόβλητο. Το κύριο μέρος του κλάδου βιομηχανικών αερίων αποτελείται από τα τρία ατμοσφαιρικά αέρια οξυγόνο, άζωτο και αργό, που από κοινού θεωρείται ότι αντιστοιχούν γύρω στο 60 % κατ' αξία —και σημαντικά περισσότερο κατ' όγκο— των συνολικών ευρωπαϊκών αγορών βιομηχανικών αερίων. Ορισμένα ατμοσφαιρικά και μη ατμοσφαιρικά αέρια προσφέρονται σε εξαιρετικά καθαρή μορφή ή σε μείγματα για ιατρικούς ή ειδικούς σκοπούς, για παράδειγμα ιατρικό οξυγόνο.
- (5) Τα βιομηχανικά αέρια χρησιμοποιούνται στις περισσότερες βιομηχανίες και μεθόδους μεταποίησης. Τα ιατρικά αέρια χρησιμοποιούνται σε νοσοκομεία, κλινικές και κατ' οίκον νοσηλεία. Οι μεγαλύτεροι όγκοι βιομηχανικών και ιατρικών αερίων χρησιμοποιούνται για την παραγωγή, κοπή και τήξη μετάλλων και στη χημική βιομηχανία. Η βιομηχανία τροφίμων, η βιομηχανία ηλεκτρονικών και ο τομέας φροντίδας της υγείας θεωρείται ότι αντιστοιχεί έκαστος γύρω στο 10 % της αγοράς φυσικών αερίων. Κάθε αέριο εξυπηρετεί ειδικούς σκοπούς και συνεπώς έχει δική του αγορά χρήστη.
- (6) Υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τύποι αγορών αερίων βασισμένοι στις μεθόδους παράδοσης: πωλήσεις μεγάλης παραγωγής γίνονται σε ορισμένους μεγάλους πελάτες που χρειάζονται πολύ μεγάλες ποσότητες, πρωτίστως, των ατμοσφαιρικών αερίων οξυγόνου και αζώτου. Οι παραδόσεις γίνονται μέσω είτε επιτόπιων εγκαταστάσεων παραγωγής αποκλειστικής χρήσης είτε μέσω σωληνώσεων αποκλειστικής χρήσης. Οι συμβάσεις, που περιλαμβάνουν τις απαραίτητες κεφαλαιουχικές επενδύσεις για τις εν λόγω εγκαταστάσεις ή σωληνώσεις, είναι ειδικά προσαρμοσμένες και, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας αυτών των επενδύσεων, η διάρκειά τους φθάνει τα 15 έτη. Οι Κάτω Χώρες και το Βέλγιο διαθέτουν πολύ πυκνά δίκτυα αγωγών. Οι πωλήσεις μεγάλης παραγωγής αποτελούν ξεχωριστή αγορά, δεδομένου ότι οι λιγοστές εταιρείες που χρειάζονται τόσο μεγάλες ποσότητες δεν θεωρούν τον εφοδιασμό με αέριο χύμα ή εμφιαλωμένο εναλλακτική λύση, εφόσον διαθέτουν εφεδρικό σύστημα.
- (7) Το 1989, κατόπιν έρευνας της Επιτροπής στον τομέα των βιομηχανικών αερίων και της έναρξης της διαδικασίας βάσει των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού ⁽⁵⁾ οι μεγαλύτεροι παραγωγοί βιομηχανικών αερίων στον κόσμο, μεταξύ άλλων οι L'Air Liquide SA, AGA AB, Union Carbide, Air Products Europe Inc, Linde AG και Messer Griesheim GmbH, δεσμεύτηκαν έναντι της Επιτροπής να τροποποιήσουν τις συμβάσεις τους όσον αφορά τη μεγάλη παραγωγή. Οι δεσμεύσεις εφοδιασμού και προμήθειας βάσει συμβάσεων για επιτόπιες εγκαταστάσεις και αγωγούς δεν θα έπρεπε να είναι πλέον αποκλειστικού χαρακτήρα αλλά να σχετίζονται με ποσότητες που εμπίπτουν εντός σταθερού ελάχιστου/μέγιστου φάσματος ⁽⁶⁾.
- (8) Τα αέρια του ατμοσφαιρικού αέρα και άλλα αέρια όπως το διοξείδιο του άνθρακα παραδίδονται σε μεσαίου μεγέθους πελάτες σε υγρή μορφή («χύμα») σε χαμηλές θερμοκρασίες. Το αέριο μεταφέρεται σε πελάτες οδικώς ή σιδηροδρομικώς με βυτιοφόρα-οι πελάτες διαθέτουν δεξαμενές αποθήκευσης και εξοπλισμό εξαέρωσης. Οι αγωγοί χρησιμοποιούνται μεταξύ εγκαταστάσεων διαχωρισμού του αέρα ή μεγάλων μονάδων παραγωγής και εγκαταστάσεων υγροποίησης· οι εγκαταστάσεις υγροποίησης κατασκευάζονται συχνά στην ίδια τοποθεσία με τις εγκαταστάσεις μεγάλης παραγωγής (εγκαταστάσεις σιδηροδρομικής μεταφοράς), αποφεύγοντας τοιουτοτρόπως την επένδυση σε αγωγό μεταξύ των δύο.
- (9) Οι δεσμεύσεις που ανέλαβαν το 1989 έναντι της Επιτροπής οι μεγαλύτεροι παραγωγοί βιομηχανικών αερίων στον κόσμο που αναφέρονται στην παράγραφο 7 κάλυπταν επίσης πωλήσεις των υγρών αερίων του ατμοσφαιρικού αέρα, αζώτου, οξυγόνου και αργού, βάσει συμβάσεων για αέρια χύμα. Και εν προκειμένω, οι δεσμεύσεις εφοδιασμού και προμήθειας έπρεπε να σχετίζονται με ποσότητες μέχρι ενός καθορισμένου μέγιστου ορίου. Η Επιτροπή επέτρεψε σε έναν προμηθευτή να διατηρεί το αποκλειστικό δικαίωμα εμφιάλωσης και διατήρησης δεξαμενών αποθήκευσης για λόγους ασφάλειας. Οι πελάτες που επιθυμούν να χρησιμοποιούν περισσότερους του ενός προμηθευτές θα χρειάζονται περισσότερες της μιας δεξαμενές αποθήκευσης. Η διάρκεια συμβάσεων για υγρά αέρια του ατμοσφαιρικού αέρα μειώθηκε σε τρία έτη. Οι πελάτες θα συνεχίσουν να είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ή να μισθώνουν δεξαμενές κρουογώνων από τον προμηθευτή του αερίου· μπορούν να ζητούν οι συμβάσεις μίσθωσης δεξαμενών να είναι ξεχωριστές από τη σύμβαση εφοδιασμού με αέριο. Οι συμβάσεις μίσθωσης δεξαμενών μπορούν να συνάπτονται για μέγιστη περίοδο πέντε ετών.
- (10) Οι μικροί πελάτες αερίων του ατμοσφαιρικού αέρα, καθώς και οι αγοραστές αερίων τήξης, μειγμάτων αερίων και ειδικών ή πολύ καθαρών αερίων εφοδιάζονται μέσω φιαλών κατασκευασμένων συνήθως από χάλυβα. Η εμφιάλωση και διανομή των φιαλών μπορεί να γίνεται από την εγκατάσταση παραγωγής του προμηθευτή. Εναλλακτικά, τα υγρά αέρια μεταφέρονται με βυτιοφόρα σε κέντρα εμφιάλωσης, όπου λαμβάνει χώρα η συμπίεση του αερίου και η εμφιάλωση. Αυτές οι φιάλες διαφόρων μεγεθών που περιέχουν αέρια υπό πίεση είτε μεταφέρονται απευθείας στον πελάτη είτε

⁽⁵⁾ Υπόθεση IV/30.869.

⁽⁶⁾ Ανακοίνωση τύπου IP (89) 426, 7 Ιουνίου 1989.

στις αποθήκες —ορισμένες φορές ανεξάρτητες επιχειρήσεις— που εφοδιάζουν πελάτες λιανικής πώλησης. Τα αέρια τήξης, όπως το ακετυλένιο, μεταφέρονται μόνο σε φιάλες και υπό χαμηλή πίεση.

- (11) Καίτοι οι όγκοι των πωλούμενων εμφιαλωμένων αερίων είναι περιορισμένοι, η σημασία τους σε επίπεδο εσόδων είναι πολύ σημαντική. Αυτό οφείλεται στις υψηλότερες τιμές και σχετικές επιβαρύνσεις που συνεπάγονται οι πωλήσεις φιαλών. Στον κλάδο των φιαλών, οι μεγάλοι προμηθευτές κατατάσσονται συνήθως σε κατηγορίες τους πελάτες τους ανάλογα με τις ποσότητες που αγοράζουν εντός δεδομένης περιόδου. Οι σημαντικότεροι πελάτες φιαλών εξυπηρετούνται συνήθως απευθείας από την επιχείρηση βιομηχανικών αερίων, ενώ οι μικρότεροι πελάτες συναλλάσσονται με κατόχους αποθηκών. Οι δεσμεύσεις που ανέλαβαν το 1989 έναντι της Επιτροπής οι μεγαλύτεροι παραγωγοί φυσικών αερίων στον κόσμο δεν κάλυπταν τον εφοδιασμό με αέρια σε φιάλες.
- (12) Η βιομηχανία εν γένει θεωρεί τις τρεις διαφορετικές μεθόδους διανομής ξεχωριστές αγορές προϊόντος και η Επιτροπή διατυπώνει την ίδια άποψη στην υπόθεση IV/30.869 — Βιομηχανικά αέρια ⁽⁷⁾ και στις αποφάσεις συγκεντρώσεων Air Liquide/BOC ⁽⁸⁾ και Linde/AGA ⁽⁹⁾. Ο πελάτης επιλέγει εν γένει την μέθοδο εφοδιασμού με οικονομικά κριτήρια στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που υπάρχουν για ένα συγκεκριμένο αέριο στο χώρο του συγκεκριμένου χρήστη. Αυτό δεν σημαίνει ότι ένας δεδομένος πελάτης δεν μπορεί να αγοράσει από μία επιχείρηση ορισμένα αέρια που διατίθενται σε διάφορες μορφές, για παράδειγμα οξυγόνο μέσω αγωγού, διοξειδίο του άνθρακα σε υγρή μορφή και ένα ειδικό μείγμα αργού σε φιάλες.
- (13) Και στις τρεις μορφές παράδοσης η τιμή μεταφοράς και συσκευασίας είναι πολύ υψηλή συγκριτικά προς την αξία των αερίων καθαυτών. Συνήθως τόσο η δεξαμενή όσο και οι φιάλες παραμένουν στην κυριότητα του προμηθευτή των αερίων και μισθώνονται από τον πελάτη. Οι φιάλες και οι δεξαμενές πρέπει να υπόκεινται σε τακτικούς ελέγχους ασφάλειας από τον κάτοχό τους.
- (14) Δεδομένου ότι η μεταφορά είναι δαπανηρή και ελάχιστοι προμηθευτές είναι σε θέση να παράγουν οι ίδιοι τα βιομηχανικά αέρια σε κάθε περιοχή, οι όμιλοι παραγωγής βιομηχανικών αερίων και οι εθνικές θυγατρικές τους τείνουν να αλληλοεφοδιάζονται με μεγάλες ποσότητες αερίων μέσω αγωγού ή υπό υγρή μορφή. Αυτό γίνεται μέσω συναλλαγών ανταλλαγής ή σύμβασης για αγορά αερίων ασχέτως της ταυτόχρονης ή μη παράδοσής τους ή άλλων συμβάσεων. Ο εφοδιασμός αυτός μεταξύ ομάδων έχει συχνά διατομεακό χαρακτήρα. Οι αποθήκες εμφιάλωσης που ανήκουν σε έναν

προμηθευτή εμφιαλώνουν ενίοτε και φιάλες εξ ονόματος ανταγωνιστών. Τοιουτοτρόπως οι πελάτες μπορούν να αποκτούν τους διάφορους τύπους βιομηχανικών αερίων που χρειάζονται από τον ίδιο προμηθευτή.

3. ΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

α) **Hoek Loos**

- (15) Η μεγαλύτερη εταιρεία βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες κατά την περίοδο της έρευνας, ήταν η NV Hoek's Machine en Zuurstoffabriek, που σήμερα ονομάζεται NV Hoek Loos, και αναφέρεται στο εξής ως «Hoek Loos». Ιδρύθηκε το 1891 και εδρεύει στο Schiedam. Στις 31 Δεκεμβρίου 1996 η Hoek Loos είχε 1 798 εργαζόμενους, εκ των οποίων 826 απασχολούνταν στις Κάτω Χώρες. Η δομή της Hoek Loos άλλαξε το 1996, όταν η NV κατέστη εταιρεία συμμετοχών για ορισμένες ενεργές εταιρείες, μεταξύ άλλων τις Hoek Loos BV, Hoek Loos Medische Gassen BV, τη βελγική εταιρεία Hoek Loos NV και την αμερικανική εταιρεία Holox Inc.
- (16) Η τελική μητρική εταιρεία της Hoek Loos είναι η Linde AG στο Βισμπάντεν, Γερμανία. Ο όμιλος Linde πραγματοποίησε το 1996 κύκλο εργασιών της τάξης των 8 801 δισεκατ. DEM σε παγκόσμιο επίπεδο με προσωπικό άνω των 30 000 ατόμων. Εκτός από την παραγωγή, την εμπορία και την πώληση βιομηχανικών και ιατρικών αερίων σε πολλές χώρες του κόσμου, η Linde κατασκευάζει και παράγει επίσης διάφορους τύπους εγκαταστάσεων για τον τομέα των χημικών προϊόντων, οχήματα μεταφοράς, υδραυλικά και ψυκτικά συστήματα. Το 1996, ο κύκλος εργασιών της Linde στον τομέα των αερίων ανήλθε σε [...] * (*).
- (17) [...].
- (18) Το 2000 η Hoek Loos κατέστη κατά 100 % θυγατρική εταιρεία της Linde όταν η Linde εξαγόρασε όλες τις υπόλοιπες μετοχές της Hoek Loos που αποτελούσαν αντικείμενο συναλλαγών στο χρηματιστήριο αξιών.
- (19) Η Hoek Loos δραστηριοποιείται στις Κάτω Χώρες, στο Βέλγιο και το νοτιοανατολικό τμήμα των ΗΠΑ. Η Hoek Loos παράγει, εμπορεύεται και διανέμει βιομηχανικά και ιατρικά αέρια καθώς και σχετικό εξοπλισμό, συστήματα και υπηρεσίες. Μέχρι το 1996 παρήγαγε και ιατρικό εξοπλισμό. Στις Κάτω Χώρες, όπου διαθέτει ιδιόκτητες μονάδες διαχωρισμού του αέρα στο Ijmuiden και Botlek/Ρότερνταμ, η Hoek Loos προμηθεύει αέρια σε φιάλες, χύμα και μέσω αγωγού και διαθέτει επίσης αέρια μέσω επιτόπιων εγκαταστάσεων. Η Hoek Loos είναι ιδρυτικό μέλος της ολλανδικής ένωσης του κλάδου VFIG. Όντας το μεγαλύτερο μέλος, η Hoek Loos ασκούσε ανέκαθεν την προεδρία της VFIG.

⁽⁷⁾ Ανακοίνωση τύπου IP (89) 426, 7 Ιουνίου 1989.

⁽⁸⁾ COMP/M. 1630, απόφαση της 18.1.2000.

⁽⁹⁾ COMP/M.1641, απόφαση της 9.2.2000.

(*) Στοιχείο επιχειρηματικού απορρήτου που απαλείφθηκε από το κείμενο.

β) **AGA**

- (20) Την περίοδο αναφοράς η δεύτερη σημαντικότερη εταιρεία βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες ήταν η AGA Gas BV, που ιδρύθηκε το 1971 και εδρεύει στο Άμστερνταμ⁽¹⁰⁾. Την περίοδο αυτή, η AGA Gas BV ανήκε στην AGA Invest BV, που με τη σειρά της ανήκε στην AGA AB της Lidingo, την τελική σουηδική μητρική εταιρεία του ομίλου AGA. Η AGA AB πραγματοποίησε το 1996 κύκλο εργασιών 12 860 δισεκατ. SEK με προσωπικό άνω των 10 000 ατόμων.
- (21) Η AGA Gas BV έχει προβεί σε αλλαγή της εταιρικής δομής μετά την υπό έρευνα περίοδο και δεν υφίσταται πλέον υπό αυτή τη μορφή. Κατόπιν της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τη συγκέντρωση Linde και AGA⁽¹¹⁾, η AGA AB εξαγοράστηκε από την Linde AG και ένα από τα μέσα που προσφέρθηκαν προκειμένου η Επιτροπή να εκδώσει ευνοϊκή απόφαση, ήταν η διακοπή της δραστηριότητας της AGA Gas BV στον τομέα των εμφιαλωμένων αερίων στις Κάτω Χώρες.
- (22) Τον Δεκέμβριο του 2000, η AGA Gas BV διαχωρίστηκε, με νομική πράξη αποσυγκέντρωσης, στην AGA Gas BV (το υπόλοιπο) και στην AGA Transfer BV, η οποία μετονομάστηκε σε AGA Amsterdam BV. Η AGA Gas BV, κράτησε βασικά τη δραστηριότητα στους τομείς των υγρών αερίων, των ιατρικών αερίων, των ειδικών αερίων και του Mison. Η AGA Amsterdam ανέλαβε τη δραστηριότητα στον τομέα των εμφιαλωμένων αερίων.
- (23) Το 2001 η AGA Gas BV (το υπόλοιπο) συγχωνεύτηκε στη συνέχεια στην AGA Invest BV και η τελευταία πωλήθηκε από την AGA AB στην Hoek Loos. Η AGA Amsterdam BV πωλήθηκε στις Air Products Holdings BV και Prodair Corporation.
- (24) Την περίοδο αναφοράς η AGA Gas BV (στο εξής «AGA») παρήγαγε, εμπορευόταν και πωλούσε βιομηχανικά και ιατρικά αέρια, καθώς και σχετικό εξοπλισμό, συστήματα και υπηρεσίες. Μέχρι το 1995 η AGA και η Hoek Loos είχαν κοινή επιχείρηση παραγωγής, την Cryoton, στην περιοχή του Ρότερνταμ. Έκτοτε, η AGA κράτησε τη μονάδα παραγωγής υγρού CO₂ ενώ η μονάδα διαχωρισμού του αέρα δόθηκε στην Hoek Loos.
- (25) Η AGA είναι ιδρυτικό μέλος της VFIG. Ως το δεύτερο κατά σειρά μεγαλύτερο μέλος, η AGA ασκεί εκ παραδόσεως καθήκοντα ταμίας της VFIG.

γ) **Air Products**

- (26) Μία τρίτη παλαιότερη υπάρχουσα εταιρεία στην Ολλανδία είναι η Air Product Nederland BV (στο εξής «Air Products»), που εδρεύει στο Waddinxveen. [...] Η Air Products είναι ιδρυτικό μέλος της VFIG.
- (27) Αναγνωρισμένη στην Πολιτεία Ντέλαγουερ (ΗΠΑ), η Air Products Europe Inc. είναι επιφορτισμένη με τις ευρωπαϊκές δραστηριότητες της Air Products και έχει τα κεντρικά γραφεία της στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- (28) Τελική μητρική εταιρεία της Air Products είναι η Air Products and Chemicals Inc., Allentown, Πενσυλβάνια, ΗΠΑ. Το 1998 ο όμιλος απασχολούσε 16 700 άτομα [...].

δ) **Air Liquide**

- (29) Η Air Liquide BV (στο εξής «Air Liquide») ιδρύθηκε το 1998 και η έδρα της βρίσκεται σήμερα στο Αϊντχόβεν.
- (30) Τελική μητρική εταιρεία της είναι η L'Air Liquide SA, Γαλλία. Η Air Liquide εμπορεύεται και πωλεί αέρια χύμα και εμφιαλωμένα αέρια στις Κάτω Χώρες. Έχει επίσης ένα μεγάλο πελάτη στο Βέλγιο. Οι συμβάσεις μεγάλης παραγωγής εξυπηρετούνται από μία ενδιάμεση εταιρεία του ομίλου Air Liquide, την Air Liquide Nederland BV. Η Air Liquide είναι ιδρυτικό μέλος της VFIG.
- (31) Το 1996 ο όμιλος Air Liquide απασχολούσε περίπου 27 000 εργαζόμενους. Ο όμιλος Air Liquide κατέχει ισχυρή θέση στις αγορές βιομηχανικών αερίων της Γαλλίας και του Βελγίου.

ε) **Messer**

- (32) Η μητρική εταιρεία της Messer Nederland BV, η ονομαζόμενη μέχρι το 1997 Messer Griesheim Nederland BV (στο εξής «Messer»), που έχει έδρα στο Moerdijk, είναι ο όμιλος Messer στη Φρανκφούρτη, Γερμανία, με κύκλο εργασιών 2 300 δισεκατ. DEM το 1996 και περίπου 7 200 εργαζόμενους σε παγκόσμιο επίπεδο.
- (33) Την περίοδο αναφοράς τελική μητρική εταιρεία ήταν ο όμιλος Hoechst, που κατείχε συνολική συμμετοχή 2/3 στον όμιλο (το άλλο τρίτο κατέχεται από την οικογένεια Messer) και απασχολούσε 120 000 εργαζόμενους το 1996. Η Messer, που ξεκίνησε τη δραστηριότητά της το 1989, έγινε μέλος της VFIG τον Οκτώβριο του 1991.

⁽¹⁰⁾ Η παρουσία της AGA στις Κάτω Χώρες χρονολογείται όμως από το 1917.

⁽¹¹⁾ COMP/M.1641, απόφαση της 9.2.2000.

- (34) Σήμερα την πλειοψηφία του ομίλου Messer κατέχουν οι Allianz και Goldman Sachs, που απόκτησαν συνολική συμμετοχή 2/3 στον όμιλο Messer κατά την εξαγορά των μεριδίων της Hoechst.

στ) **Westfalen**

- (35) Η Westfalen Gassen Nederland BV (στο εξής «Westfalen») ξεκίνησε τη λειτουργία της στις Κάτω Χώρες το 1989. Με έδρα το Deventer, η τελική μητρική εταιρεία της είναι η Westfalen Gase AG στο Münster, Γερμανία, που το 1997 απασχολούσε περίπου 1 100 εργαζόμενους. Η Westfalen έγινε μέλος της VFIG τον Ιούλιο του 1994.

ζ) **BOC**

- (36) Με έδρα το Guildford, Σάρεϊ, η UK BOC Group plc απασχολούσε περίπου 40 000 εργαζόμενους το 1996. Περίπου το 70 % του κύκλου εργασιών του ομίλου το 1996 προέρχονταν από τη δραστηριότητα στον τομέα των αερίων. Την εποχή εκείνη είχε επίσης αναπτύξει δραστηριότητα στους τομείς της τεχνολογίας ημιαγωγών και κενού, της διανομής και φροντίδας της υγείας. Ο όμιλος BOC έχει το ευρωπαϊκό κέντρο δραστηριοτήτων του στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- (37) Την περίοδο αναφοράς ο όμιλος BOC πραγματοποίησε τις δραστηριότητες της στον τομέα των αερίων στη Μπενελούξ (λειτουργούσε στο Ζάβεντεμ, Βέλγιο) μέσω τεσσάρων νομικών οντοτήτων: BOC NV (η βελγική εταιρεία που είναι αρμόδια για τη λειτουργία των κεντρικών γραφείων του Ζάβεντεμ), BOC Gas BV (μία ολλανδική εταιρεία αρμόδια για τη μεγάλη παραγωγή αερίων και αερίων χύμα στο Terneuzen, Κάτω Χώρες), BOC Cylinder Gas NV (αρμόδια για τη δραστηριότητα εμφιάλωσης στο Herenthout, Βέλγιο) και BOC Gaz SA (μία γαλλική εταιρεία αρμόδια για τις πωλήσεις στη Γαλλία). Αυτές οι εταιρείες BOC, που αποτελούν από κοινού την επιχείρηση BOC Gases Benelux (στο εξής «BOC»), είναι αρμόδιες μεταξύ άλλων για εμπορία εμφιαλωμένων αερίων και αερίων χύμα στο Βέλγιο, στις Κάτω Χώρες και τις γειτονικές περιοχές της βόρειας Γαλλίας και δυτικής Γερμανίας. Η BOC Gas BV έγινε μέλος της VFIG τον Μάιο του 1991.
- (38) Ο όμιλος BOC πώλησε τις δραστηριότητές του στον τομέα των αερίων στη Μπενελούξ και τη Γερμανία στον Όμιλο Air Liquide στα τέλη του 1998 έναντι συνολικού ποσού 112 εκατ. GBP σε μετρητά.

η) **NTG**

- (39) Η Nederlandse Technische Gasmaatschappij BV (στο εξής «NTG») εδρεύει στο Tilburg και ιδρύθηκε το 1985. Η NTG

έγινε μέλος της VFIG στα μέσα του 1989. Μέχρι τα τέλη του 1998, όπου μία μονάδα διαχωρισμού του αέρα που ανήκε στην αδελφή εταιρεία BTG ξεκίνησε τη δραστηριότητά της στο Βέλγιο, η NTG αγόραζε το μεγαλύτερο μέρος των αερίων χύμα από άλλες εταιρείες αερίων. Η NTG εμπορεύεται και πωλεί αποκλειστικώς αέρια χύμα και εμφιαλωμένα· δεν δραστηριοποιείται στις αγορές μεγάλης παραγωγής.

- (40) Τελική μητρική εταιρεία της NTG είναι η SOL SpA στη Μόντσα, Ιταλία, ιδρυθείσα το 1927, που είναι ένας πολυεθνικός όμιλος που ασχολείται με την παραγωγή, εφαρμοσμένη έρευνα και εμπορία βιομηχανικών, καθαρών και ιατρικών αερίων. Το 1996 όμιλος SOL απασχολούσε γύρω στα 900 άτομα.

4. ΑΛΛΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

α) **Hydrogas**

- (41) Η Hydrogas Holland BV (στο εξής «Hydrogas») εδρεύει στο Vlaardingien. Έχει πρόσβαση σε διάφορες εγκαταστάσεις παραγωγής διοξειδίου του άνθρακα στο Sluiskil και ειδικεύεται ιδιαίτερα στη διάθεση του συγκεκριμένου αερίου χύμα σε άλλες εταιρείες αερίων και τελικούς χρήστες. Η Hydrogas πραγματοποίησε κύκλο εργασιών στον τομέα των υγρών αερίων της τάξης των 25,4 εκατ. NLG το 1996, κυρίως σε πωλήσεις σε άλλες εταιρείες αερίων εντός του ομίλου Norsk Hydro και σε ανταγωνιστές. Η Hydrogas έγινε μέλος της VFIG τον Μάιο του 1991.
- (42) Τελική μητρική εταιρεία της Hydrogas είναι η Norsk Hydro ASA, Όσλο, Νορβηγία, που δραστηριοποιείται στους τομείς των λιπασμάτων, των βιομηχανικών χημικών, του πετρελαίου και φυσικού αερίου, του αλουμινίου, του μαγνησίου και πετροχημικών προϊόντων. Το 1996 ο όμιλος Norsk Hydro πραγματοποίησε κύκλο εργασιών της τάξης των 70 000 δισεκατ. NOK με 32 000 εργαζόμενους. Το 51 % του μετοχικού κεφαλαίου της Norsk Hydro κατέχει η νορβηγική κυβέρνηση.
- (43) Η Επιτροπή σημειώνει ότι καίτοι παρακάτω αναφέρεται ότι η Hydrogas έχει παρευρεθεί σε ορισμένες συνεδριάσεις της VFIG, ουδέν συμπέρασμα συνάγεται σχετικά με παράβαση της εν λόγω εταιρείας.

β) **UCC, Praxair, Indugas**

- (44) Η Union Carbide Corporation of Danbury, Κονέκτικατ, ΗΠΑ, παράγει, εμπορεύεται και πωλεί διάφορα χημικά προϊόντα σε πολλές χώρες του κόσμου. Μέχρι την 1η Ιουλίου 1992 μεταξύ των προϊόντων της ήταν και τα φυσικά αέρια. Η θυγατρική της στις Κάτω Χώρες και το Βέλγιο, η Union Carbide Benelux NV (στο εξής «Union Carbide»), ήταν επίσης προμηθευτής βιομηχανικών αερίων. Η Union Carbide δεν είναι και ουδέποτε υπήρξε μέλος της VFIG.

(45) Την 1η Ιουλίου 1992 η Union Carbide Corporation ανέθεσε την παραγωγή βιομηχανικών αερίων σε θυγατρική εταιρεία, υπό την επωνυμία Praxair Inc, με έδρα το Ντέλαγουερ, ΗΠΑ. Η Praxair Inc. πραγματοποίησε το 1996 κύκλο εργασιών 4 449 δισεκατ. USD. Στις Κάτω Χώρες η Praxair λειτουργεί ως Praxair NV (στο εξής «Praxair»), που εδρεύει στο Olen, Βέλγιο. Ο όμιλος Praxair κατέχει και διαχειρίζεται ορισμένες εγκαταστάσεις που παράγουν ατμοσφαιρικά αέρια στο Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες. Οι περισσότερες είναι επιτόπιες εγκαταστάσεις αποκλειστικά για τους πελάτες των οποίων οι εγκαταστάσεις βρίσκονται στο συγκεκριμένο τόπο. Δύο τέτοιες εγκαταστάσεις, που βρίσκονται στο Zwijndrecht και στη βελγική πόλη Lommel, παράγουν ατμοσφαιρικά αέρια που πωλούνται στην αγορά μέσω αγωγού και σε υγρή μορφή. Ο όμιλος Praxair δεν διαχειρίζεται καμία εγκατάσταση εμφιάλωσης ατμοσφαιρικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες και δεν πωλεί εμφιαλωμένα αέρια στη συγκεκριμένη χώρα. Η Praxair δεν είναι και ουδέποτε υπήρξε μέλος της VFIG.

(46) Η Indugas NV (στο εξής «Indugas»), που εδρεύει στο Schoten (Βέλγιο), ιδρύθηκε το 1979 ως μεταπωλητής και διανομέας βιομηχανικών αερίων και προϊόντων τήξης από την Union Carbide και τη βελγική εταιρεία Antwerpse Chemische Bedrijven LCB NV. Η Union Carbide (Praxair από την 1η Ιουλίου 1992) and η LCB κατέχει εκάστη το 50 % του μετοχικού κεφαλαίου της Indugas. Η Indugas αγοράζει ατμοσφαιρικά αέρια χύμα από την Praxair, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων εμφιάλωνεται στη συνέχεια. Από το 1979 η Indugas ήταν ο αποκλειστικός διανομέας ατμοσφαιρικών αερίων και μειγμάτων τέτοιων αερίων για την Union Carbide/Praxair. Την 1η Ιανουαρίου 1995 κατέστη επίσης ο αποκλειστικός μεταπωλητής ειδικών αερίων της Praxair στις Κάτω Χώρες. Το 1996 η Indugas πώλησε αέρια αξίας 16 εκατ. NLG στις Κάτω Χώρες μέσω της θυγατρικής της Indugas BV. Η Indugas έγινε μέλος της VFIG τον Σεπτέμβριο του 1993.

(47) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η κοινοποίηση των αιτιάσεων δεν εστάλη στις εταιρείες που αναφέρονται στο τμήμα Α.4.β) και ότι συνεπώς δεν θα συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με τυχόν παραβάσεις, ακόμα και αν κάποιες από αυτές τις εταιρείες αναφέρονται σε ορισμένα έγγραφα που περιγράφονται παρακάτω.

γ) ACP και Ijsfabriek Strombeek

(48) Δύο μικροί, ανεξάρτητοι βέλγοι παραγωγοί βιομηχανικών αερίων δραστηριοποιούνται, σε κάποιο βαθμό, και στην ολλανδική αγορά.

(49) Η Acide Carbonique Pur NV/SA (στο εξής «ACP») εδρεύει στο Heusden-Zolder, Βέλγιο. Η συγκεκριμένη επιχείρηση, που δεν ανήκει σε κανένα πολυεθνικό όμιλο βιομηχανικών

αερίων, πωλεί εμφιαλωμένα αέρια αποκλειστικά στη βελγική αγορά. Η ACP παράγει επίσης διοξείδιο του άνθρακα στο Geleen (Κάτω Χώρες), το οποίο πωλεί σε υγρή μορφή κυρίως στο Βέλγιο, στις Κάτω Χώρες, στη Γερμανία και τη Γαλλία. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της ACP για τα βιομηχανικά αέρια ανέρχεται σε 526 εκατ. BEF.

(50) Η Ijsfabriek Strombeek είναι άλλη ανεξάρτητη ανώνυμη εταιρεία με έδρα το Meise, Βέλγιο. Το 1996 πωλούσε εμφιαλωμένα αέρια στην Μπενελούξ, στη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, και υγρά αέρια στο Βέλγιο, στις Κάτω Χώρες, στη Γερμανία, στη Γαλλία και την Ελλάδα. Η εταιρεία πραγματοποίησε συνολικό κύκλο εργασιών 567 εκατ. BEF. Στις Κάτω Χώρες, το μόνο σημαντικό μερίδιο αγοράς της Ijsfabriek Strombeek είναι για το νιτρώδες οξείδιο (ιλαρυντικό αέριο), το οποίο πωλεί εμφιαλωμένο και χύμα.

5. Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ — VFIG

(51) Η ένωση «Vereniging van Fabrikanten van Industriële Gassen» (VFIG) ιδρύθηκε στις 23 Μαρτίου 1989. Δεν υπήρξε συμβολαιογραφική πράξη, ούτε και εγγραφή της ένωσης στο δημόσιο μητρώο ενώσεων («Verenigingenregister»). Σύμφωνα με το άρθρο 5 του καταστατικού της, τα μέλη της VFIG είναι επιχειρήσεις που παράγουν και πωλούν βιομηχανικά αέρια στις Κάτω Χώρες. Το άρθρο 4 του καταστατικού ορίζει ως στόχο της VFIG την προώθηση των συμφερόντων των μελών της σε τεχνικά θέματα και όσον αφορά ζητήματα ασφάλειας των βιομηχανικών αερίων στο εσωτερικό του κοινοτικού κλάδου. Τη διαχείριση της γραμματείας της VFIG έχει αναλάβει η Terprema BV, που είναι θυγατρική εταιρεία των Συμβούλων Διοίκησης Moret Ernst & Young ⁽¹²⁾.

(52) Την περίοδο αναφοράς τα μέλη της VFIG ήταν τα εξής:

Hoek Loos	Ιδρυτικό μέλος, πρόεδρος, 1989
AGA	Ιδρυτικό μέλος, ταμίας, 1989
Air Products	Ιδρυτικό μέλος, 1989
Air Liquide	Ιδρυτικό μέλος, 1989
NTG	Μέλος από τα μέσα του 1989
BOC	Μέλος από τον Μάιο του 1991
Hydrogas	Μέλος από τον Μάιο του 1991
Messer	Μέλος από τον Οκτώβριο του 1991
Indugas	Μέλος από τον Μάιο του 1993
Westfalen	Μέλος από τον Ιούλιο του 1994

⁽¹²⁾ Έχει μετονομαστεί σε Ernst & Young το 1999.

- (53) Σύμφωνα με το άρθρο 7 του καταστατικού, τα μέλη συνέρχονται τουλάχιστον άπαξ του έτους. Σε αυτές τις συνεδριάσεις οι εταιρείες μέλη εκπροσωπούνται συνήθως από τον γενικό διευθυντή τους ή/και άλλο διευθυντικό στέλεχος. Από τα μέλη του 1990 τα μέλη συνέρχονται συνήθως δύο με τέσσερις φορές το χρόνο, όπως φαίνεται στον κατάλογο στην αιτιολογική σκέψη 106. Ο κατάλογος αυτός δείχνει επίσης ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες μέλη παρευρίσκονται σε όλες τις συνεδριάσεις, αλλά οι μικρότερες όχι. Τα πρακτικά αυτών των συνεδριάσεων συντάσσονται από τη γραμματεία και περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης για έγκριση. Η συνεδρίαση των μελών μπορεί να αποφασίσει τη σύσταση επιτροπών. Τοιουτοτρόπως το 1991 συστάθηκε μία τεχνική επιτροπή που έκτοτε συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.
- (54) Η Moret Ernst & Young εκπονεί τριμηνιαίες στατιστικές σχετικά με τα ποσά υγρών και εμφιαλωμένων αερίων που πωλούνται από μέλη στην ολλανδική αγορά. Τα στοιχεία παρουσιάζονται σε συνολική μορφή, επιτρέποντας σε κάθε συμμετέχοντα να εκτιμά μόνο το δικό του μερίδιο αγοράς. Τα μέλη της VFIG δεν υποχρεούνται να συμμετέχουν στο στατιστικό σύστημα, αλλά από το 1993 τα περισσότερα το πράττουν.
6. ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΑΕΡΙΩΝ
- α) **Σχετικές αγορές προϊόντος**
- (55) Η παρούσα απόφαση αφορά προμήθειες αερίων σε υγρή μορφή (χύμα) και εμφιαλωμένα. Οι συμβάσεις μεγάλης παραγωγής εμπίπτουν εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας απόφασης. Στη μορφή αερίου χύμα, τα σημαντικότερα για την παρούσα απόφαση αέρια είναι τα τρία ατμοσφαιρικά αέρια άζωτο, οξυγόνο και αργό, καθώς και το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂). Μείγματα αζώτου, οξυγόνου, αργού, διοξειδίου του άνθρακα, ακετυλένιου και αργού, εμφιαλωμένα, είναι τα σημαντικότερα αέρια. Καθένα από αυτά τα αέρια έχει διάφορα πεδία χρήσης.
- (56) Το άζωτο αντιστοιχεί στο 78 % της ατμόσφαιράς μας· το σημείο υγροποίησής του είναι στους -196 °C. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι η αδράνεια και, σε υγρή μορφή, η ικανότητα να απορροφά θερμότητα. Σε αερίωδη μορφή χρησιμοποιείται για την προστασία υγρών και στερεών από τη διάβρωση, την προσβολή από μικρόβια, τη δημιουργία εκρηκτικών μειγμάτων και άλλων επιπτώσεων που μπορεί να προκύψουν από την επαφή τους με τον αέρα. Χρησιμοποιείται εκ παραδόσεως στη βιομηχανία χάλυβα και άλλες μεταλλουργικές βιομηχανίες, στη βιομηχανία πετρελαίου και πετροχημικών και διαρκώς περισσότερο, στις βιομηχανίες τροφίμων (κατάμυξη και συσκευασία) και ηλεκτρονικών. Το άζωτο διατίθεται μέσω αγωγού, χύμα ή εμφιαλωμένο.
- (57) Το οξυγόνο αντιστοιχεί στο 21 % της ατμόσφαιράς μας· το σημείο υγροποίησής του είναι στους -183 °C. Οι οξειδωτικές ιδιότητές του χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διεργασιών καύσης και χημικών αντιδράσεων. Ως τεχνικό ή βιομηχανικό οξυγόνο χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή άνθρακα, άλλων μετάλλων, γυαλιού, κεραμικών, χημικών προϊόντων, πολτού και χαρτιού· χρησιμοποιείται επίσης για την κοπή και τήξη· μεταξύ των πιο πρόσφατων εφαρμογών είναι η επεξεργασία του ύδατος και η ιχθυοκαλλιέργεια. Το οξυγόνο διατίθεται μέσω αγωγού, χύμα και εμφιαλωμένο. Το οξυγόνο χρησιμοποιείται και για ιατρικούς σκοπούς σε καθαρότερη και ακριβότερη μορφή, που διατίθεται εμφιαλωμένο ή χύμα.
- (58) Το αργό είναι ένα ευγενές αέριο, που αντιστοιχεί μόλις σε 1 % της ατμόσφαιράς μας· το σημείο υγροποίησής του είναι στους -186 °C. Είναι ακόμα πιο αδρανές από το άζωτο και συνεπώς χρησιμοποιείται σε εργασίες επικάλυψης, μεταξύ άλλων ως προστατευτικό αέριο στην τήξη και σε ορισμένες υψηλά αδρανείς διεργασίες στους τομείς των ηλεκτρονικών και της μεταλλουργίας. Το αργό δεν παράγεται μόνο σε μονάδες διαχωρισμού του αέρα, αλλά και ως απόβλητο της διεργασίας της αμμωνίας. Το αργό διατίθεται εν γένει χύμα ή εμφιαλωμένο.
- (59) Το διοξείδιο του άνθρακα παράγεται κυρίως ως απόβλητο χημικών διεργασιών, ιδίως ως απόβλητο του υδρογόνου. Οι εταιρείες βιομηχανικών αερίων αγοράζουν εν γένει CO₂ από εταιρείες χημικών και πετροχημικών και το πωλούν χύμα και εμφιαλωμένο. Το CO₂ χρησιμοποιείται ως ξηρός πάγος για σκοπούς ψύξης· σε αερίωδη μορφή για λίπανση σε θερμοκήπια και παρασκευή αεριούχων ποτών και μπύρας· χρησιμοποιείται επίσης σε πυροσβεστήρες, ως προστατευτικό αέριο για την αποθήκευση εύφλεκτων και εκρηκτικών ουσιών και για πολλούς άλλους σκοπούς. Σε ορισμένες εφαρμογές μπορεί να υποκατασταθεί με άζωτο.
- (60) Τα μείγματα αργού πωλούνται μόνον εμφιαλωμένα. Χρησιμοποιούνται για την τήξη και για σκοπούς διακριβωσης.
- (61) Το ακετυλένιο είναι καύσιμο αέριο, που βασίζεται στην παραγωγή καρβιδίου, με πολύ υψηλή θερμοκρασία φλόγας. Χρησιμοποιείται για τήξη, κοπή και άλλους σκοπούς. Διατίθεται εμφιαλωμένο υπό χαμηλή πίεση.
- (62) Αναγνωρίζεται εν γένει στη βιομηχανία ότι, για κάθε αέριο, κάθε μέθοδος διανομής συνεπάγεται μία διακεκριμένη αγορά προϊόντος⁽¹³⁾. Το κόστος για τον παραγωγό — δεδομένου ότι οι βασικοί συντελεστές είναι η εργασία, η

(13) Επιβεβαιώνεται επίσης στις αποφάσεις περί συγκεντρώσεων, M.1630 Air Liquide/BOC και M.1641 Linde/AGA.

ενέργεια, η απόσβεση και η μεταφορά — ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τη μέθοδο διανομής. Ως εκ τούτου, οι τιμές για τους πελάτες των αερίων παρουσιάζουν τεράστιες διαφορές ανάλογα με τη μορφή της χρησιμοποιούμενης παράδοσης. Τα εμφιαλωμένα αέρια είναι ασυγκρίτως ακριβότερα από τα ίδια αέρια σε υγρή μορφή, που με τη σειρά τους είναι ακριβότερα από εκείνα που διατίθενται μέσω αγωγού σε αεριώδη μορφή. Το κόστος που χρεώνεται στους πελάτες για μεταφορά και μίσθωση, καθώς και συναφείς με την ασφάλεια και άλλες επιβαρύνσεις, διαφέρουν συνεπώς ανάλογα με τη μέθοδο παράδοσης. Επιπλέον, τα αέρια που διατίθενται στο εμπόριο με διάφορες μεθόδους είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των διάφορων πελατών.

- (63) Ένας από τους σκοπούς των συμφωνιών που εξετάζει η παρούσα απόφαση ήταν ο καθορισμός του κόστους παράδοσης εμφιαλωμένων αερίων εν γένει. Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι αυτές οι συμφωνίες που εφαρμόζονται για την παράδοση όλων των εμφιαλωμένων αερίων και όχι μόνο των σημαντικότερων περιγράφηκαν παραπάνω. Μεταξύ των άλλων εξεταζόμενων αερίων είναι το ήλιον, το νιτρώδες οξείδιο, το υδρογόνο, το τετραένιο και διάφορα ειδικά αέρια και μείγματα. Ομοίως, στον τομέα των αερίων χύμα, οι όροι εφοδιασμού με άλλα, λιγότερο σημαντικά αέρια, για παράδειγμα νιτρώδες οξείδιο, επηρεάστηκαν επίσης από τις εν λόγω συμφωνίες.

β) Η σχετική γεωγραφική αγορά

- (64) Η γεωγραφική αγορά εφοδιασμού με βιομηχανικά αέρια είναι περιορισμένη λόγω των δαπανηρών μέσων μεταφοράς που περιγράφονται στο στοιχείο α) παραπάνω και μπορεί συνεπώς να οριστεί ως τοπικού ή περιφερειακού πεδίου. Στην υπόθεση IV/M.926 Messer Griesheim/Hydrogas του 1997 η Επιτροπή στήριξε την εκτίμησή της σε ένα πραγματικό φάσμα μεταφοράς της τάξης των 200 χλμ.
- (65) Το 1989, στο πλαίσιο υπόθεσης⁽¹⁴⁾ που εξετάζει τους όρους που επιβάλλουν οι προμηθευτές βιομηχανικών αερίων στους πελάτες τους, η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι τα απλά υγρά αέρια, όπως το οξυγόνο και το άζωτο, έχουν μία ακτίνα οικονομικής διανομής της τάξης των 300-400 χλμ., ενώ το ακριβότερο αργό, μία ακτίνα 600-800 χλμ. Τα εμφιαλωμένα ατμοσφαιρικά αέρια μεταφέρονται συνήθως πέραν του φάσματος των 100 χλμ., με εξαίρεση το ακριβότερο αργό.
- (66) Η εκτίμηση αυτή για τα εμφιαλωμένα αέρια επιβεβαιώθηκε στην παρούσα υπόθεση από την Air Liquide, που, ωστόσο, περιόρισε την πραγματική ακτίνα για το υγρό οξυγόνο και άζωτο σε 150 χλμ. και για το υγρό αργό σε 400 χλμ. Η Praxair και η BOC, αφετέρου, θεωρούν ότι οι εκτιμήσεις

των αποστάσεων που έγιναν στη δεκαετία του 1980 εξακολουθούν να ισχύουν. Η ACP ορίζει την πραγματική ακτίνα για το υγρό CO₂ σε 300 χλμ.

- (67) Όσον αφορά τη μεταφορά δια του ύδατος, η ακτίνα, τουλάχιστον για πωλήσεις μεταξύ ομίλων βιομηχανικών αερίων, μπορεί να είναι μεγαλύτερη: παραπομπές στο φάκελο δείχνουν ότι το υγρό αργό μεταφέρεται από τις Κάτω Χώρες στην Ελλάδα και ότι το υγρό CO₂ μπορεί να μεταφερθεί από τις Κάτω Χώρες στην Πολωνία και τη Ρωσία. Για το ακετυλένιο, που μεταφέρεται μόνον εμφιαλωμένο, η πραγματική ακτίνα εκτιμάται σε 300-400 χλμ.
- (68) Το 1997, στην υπόθεση IV/M.926 Messer Griesheim/Hydrogas, η Επιτροπή θεώρησε τη σχετική γεωγραφική αγορά για την εν λόγω κοινή επιχείρηση τοπική ή περιφερειακή διότι η μεταφορά σε μεγαλύτερες αποστάσεις ήταν ιδιαίτερα δαπανηρή.
- (69) Το γεγονός ότι ορισμένες εταιρείες αερίων, όπως η AGA για τα υγρά αέρια και η BOC μέχρι τον Δεκέμβριο του 1998, λειτουργούν σε επίπεδο Μπενελούξ υποδηλώνει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά θα μπορούσε να ήταν μεγαλύτερη από τις Κάτω Χώρες. Ωστόσο, στην απάντηση στα ερωτήματα της Επιτροπής, όλοι οι προμηθευτές βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες είναι της γνώμης ότι η γεωγραφική αγορά εμφιαλωμένων αερίων είναι εθνική. Ο βασικός λόγος που αναφέρουν είναι η κρατική ρύθμιση όσον αφορά τις φιάλες, που καθιστά αδύνατη τη χρησιμοποίηση «βελγικών» φιαλών για πωλήσεις στις Κάτω Χώρες και αντιστρόφως και η Γερμανία εφαρμόζει δικούς της κανόνες⁽¹⁵⁾. Οι πολιτιστικές και γλωσσικές διαφορές και η σημαντική πτυχή της εξυπηρέτησης που περιλαμβάνεται στη διάθεση εμφιαλωμένων αερίων αναφέρονται επίσης ως επιχειρήματα υπέρ των εθνικών αγορών.
- (70) Όσον αφορά τα υγρά αέρια η κατάσταση είναι λιγότερο πρόδηλη. Υπάρχουν διαφορές στις κανονιστικές διατάξεις μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά δεξαμενές αερίων χύμα, αλλά εφόσον αυτές είναι εγκατεστημένες για διασυννοριακό εφοδιασμό δεν σημαίνει ότι αποτελούν εμπόδιο. Ωστόσο, οι περισσότερες από τις εταιρείες ανέφεραν στην Επιτροπή ότι θεωρούν τις αγορές υγρών αερίων επίσης εθνικές. Οι AGA, Praxair και ACP διαφοροποιήθηκαν ως προς το ότι θεώρησαν τη γεωγραφική αγορά περισσότερο εξαρτώμενη από την πραγματική ακτίνα.
- (71) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η παραγωγή και η διάθεση βιομηχανικών αερίων στην Κοινότητα κυριαρχείται από λιγοστούς

⁽¹⁴⁾ Υπόθεση 30.869, βλ. ανακοίνωση τύπου της Επιτροπής IP(89) 426 με ημερομηνία 7 Ιουνίου 1989.

⁽¹⁵⁾ Η οδηγία 99/36/EK του Συμβουλίου σχετικά με το μεταφερόμενο εξοπλισμό υπό πίεση δεν είχε εκδοθεί και δημοσιευτεί μέχρι τον Μάιο του 1999 (EE L 138 της 1.6.1999). Έπρεπε να έχει εφαρμοστεί από τα κράτη μέλη μέχρι τον Ιούλιο του 2001 το αργότερο.

μεγάλους, πολυεθνικούς ομίλους, που έχουν εθνικές θυγατρικές εταιρείες στα περισσότερα κράτη μέλη. Οι θυγατρικές αυτές εφοδιάζουν με αέρια χύμα τους τοπικούς κατόχους αποθηκών και τους τελικούς καταναλωτές και με εμφιαλωμένα αέρια τους τελικούς καταναλωτές μόνον εντός του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Οι θυγατρικές εταιρείες καθορίζουν επίσης τις τιμές και άλλους εμπορικούς όρους για τον εφοδιασμό εντός του κράτους μέλους.

(72) Οι τελικοί χρήστες σε ένα κράτος μέλος δύσκολα μπορούν να εφοδιαστούν από θυγατρικές πολυεθνικών ομίλων που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στην περιορισμένη πραγματική ακτίνα αλλά και στην εσωτερική κατανομή των γεωγραφικών αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό των ομίλων ⁽¹⁶⁾. Κατόπιν αυτού, οι τιμές και οι όροι πώλησης τόσο των αερίων χύμα όσο και των εμφιαλωμένων αερίων διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, ένα

γεγονός που εμφανίζεται σε διάφορα έγγραφα του φακέλου ⁽¹⁷⁾.

(73) Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι η διάρθρωση του εφοδιασμού διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών: η Air Liquide κυριαρχεί σαφώς στην αγορά της Γαλλίας και του Βελγίου, οι Messer και Linde κατέχουν ισχυρή θέση στη Γερμανία και η Hoek Loos είναι ο κυρίαρχος της αγοράς στις Κάτω Χώρες, ακολουθούμενη από την AGA.

(74) Ως εκ τούτου η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης η σχετική γεωγραφική αγορά τόσο για τα εμφιαλωμένα αέρια όσο και τα υγρά αέρια οριοθετείται στις Κάτω Χώρες ⁽¹⁸⁾.

γ) Η διάρθρωση της αγοράς

(75) Ο πίνακας 1 δείχνει το συνολικό μέγεθος κάθε αποδέκτη της παρούσας απόφασης το 2001 και εκτιμά τη σχετική σημασία της στην αγορά των Κάτω Χωρών για βιομηχανικά και ιατρικά αέρια (μόνον εμφιαλωμένα και χύμα) το 1996. Τα στοιχεία βασίζονται στις απαντήσεις των εταιρειών στην αίτηση πληροφοριών και στις εκτιμήσεις της Επιτροπής ⁽¹⁹⁾.

Πίνακας 1

Επιχείρηση	Συνολικός κύκλος εργασιών των αποδεκτών της απόφασης το 2001 (ευρώ)	Κύκλος εργασιών στα εμφιαλωμένα και υγρά αέρια στις Κάτω Χώρες (ευρώ) και εκτιμώμενα μερίδια αγοράς για το 1996
NV Hoek Loos	[...]	[...]
AGA Gas BV ⁽²⁰⁾	[...] ⁽²¹⁾	[...]
Air Products Nederland BV	[...]	[...]
Air Liquide BV	[...]	[...]
Messer Nederland BV	[...]	[...]
BOC Group plc	[...]	[...]
Westfalen Nederland BV	[...]	[...]

⁽²⁰⁾ Μετά την εκκαθάριση της AGA Gas BV το 2000-2001, η AGA AB ανέλαβε την ευθύνη των πράξεων της θυγατρικής της και είναι ο αποδέκτης της απόφασης.

⁽²¹⁾ Το 2000 είναι το τελευταίο πλήρες εμπορικό έτος για το οποίο διατίθενται στοιχεία για τον κύκλο εργασιών της AGA Gas BV.

⁽¹⁶⁾ Για παράδειγμα φάκελος, AGA, σ. 852· AL, σ. 5609· HL, σ. 2788.

⁽¹⁷⁾ Για παράδειγμα φάκελος, AGA, σ. 290, 6755, 1056.

⁽¹⁸⁾ Επιβεβαιώνεται επίσης στις αποφάσεις περί συγκεντρώσεων, M.1630 Air Liquide/BOC και M.1641 Linde/AGA.

⁽¹⁹⁾ Ο πωλήσεις για το 1996 παρατίθενται ενδεικτικά. Η σχετική σημασία των ετήσιων πωλήσεων εμφιαλωμένων και χύμα αερίων κάθε επιχείρησης μπορεί να ποικίλει μεταξύ των ετών κατά την περίοδο της παράβασης. Οι εκτιμήσεις για το μερίδιο αγοράς προκύπτουν άμεσα από τα στοιχεία που υπέβαλαν οι επιχειρήσεις και παρέχονται σε καθαρά ενδεικτική βάση. Οι εκτιμήσεις για το μερίδιο αγοράς βασίζονται στην υπόθεση ότι οι εταιρείες του πίνακα 1 καλύπτουν από κοινού άνω του 90 % της ολλανδικής αγοράς το 1996.

- (76) Οι συνολικές ετήσιες πωλήσεις των σχετικών βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες το 1994-96 εκτιμώνται ως εξής:

Πίνακας 2

Εμφιαλωμένο βιομηχανικό οξυγόνο	Κατά προσέγγιση 7 εκατ. m ³
Εμφιαλωμένο άζωτο	Κατά προσέγγιση 2 εκατ. m ³
Εμφιαλωμένο αργό	Κατά προσέγγιση 2,5 εκατ. m ³
Εμφιαλωμένα μείγματα αργού	Κατά προσέγγιση 5,3 εκατ. m ³
Ακετυλένιο	Κατά προσέγγιση 2 εκατ. m ³
Εμφιαλωμένο CO ₂	Κατά προσέγγιση 1,3 εκατ. m ³
Υγρό οξυγόνο	Κατά προσέγγιση 100 000 τόνοι
Υγρό άζωτο	Κατά προσέγγιση 280 000 τόνοι
Υγρό αργό	Κατά προσέγγιση 10 000 τόνοι
Υγρό CO ₂	Κατά προσέγγιση 120 000 τόνοι

- (77) Οι πίνακες 3 και 4 παρουσιάζουν ενδεικτικά τα μερίδια αγοράς των ενεχόμενων εταιρειών για κάθε αέριο ⁽²²⁾, όσον αφορά τις παραδόσεις εμφιαλωμένων και τις παραδόσεις υγρών, στην αγορά των Κάτω Χωρών για το 1996.

Πίνακας 3

Εμφιαλωμένα αέρια

(%)

1996	Ακετυλένιο	Αργό	Διοξείδιο του άνθρακα	Μείγμα αργού	Άζωτο	Οξυγόνο
Hoek Loos	[30-35]	[30-35]	[40-50]	[20-25]	[40-45]	[30-35]
AGA	[40-45]	[35-40]	[25-35]	[35-40]	[20-25]	[25-30]
Air Liquide	[5-10]	[0-10]	[0-5]	[5-10]	[5-10]	[5-10]
Air Products	[0-10]	[5-10]	[5-10]	[5-15]	[5-10]	[5-10]
Messer	[0-5]	[0-10]	[0-5]	[0-10]	[0-10]	[0-10]
Westfalen	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
BOC	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
NTG	[0-5]	[0-5]	[0-10]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
Σύνολο	93 %	92 %	94 %	87 %	92 %	88 %

(²²) Βάσει των απαντήσεων τους στις αιτήσεις για πληροφορίες της Επιτροπής.

Πίνακας 4
Υγρά αέρια

(%)

1996	Οξυγόνο	Άζωτο	Αργό	Διοξείδιο του άνθρακα
Hoek Loos	[5-15]	[20-30]	[10-20]	[15-20]
AGA	[15-20]	[20-25]	[20-30]	[25-35]
Air Liquide	[20-30]	[10-20]	[25-35]	[25-30]
Air Products	[25-30]	[20-25]	[15-20]	[0-5]
Messer	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[5-10]
Westfalen	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
BOC	[5-10]	[5-10]	[0-5]	[0-5]
NTG	[0-5]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
Σύνολο	91 %	91 %	87 %	80 %

- (78) Η Επιτροπή σημειώνει ότι από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 έχουν εισέλθει στην αγορά βιομηχανικών αερίων ορισμένες νέες εταιρείες: η Air Liquide, η Messer, η BOC και η Westfalen και —στην αγορά CO₂— η Hydrogas. Σε μία ώριμη αγορά, όπου υπάρχουν ελάχιστες προοπτικές για ανάπτυξη επιπλέον εκείνης της οικονομίας συνολικά, η είσοδος στην αγορά νέων εταιρειών πιθανόν να ενισχύσει τον ανταγωνισμό. Οι νεοεισερχόμενοι θα προσπαθήσουν να αποκτήσουν επαρκές μερίδιο της αγοράς δεδομένου ότι οι καθιερωμένες εταιρείες θα υπερασπιστούν τα μερίδια αγοράς τους. Ο ενισχυμένος ανταγωνισμός για τους πελάτες πιθανόν να οδηγήσει σε χαμηλότερες μέσες τιμές.
- (79) Τα στοιχεία που παρείχαν οι Hoek Loos, Air Products και AGA επιβεβαιώνουν ότι υπήρξε πράγματι αρνητική ανάπτυξη στο επίπεδο των τιμών όλων των σημαντικών βιομηχανικών αερίων από το 1989, είτε διεικθύντο χύμα είτε εμφιαλωμένα. Η ανάπτυξη αυτή σημειώθηκε για αέρια που αντιμετωπίζουν φθίνουσα γενική ζήτηση (όπως το ακετυλένιο), καθώς και για αέρια σε σταθερότερες αγορές.
- (80) Η Επιτροπή σημειώνει ότι, παρά την εμφάνιση νεοεισερχόμενων, οι αγορές εμφιαλωμένων αερίων στις Κάτω Χώρες εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Ο Δείκτης Herfindahl-Hirschmann (HHI) ⁽²³⁾ υπερέβη το 1 800 για καθένα από τα εμφιαλωμένα αέρια στον πίνακα 3 κατ' έτος την περίοδο 1993-97, και το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των πέντε μεγαλύτερων επιχειρήσεων, AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer ουδέποτε υπήρξε χαμηλότερο του 80 %. Οι αποκλίσεις στα μερίδια αγοράς κάθε μεμονωμένης εταιρείας ήσαν αμελητέες.
- (81) Οι αγορές για τα υγρά αέρια οξυγόνο, άζωτο, αργό και διοξείδιο του άνθρακα χαρακτηρίζονταν επίσης από συγκέντρωση. Με εξαίρεση το οξυγόνο, οι πέντε κυρίαρχες εταιρείες κατείχαν από κοινού μερίδιο άνω του 80 % κατ' έτος την περίοδο 1993-97. Ωστόσο, τα μεμονωμένα μερίδια αγοράς τους ήσαν λιγότερο σταθερά απ' ό,τι για τα εμφιαλωμένα αέρια. Ο HHI κυμαινόταν γύρω στο 1 800.
- (82) Από το φάκελο της Επιτροπής φαίνεται ότι οι Air Liquide, Hoek Loos, Air Products και AGA προσπάθησαν να διατηρήσουν τα μερίδια αγοράς τους μέσω μιας πολιτικής εμπορικών αντιποίνων μεταξύ τους ή έναντι τρίτων εταιρειών οσάκις ένας από τους πελάτες τους προσεταιριζόταν από ανταγωνιστή ⁽²⁴⁾.

⁽²³⁾ Δείκτης υπολογιζόμενος προσθέτοντας τα τετράγωνα των μεριδίων αγοράς. HHI κάτω του 1 000 δείχνει διάσπαρτη αγορά, HHI μεταξύ 1 000 και 1 800 δείχνει μέτρια συγκεντρωμένη αγορά, HHI άνω του 1 800 δείχνει σε μεγάλο βαθμό συγκεντρωμένη αγορά.

⁽²⁴⁾ Για παράδειγμα, φάκελος AGA, σ. 189, 4960.

- (83) Στο πλαίσιο αυτό, ας σημειωθεί ότι οι προμηθευτές αερίων είναι μάλλον επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με τους πελάτες των άλλων. Επειδή οι φιάλες και οι δεξαμενές αερίων ανήκουν συνήθως στον προμηθευτή αερίων και φέρουν το σήμα της συγκεκριμένης εταιρείας, ο πωλητής που επισκέπτεται έναν πελάτη ή δυνητικό πελάτη μπορεί εύκολα να διακρίνει ποιος είναι ο συνήθης προμηθευτής. Ένας προμηθευτής μπορεί συνεπώς να αντιδράσει άμεσα εάν κάποιος πελάτης με τον οποίο έχει συνάψει σύμβαση αρχίζει να αγοράζει από ανταγωνιστή. Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές βιομηχανικών αερίων τηρούν ασφαλώς καταλόγους για κάθε ανταγωνιστή που αναφέρουν λεπτομερώς ποιους πελάτες έχασαν και κέρδισαν. Οι κατάλογοι αυτοί δείχνουν επίσης τις εκπτώσεις τιμών που αναγκάστηκαν να αποδεχθούν λόγω των ανταγωνιστικών προσφορών εκ μέρους του συγκεκριμένου ανταγωνιστή ⁽²⁵⁾. Η γνώση αυτών των στοιχείων, από κοινού με καταλόγους δυνητικά ενδιαφερόμενων πελατών του ανταγωνιστή, επιτρέπει στον εν λόγω προμηθευτή να καταρτίζει «κατάλογο υποψηφίων πελατών» για μία εκστρατεία εμπορικών αντιποίνων ⁽²⁶⁾. Στα έγγραφα της AGA αυτή η πολιτική των εμπορικών αντιποίνων αναφέρεται ως «ισορροπία του τρόμου» ⁽²⁷⁾.
- (84) Η εκστρατεία εμπορικών αντιποίνων πρέπει να μην περιορίζεται στην ίδια γεωγραφική αγορά. Ορισμένα έγγραφα του φακέλου της Επιτροπής αναφέρονται σε διασυνοριακά εμπορικά αντίποινα, ιδίως προκειμένου ένας επιθετικός ανταγωνιστής να «κτυπηθεί» στην εγχώρια αγορά του, όπου μπορεί να είναι ευκολότερο να βρεθούν κατάλληλοι στόχοι ⁽²⁸⁾. Άλλα έγγραφα αναφέρονται σε εκστρατείες σε επίπεδο Μπενελούξ. Διασυνοριακές εκστρατείες εμπορικών αντιποίνων οργανώνονται συνήθως ή τουλάχιστον συντονίζονται από τον όμιλο στον οποίο ανήκει ο εν λόγω προμηθευτής αερίων ⁽²⁹⁾.
- (85) Είναι σύνηθες στον τομέα, οι τιμές και άλλοι όροι εφοδιασμού με εμφιαλωμένα αέρια και αέρια χύμα να διαφέρουν ανάλογα με τον πελάτη. Νέοι πελάτες αποκτώνται προσφέροντας χαμηλές τιμές και ευνοϊκούς όρους εφοδιασμού. Οι εν λόγω τιμές και όροι αυξάνουν σε ετήσια βάση, συνήθως στην αρχή κάθε ημερολογιακού έτους. Καίτοι κάθε αέριο είναι ένα ομοιογενές προϊόν και οι πελάτες μπορούν εύκολα να μεταστραφούν από τον ένα προμηθευτή στον άλλον, μελέτες που εκπόνησαν ορισμένες επιχειρήσεις στον τομέα των βιομηχανικών αερίων δείχνουν ότι υπάρχει παρ' όλα αυτά υψηλός βαθμός αφοσίωσης των πελατών στον προμηθευτή «τους» ⁽³⁰⁾. Αυτό εξηγείται από τη σχετική με την εξυπηρέτηση πτυχή της επιχείρησης βιομηχανικών αερίων, που περιλαμβάνει ταχύ και αξιόπιστο εφοδιασμό καθώς και παροχή ορθών συμβουλών στους πελάτες σχετικά με τη χρήση του εν λόγω προϊόντος. Συνεπώς, οι πελάτες τείνουν να προσκολλώνται στον προμηθευτή τους παρά τις τακτικές αυξήσεις τιμών που πρέπει να καταβάλουν. Μόνο όταν η διαφορά μεταξύ του καταβαλλόμενου ποσού και των κατά πολύ ευνοϊκότερων τιμών και όρων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές υπερβαίνει ένα ορισμένο επίπεδο, οι πελάτες αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο μεταστροφής τους προς άλλους προμηθευτές. Ο συνήθης προμηθευτής πρέπει συνεπώς είτε να συναγωνιστεί την προσφερόμενη τιμή είτε να χάσει τον πελάτη. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις είναι πιθανή η επιβολή εμπορικών αντιποίνων προσφέροντας ευνοϊκούς όρους σε έναν από τους πελάτες του ανταγωνιστή με παρεμφερή διάθεση εμπορευμάτων.
- (86) Έτσι, για κάθε προμηθευτή εμφιαλωμένων βιομηχανικών αερίων, διακρίνονται δύο επίπεδα τιμών, ένα μεταβλητό επίπεδο για τους υφιστάμενους πελάτες και μία ελάχιστη τιμή που χρησιμοποιείται για την προσέλκυση νέων πελατών. Παρεμφερής διαφορά υπάρχει για τις τιμές βιομηχανικών αερίων χύμα.

B. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. ΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

- (87) Στις 11 και 12 Δεκεμβρίου 1997, κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, πραγματοποιήθηκε έρευνα ταυτοχρόνως και χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση στις εγκαταστάσεις των AGA, Air Liquide, Air Products και Hoek Loos.

⁽²⁵⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, AL, σ. 2104-2111, 2152· AL, σ. 2161· AGA, σ. 368· AP, σ. 1563-1565.

⁽²⁶⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, AGA, σ. 4938· BOC, σ. 3614· MG, σ. 7294· AGA, σ. 919.

⁽²⁷⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, AGA, σ. 4954.

⁽²⁸⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, HL, σ. 2651, 3041· BOC, σ. 3762-3772· AGA, σ. 867, 877· MG, σ. 4814.

⁽²⁹⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, AL, σ. 2161· BOC, σ. 3762-3773· HL, σ. 3041· AP, σ. 1503 και 1508.

⁽³⁰⁾ Για παράδειγμα, φάκελος, AP, σ. 1645· AGA, σ. 6557.

- (88) Στη διάρκεια του 1998, κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, πραγματοποιήθηκε έρευνα στις BOC, Hydrogas, Messer και Westfalen.

2. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- (89) Στις 24 Ιουλίου 1998 η Επιτροπή απηύθυνε αιτήσεις πληροφοριών κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 στις AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, NTG και Praxair.
- (90) Αιτήσεις πληροφοριών κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 εστάλησαν επίσης στις ACP και Ijsfabriek Strombeek στις 14 Σεπτεμβρίου 1998, στις Westfalen, BOC και Indugas στις 12 Οκτωβρίου 1998, εκ νέου στην ACP στις 13 Οκτωβρίου 1998, στη Messer στις 30 Οκτωβρίου 1998, στην Hydrogas στις 12 Νοεμβρίου 1998 και εκ νέου στην BOC στις 22 Δεκεμβρίου 1998.
- (91) Περαιτέρω αιτήσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 εστάλησαν στις AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer στις 7 Απριλίου 1999 και στην Hydrogas στις 12 Απριλίου 1999.
- (92) Στις 20 Ιανουαρίου 1998 αίτηση εστάλη αίτηση πληροφοριών κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 στην εμπορική ένωση VFIG.
- (93) Οι τελευταίες αιτήσεις πληροφοριών κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 εστάλησαν στις AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, Messer, Westfalen, BOC και NTG στις 22 Φεβρουαρίου 2002 και στις 5 Ιουνίου 2002 στις AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, Messer, Westfalen και BOC.
- (94) Σε αυτές τις αιτήσεις πληροφοριών, οι επιχειρήσεις καλούνταν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με συνεδριάσεις με ανταγωνιστές, διευκρινήσεις σε έγγραφα που βρέθηκαν στις εγκαταστάσεις τους στη διάρκεια ελέγχων και στοιχεία σχετικά με τις γενικές αυξήσεις τιμών και τους άλλους όρους του εφοδιασμού. Τους ζητήθηκε επίσης να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τον ορισμό της αγοράς, να εκτιμήσουν τα μερίδια αγοράς τους και τη συνολική αξία της αγοράς και να παράσχουν συμπληρωματικά στοιχεία για τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους.

3. Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (95) Στις 9 Ιουλίου 2001 η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία για την παρούσα υπόθεση και ενέκρινε κοινοποίηση των αιτιάσεων κατά των ακόλουθων οκτώ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες. Οι αποδέκτες της κοινοποίησης των αιτιάσεων ήταν: AGA Gas BV, Air Liquide BV, Air Products Europe Inc., BOC Group Plc., NV W.A. Hoek's Machine- en Zuurstoffabriek, Messer Nederland BV, Nederlandse Technische Gasmaatschappij BV και Westfalen Gassen Nederland BV.
- (96) Όλοι οι αποδέκτες της κοινοποίησης των αιτιάσεων υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις ως ανταπόκριση στις αιτιάσεις της Επιτροπής.
- (97) Οι επιχειρήσεις είχαν πρόσβαση στο φάκελο της Επιτροπής μέσω αντιγράφου CD-ROM του φακέλου, που εστάλη σε αυτές αμέσως μετά την κίνηση της διαδικασίας.
- (98) Στις 10 Ιανουαρίου 2002 πραγματοποιήθηκε προφορική ακρόαση. Έλαβαν μέρος οι ακόλουθες επιχειρήσεις: AGA AB ως διάδοχος της AGA Gas BV, Air Liquide BV, Air Products Europe Inc. εξ ονόματος της Air Products Nederland BV, BOC Group Plc., NV Hoek Loos, Messer Nederland BV και Westfalen Gassen BV.

- (99) Όπως ανέφεραν στις γραπτές απαντήσεις τους, δύο από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις η Air Liquide και η Westfalen, αμφισβήτησαν τα πραγματικά περιστατικά που παρατίθενται στην κοινοποίηση των αιτιάσεων και τέσσερις εταιρείες, οι AGA, Hoek Loos, Air Products και Messer, ανέφεραν ότι δεν αμφισβητούν επί της ουσίας τα πραγματικά περιστατικά. Η BOC διατύπωσε μόνον κάποιες παρατηρήσεις ήσσονος σημασίας λαμβανομένης υπόψη της αμελητέας παρουσίας της στην αγορά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, ενώ η NTG δεν παρέστη στην ακρόαση.
- (100) Οι περισσότερες από τις παρευρισκόμενες επιχειρήσεις, ασχέτως εάν αμφισβητούν ή όχι τα πραγματικά περιστατικά, έδιξαν το ζήτημα της παραγραφής. Ισχυρίστηκαν ότι υπήρξε έλλειψη τεκμηριωμένων στοιχείων στο φάκελο της Επιτροπής για την περίοδο 1992-94 και ότι οι εικαζόμενες παραβάσεις πριν το 1992 είχαν συνεπώς παραγραφεί κατόπιν των αιφνιδιαστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν στις 11 και 12 Δεκεμβρίου 1997. Το σημείο αυτό θα εξεταστεί στο μέρος II τμήμα E.

Γ. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (101) Η Επιτροπή διαθέτει στοιχεία στο φάκελό της ότι, την περίοδο 1989-97, οι σημαντικότερες επιχειρήσεις εφοδιασμού με φυσικό αέριο στις Κάτω Χώρες συνεδρίαζαν τακτικά. Στις συνεδριάσεις αυτές:
- α) συζήτησαν και καθόρισαν το ποσοστό ή το ποσό κατά το οποίο σκόπευαν να αυξήσουν τις τιμές και άλλους όρους συναλλαγής για τα εμφιαλωμένα, και ορισμένες φορές χύμα, αέρια που διέδενταν στους υπάρχοντες πελάτες τους το επόμενο έτος·
 - β) συμφώνησαν να μην προβαίνουν σε διαπραγματεύσεις με τους υπάρχοντες πελάτες των άλλων εταιρειών για περίοδο 2-5 μηνών κάθε χρόνο προκειμένου να εφαρμόσουν τις συγκεκριμένες αυξήσεις των τιμών·
 - γ) συμφώνησαν να τηρούν τις ελάχιστες τιμές κατά την προσφορά εμφιαλωμένων αερίων και αερίων χύμα σε νέους πελάτες· και
 - δ) συμφώνησαν να τηρούν άλλους ελάχιστους όρους συναλλαγής για τη διάθεση εμφιαλωμένων αερίων και αερίων χύμα. Οι όροι αυτοί αφορούν ιδίως το κόστος μίσθωσης και μεταφοράς που χρεώνεται στους πελάτες. Συμφώνησαν επιπλέον να εισάγουν μία επιβάρυνση αποστολής όσον αφορά τον εφοδιασμό με αέρια χύμα και μία επιβάρυνση για την ασφάλεια και το περιβάλλον όσον αφορά τον εφοδιασμό με εμφιαλωμένα αέρια.
- (102) Καίτοι τα σημεία αυτά συνδέονται και είχαν κοινό σκοπό την άνοδο —ή τουλάχιστον την αποφυγή της επιδείνωσης— του επιπέδου των τιμών των βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες, θα περιγραφτούν και θα αναλυθούν ξεχωριστά.
- (103) Η Επιτροπή έχει αποδείξεις για τακτικές συνεδριάσεις μεταξύ των σημαντικότερων επιχειρήσεων στον τομέα βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες την περίοδο 1989-97. Σε ορισμένες από αυτές τις συνεδριάσεις παρευρίσκονταν και μικρότεροι ανταγωνιστές. Οι συμμετέχοντες συζητούσαν διάφορα ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος. Οι συνεδριάσεις αυτές τους παρείχαν, σε τακτική βάση, τη δυνατότητα να συζητούν, να καθορίζουν και να εφαρμόζουν αυξήσεις τιμών και όρους συναλλαγής για τα αέρια χύμα και τα εμφιαλωμένα αέρια. Αυτές οι μονοπωλιακού χαρακτήρα συνεδριάσεις, συμπληρώνονταν με διμερείς επαφές μεταξύ διάφορων επιχειρήσεων.
- (104) Τα πρώτα έτη του καρτέλ, από το 1989 και εξής, οι προμηθευτές βιομηχανικών αερίων παρευρίσκονταν σε «συνεδριάσεις ασφαλείας». Οι συνεδριάσεις αυτές πραγματοποιούνταν αρκετές φορές κατ' έτος. Συνδυάζονταν ορισμένες φορές με γεύματα και οργανώνονταν από μία από τις εν λόγω επιχειρήσεις. Διανεμόταν ένα σχέδιο ημερήσιας διάταξης, το οποίο δεν περιλάμβανε στοιχεία σχετικά με τιμές ή άλλους

όρους συναλλαγής. Όπως καθίσταται εμφανές στις ακόλουθες παραγράφους, ποσά δεν αναφέρονταν στην ημερήσια διάταξη αν και αποτελούσαν αντικείμενο συζητήσεων κατά τις συνεδριάσεις αυτές. Οι Hoek Loos, AGA, Air Products και Air Liquide παρευρέθηκαν σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις ασφαλείας την περίοδο 1989-91. Η Air Products σημειώνει ότι ανώτερο διευθυντικό στέλεχος της σταμάτησε να συμμετέχει το 1990 και ότι η Union Carbide δεν ήταν πάντα παρούσα στις συναντήσεις ⁽³¹⁾.

- (105) Οι συνεδριάσεις των μελών της VFIG κατέστησαν μεταγενέστερα το φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για τη συζήτηση και τον καθορισμό των τιμών και άλλων όρων του εφοδιασμού. Οι επίσημες συνεδριάσεις της VFIG ξεκίνησαν το 1989 και συνήθως πραγματοποιούνταν στην Ουτρέχτη, όπου βρίσκεται η γραμματεία της VFIG. Ο γραμματέας κάλεσε τις εταιρείες μέλη να παρευρεθούν αποστέλλοντάς τους ένα σχέδιο ημερήσιας διάταξης από κοινού με το σχέδιο πρακτικών της τελευταίας συνεδρίασης.
- (106) Εκτός από την αίτηση πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17, η VFIG προσκόμισε τις εκθέσεις των συνεδριάσεων που είχε οργανώσει. Η συμμετοχή στις συνεδριάσεις της VFIG εμφανίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 5

Συνεδριάσεις VFIG	Messer	Air Products	Hydro-gas	Indugas	West-falen	NTG	Hoek Loos	AGA	Air Li- quide	BOC
11.10.1989		X				X	X	X	X	
14.3.1990		X				X	X	X	0	
19.9.1990*										
20.12.1990		0				X	X	X	X	
27.3.1991		0				0	X	X	X	
18.9.1991	0	X	0			0	X	X	X	0
12.12.1991*										
11.2.1992	X	X	0			X	X	X	0	0
23.9.1992*										
5.11.1992*	0	X	X			X	X	X	0	0
17.2.1993	0	X	X			0	X	X	X	0
15.6.1993	X	X	0			0	X	X	X	0
3.9.1993	X	X	0	X		X	X	X	X	0
16.9.1993 (καμία πληροφορία)										
16.12.1993	X	X	X	0		0	X	X	X	0
17.3.1994	X	X	X	X		X	X	X	X	0
18.5.1994*										
23.6.1994	X	X	X	0		X	X	X	X	X
14.10.1994	X	X	X	0	X	X	X	X	X	X
18.11.1994	X	X	X	0	X	0	X	X	X	X
25.1.1995*										

⁽³¹⁾ Φάκελος, AP, σ. 5964 α.

Συνεδριάσεις VFIG	Messer	Air Products	Hydro-gas	Indugas	West-falen	NTG	Hoek Loos	AGA	Air Li- quide	BOC
28.4.1995	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
26.9.1995	0	X	X	0	X	0	X	X	X	X
23.1.1996*										
14.3.1996	0	X	X	X	X	X	X	0	X	0
23.10.1996	0	X	X	0	X	0	X	X	X	0
14.3.1997	0	X	X	X	0	X	X	X	X	X
2.10.1997	0	X	X	0	X	0	X	X	X	0
5.2.1998	0	0	0	X	0	0	X	X	0	0
20.3.1998	X	0	X	0	X	X	X	X	X	X

* = ακυρώθηκε, 0 = απών, X = παρών

(107) Από το 1995 και εξής, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις του τομέα AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer, συνέρχονταν επίσης άτυπα εκτός του πλαισίου της VFIG. Οι συνεδριάσεις αυτές οργανώνονταν εκ περιτροπής από κάθε επιχείρηση σε εστιατόριο στη Breda και, το 1997, και στο Barendrecht. Δεν υπήρχε επίσημη ημερήσια διάταξη, ούτε και τηρούνταν επίσημα πρακτικά. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνταν αρκετές φορές το χρόνο και συνέχισαν τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1997 ⁽³²⁾. Στο πλαίσιο αυτών, οι εταιρείες συζητούσαν και καθόριζαν τιμές και άλλους όρους του εφοδιασμού, όπως παρουσιάζεται παρακάτω.

(108) Η συμμετοχή των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer στις συνεδριάσεις που έγιναν στη Breda ή στο Barendrecht εμφανίζεται στον πίνακα παρακάτω και βασίζεται στις απαντήσεις που έστειλαν οι εταιρείες:

Πίνακας 6

Συνεδριάσεις Breda/Barendrecht	Air Products	AGA	Air Liquide	Messer	Hoek Loos
9.3.1995		X			
11.5.1995	X				
15.9.1995	X				
23.11.1995	X	X			
5.6.1996	X		X		
2.10.1996	X	X	X		
19.3.1997	X		X		
20.6.1997	X	X			
8.7.1997	X	X			
9.9.1997			X		

Σημείωση: Air Liquide: δεν διατίθενται στοιχεία για το 1995, Messer: δεν διατίθενται στοιχεία, Hoek Loos: δεν διατίθενται στοιχεία.
X = ημερομηνίες που αναφέρουν οι εταιρείες
κενό = καμία απάντηση από την εταιρεία

⁽³²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 5169· AP, σ. 5965· MG, σ. 5280.

(109) Καθ' όλη την περίοδο 1989-97 υπήρχαν επίσης διμερείς επαφές υπό μορφή επιστολών, μηνυμάτων μέσω φαξ και συνεδριάσεων. Οι εν λόγω επαφές χρησίμευαν για να μεταφέρουν ό,τι είχε συμφωνηθεί στις συνεδριάσεις με τους ανταγωνιστές που δεν συμμετείχαν και για να συζητήσουν την εφαρμογή αυτών των συμφωνιών. Σε πολλές από αυτές τις επαφές, συζητήσαν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, επήλθε συμφωνία σχετικά με τις τιμές και άλλους όρους του εφοδιασμού που χρεώνονται σε συγκεκριμένους πελάτες ⁽³³⁾.

2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΥΞΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

α) Επισκόπηση

(110) Η Επιτροπή διαθέτει στο φάκελό της στοιχεία ότι από το 1989 και εξής, οι ανταγωνιστές συζητούσαν τακτικά και συμφωνούσαν για αυξήσεις τιμών που εφάρμοζαν το επόμενο έτος στους υπάρχοντες πελάτες τους όσον αφορά τα εμψιασμένα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα υγρά αέρια. Σε αυτές τις αθέμιτες πρακτικές έλαβαν μέρος τουλάχιστον οι ακόλουθες εταιρείες: Hoek Loos, Air Products και AGA τις περιόδους 1989-91 και 1993-97, Air Liquide και Messer τις περιόδους 1990/91 και 1993-97, Westfalen και BOC την περίοδο 1994/95.

β) Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές

(111) Στις 24 Νοεμβρίου 1989 τέθηκε σε ισχύ συμφωνία μεταξύ των Hoek Loos, AGA και Air Products για άνοδο του επιπέδου τιμών των εμψιασμένων αερίων τους περίπου κατά 5 % το 1990.

(112) Σε εσωτερικό υπόμνημα της AGA με ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1989 σχετικά με «συνεδρίαση ασφάλειας», στην αγγλική γλώσσα και με την ένδειξη «εμπιστευτικό», αναφέρεται:

«Όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν για αύξηση των τιμών των εμψιασμένων αερίων κατά ± 5 %.
HL 4,9 %, UC 5 %, AGA 5 %, AP 5 %.
Οι πληροφορίες αυτές θα γνωστοποιηθούν στην AL από τον [...] της HL.
Θα ζητήσουμε από την AL περίοδο αναστολής 4-5 μηνών. Το δικαίωμα αρχίζει από αυτή τη στιγμή. Το ίδιο ισχύει και για τις HL, AGA, UC, AP. Οι διαπραγματεύσεις με τους πελάτες μας θα αρχίσουν από σήμερα.
Θα επεξεργαστούμε πρόταση για τον τιμοκατάλογο των υγρών αερίων. Η συνεδρίαση για την τελική συζήτηση και συναίνεση για ένα τέτοιο τιμοκατάλογο ορίζεται για τις 12 Ιανουαρίου.

Θα προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τις τιμές υγρών αερίων για τους υπάρχοντες πελάτες.
ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ.» ⁽³⁴⁾

(113) Η κοινή συμφωνία επέφερε αύξηση των τιμών το 1990 σε επίπεδο υψηλότερο από εκείνο που θα εφάρμοζε η AGA χωρίς τη συμφωνία. Μόλις ένα μήνα πριν από τη συμφωνία AGA, σύμφωνα με εσωτερικό σημείωμα με ημερομηνία 30 Οκτωβρίου 1989 (που βρέθηκε στη Messer), προβλεπόταν αύξηση των τιμών, για το 1990, 4 % ⁽³⁵⁾.

(114) Το ότι η AGA εφάρμοσε τη συμφωνία για αύξηση των τιμών κατά 5 % εμφανίζεται από τις εσωτερικές οδηγίες της 28ης Νοεμβρίου 1989 που εστιάζονται στην εφαρμογή αύξησης των τιμών κατά 5 % στους υπάρχοντες πελάτες ⁽³⁶⁾, και έχουν ως εξής:

«Θέμα: Αύξηση τιμών και γνωστοποίηση

...

1. Τιμές εμψιασμένων αερίων/έξοδα μίσθωσης και μεταφοράς.

Θα αυξηθούν κατά 5 % από την 1η Ιανουαρίου.

Το ποσοστό αυτό ισχύει και για τα έξοδα μεταφοράς. Τα τιμολόγια μίσθωσης θα προσαρμοστούν κατά 1 σεντ για την απώλεια φιαλών και 2 σεντς για φιάλες σε συσκευασία. Η προσαρμογή του ποσοστού οφείλεται στις νέες προσδοκίες όσον αφορά τις εξελίξεις το 1990.

2. ...»

(115) Εκπρόσωποι των Hoek Loos, Air Products, AGA και Air Liquide συναντήθηκαν εκ νέου στις 22 Νοεμβρίου 1990 και συμφώνησαν για αύξηση των τιμών κατά 5 έως 7 % από την 1η Ιανουαρίου 1991.

(116) Στην Air Liquide βρέθηκαν εσωτερικά σημειώματα με ημερομηνία 22 Νοεμβρίου 1990 ⁽³⁷⁾, στα οποία οι «αυξήσεις τιμών» ήταν ένα από τα θέματα που συζητήθηκαν:

«1. Χύμα — επιβάρυνση αποστολής

2. Ελάχιστες τιμές — αύξηση

3. Αύξηση τιμών 1.1.91 (5 έως 7)

προσθήκη 1:

HL: προσέγγιση όλων των πελατών — έναρξη 1.11.90. Κατά προσέγγιση 30 αντιδράσεις (συνεπώς, λιγιστές). 36 DFL., —

AP: αποστολή επιστολής 16.11. Ημερομηνία έναρξης για όλους η 1.12. 36 DFL.,—. Ήδη προφορικές/γραπτές αντιδράσεις.

AGA: Η πλειοψηφία δεν το δέχεται (Nedstaal, AKZO), επαφές με το 50 % περίπου. Ημερομηνία έναρξης 1.12.

⁽³³⁾ Παραδείγματα: AL-AGA (φάκελος, AL, σ. 2159· AGA, σ. 4987)· AGA-HL (φάκελος, AGA, σ. 4944, 4960, 4963, 4972, 4988)· AGA-MG (φάκελος, AGA, σ. 4952, 4961· MG, σ. 7247, 4814-4815)· AGA-AP (φάκελος, AGA, σ. 4979).

⁽³⁴⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

⁽³⁵⁾ Φάκελος, MG, σ. 4816.

⁽³⁶⁾ Φάκελος, AGA, σ. 5193.

⁽³⁷⁾ Φάκελος, AL, σ. 2112 (μετάφραση της εταιρείας).

AL: Εισαγωγή επιβάρυνσης αναμονής. Επιβάρυνση αποστολής. βλ. 1.1. Επιχειρήματα: νομοθεσία για τις ώρες οδήγησης, αναμονή, καύσιμα, υψηλότερο κόστος ασφάλισης, αυστηρότεροι κανονισμοί, κόστος κατάρτισης. Εισάγεται ως κανόνας στις νέες συμβάσεις.
...»

- (117) Η Air Liquide δεν ήταν σε θέση να ενημερώσει την Επιτροπή ως προς το πλαίσιο εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η συνεδρίαση και ποιος παρευρέθηκε εξ ονόματος της Air Liquide, εκτός από τον διευθυντή πωλήσεων [...], του οποίου αναγνωρίστηκε ο γραφικός χαρακτήρας ⁽³⁸⁾. Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Air Liquide ανέφερε ότι το συγκεκριμένο έγγραφο αφορούσε απλώς ορισμένες προσωπικές σημειώσεις του [...] και δεν αποτελούσε απόδειξη τυχόν δέσμευσης εκ μέρους του ⁽³⁹⁾.
- (118) Η Επιτροπή δεν θεωρεί την απάντηση αυτή αξιόπιστη εφόσον τα σημειώματα συνοψίζουν σαφώς τι σχεδίαζαν να πράξουν οι ανταγωνιστές, και αυτό φαίνεται από τα σημειώματα που εξετάστηκαν κατά τη συζήτηση.
- (119) Το 1990/1991 ίσχυε συμφωνία μεταξύ τουλάχιστον των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, Messer σχετικά με αυξήσεις τιμών αερίων και υπηρεσιών της τάξης του 6 % που εφαρμόστηκαν μεταξύ Νοεμβρίου 1990 και Φεβρουαρίου 1991.
- (120) Εσωτερικό υπόμνημα της AGA (στην αγγλική γλώσσα) με ημερομηνία 27 Νοεμβρίου 1991 ⁽⁴⁰⁾ όσον αφορά τη Messer αναφέρει:

«Όλες οι εταιρείες αερίων συμπ. της MG συμφώνησαν για τη χρησιμοποίηση χαμηλότερων τιμών — επιβαρύνσεις μίσθωσης και μεταφοράς (βλ. παράρτημα). Στην πραγματικότητα η MG εφαρμόζει τιμές που είναι κατά πολύ χαμηλότερες αυτών των τιμών: 20-30 %.
Αυτό οδηγεί σε σειρά μειώσεων των τιμών ή/και απωλειών πελατών.
Τα προηγούμενα έτη δημιουργήσαμε μία ευαίσθητη ως προς την εξυπηρέτηση αγορά.
Ανταγωνιστές όπως η MG εκπαιδεύουν την αγορά για να συζητά μόνο ως προς την τιμολόγηση.
Η MG συμφώνησε επίσης για αυξήσεις των τιμών αερίων και υπηρεσιών της τάξης του 6 %.
Η MG συμφώνησε επίσης για εκεχειρία στη διάρκεια Νοεμβρίου — Δεκεμβρίου — Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έναρξη διαπραγματεύσεων για αυξήσεις τιμών με πελάτες.
Όλες οι εταιρείες αερίων συμπεριλαμβανομένης της AGA υποφέρουν σοβαρά από τον ανεξέλεγκτο τρόπο με τον οποίο η MG συμπεριφέρεται στην αγορά.
Διατυπώνουμε δύο προτάσεις:
Συζήτηση με τον Stephan Messer
Προετοιμασία εμπορικών αντιποίνων βραχυπρόθεσμα στη Γερμανία.»

(121) Το ανωτέρω υπόμνημα δείχνει ότι η Messer έχει προχωρήσει στον όμιλο επιχειρήσεων που πραγματοποιούν μονοπωλιακές συνεδριάσεις. Η Επιτροπή σημειώνει ότι σε ένα από τα δύο αντίγραφα του εγγράφου ⁽⁴¹⁾, εκπρόσωπος της AGA σημείωσε πλάι στη φράση «αύξηση τιμών κατά 6 %», «αλλά η Messer το περιόρισε στις περιπτώσεις που ήταν εφικτό».

(122) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Messer υποστήριξε ότι το συμπέρασμα που συνάγεται όσον αφορά τη συμμετοχή της Messer στις συμφωνίες βάσει του υπομνήματος AGA είναι ασαφές. Η Messer υποστηρίζει ότι το εσωτερικό υπόμνημα αντικατοπτρίζει απλώς τη μεμονωμένη ερμηνεία της άποψης της AGA για τη στάση της Messer και δείχνει ότι η AGA γνώριζε το γεγονός ότι η Messer ακολουθεί τη δική της πολιτική ⁽⁴²⁾.

(123) Η Επιτροπή σημειώνει, όμως, ότι η Messer πρέπει να έχει επικοινωνήσει με τους ανταγωνιστές της προκειμένου να συζητήσει τις προθέσεις της ως προς την συμφωνηθείσα αύξηση των τιμών όπως δείχνει το σχόλιο του εκπροσώπου της AGA στην αιτιολογική σκέψη 120.

(124) Επιπλέον, η Επιτροπή γνωρίζει ότι, πιθανόν στις αρχές του 1991, εκπρόσωποι των Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και AGA συναντήθηκαν και συζήτησαν για την επιτυχία της πρόσφατης εφαρμογής της αύξησης των τιμών κατά 6 % το 1991:

(125) Χειρόγραφο υπόμνημα (στην ολλανδική γλώσσα) για τη συγκεκριμένη συνεδρίαση που βρέθηκε στην Air Liquide ⁽⁴³⁾ αναφέρει μεταξύ άλλων:

«Αυξήσεις τιμών
[...]: αυξήσεις σε όλα
κόστος μεταφοράς
χύμα BOC/Messer
εμφιαλ. Westf./Messer/AL
ΗΛ: γύρω στο 6 % για χύμα/εμφιαλ.
Ο δείκτης δείχνει αύξηση 6 %
AGA:μόνον 20 % του υλοποιηθέντος προγράμματος
ο δείκτης δείχνει αύξηση 6 %
...
Οι περισσότεροι εισήγαγαν επιβάρυνση αποστολής για αέρια χύμα ...»

(126) Η Air Liquide, στην απάντησή της στις ερωτήσεις της Επιτροπής, χρονολογεί το έγγραφο «γύρω στο 1990» και το αποκαλεί «προσωπικές σημειώσεις του [...], πιθανόν μετά από κάποια κοινωνική επαφή» ⁽⁴⁴⁾. Ο εκπρόσωπος της Air

⁽³⁸⁾ Φάκελος, AL, σ. 5612.

⁽³⁹⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 10, παρ. 52.

⁽⁴⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 867, 877.

⁽⁴¹⁾ Φάκελος, AGA σ. 877.

⁽⁴²⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 17, παρ. 61· σ. 18, παρ. 62.

⁽⁴³⁾ Φάκελος, AL, σ. 2096 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁴⁴⁾ Φάκελος, AL, σ. 5612 (μετάφραση της εταιρείας).

- Products στη συγκεκριμένη συνεδρίαση φαίνεται να ήταν ο γενικός διευθυντής [...].
- (127) Επίσης στην Air Liquide βρέθηκε χειρόγραφο σημείωμα που η εταιρεία χρονολογεί στις αρχές του 1991 ⁽⁴⁵⁾. Γράφει: «η AGA μείωσε το επίπεδο παρά τη συμφωνία για αύξηση των τιμών.» ⁽⁴⁶⁾.
- (128) Κατά τη συνεδρίαση των μελών της VFIG στις 16 Δεκεμβρίου 1993, οι AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer συμφώνησαν για αυξήσεις των τιμών από 1 Ιανουαρίου 1994. Απουσίαζαν οι Indugas, BOC και NTG.
- (129) Χειρόγραφο υπόμνημα σχετικά με τη συνεδρίαση στην ολλανδική γλώσσα που βρέθηκε στην Air Liquide ⁽⁴⁷⁾ αναφέρει μεταξύ άλλων:
- «Αυξήσεις τιμών.
HL από 1/1' 94 μέχρι 4,5 %. — Επίσης οι MG και AP θα αυξήσουν τις τιμές. Εκ πρώτης όψεως συμφωνία για αύξηση των τιμών από 1/1 αλλά όχι σχετικά με το ποσοστό ή το ελάχιστο επίπεδο.»
- (130) Αυτό επιβεβαιώνεται από τα χειρόγραφα σημειώματα που υπέβαλε η AGA ⁽⁴⁸⁾:
- «16.12.93 VFIG.
.....
Αυξήσεις τιμών:
H-L: επιστολή σε πελάτες, έναρξη τον Ιανουάριο.»
- (131) Επιβεβαιώνεται από χειρόγραφα σχόλια στην αγγλική γλώσσα που βρέθηκαν στην Air Products όσον αφορά την ίδια συνεδρίαση:
- «AGA 15 Ιαν.
H/L οι περισσότερες συμβάσεις 1η Ιανουαρίου
Μεγαλύτερη προθεσμία 1η Φεβρουαρίου
Έναρξη διαπραγματεύσεων
Ήδη γίνονται διαπραγματεύσεις με πελάτες
Οι σημαντικότεροι πελάτες έχουν ερωτηθεί;
Όλοι οι σημαντικότεροι πελάτες + 4,5 %
Ορισμένες φορές απαιτούνται λιγότερες διαπραγματεύσεις
.....
Περίοδος αναστολής μέχρι την 1η Απριλίου» ⁽⁴⁹⁾.
- (132) Σε απάντηση στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Air Liquide υποστήριξε ότι το χειρόγραφο υπόμνημα της Air Liquide για τη συνεδρίαση της VFIG της 16ης Δεκεμβρίου 1993 δείχνει ότι ο συντάκτης κατέγραψε απλώς τις απόψεις των άλλων («εκ πρώτης όψεως») και δεν αποδεικνύει καμία δέσμευση εκ μέρους της Air Liquide. Η Air Liquide υποστηρίζει επιπλέον ότι η προαναφερθείσα ημερομηνία δεν φαίνεται ρεαλιστική ούτε και για την ανάληψη δεσμευτικής υπόσχεσης για εφαρμογή της αύξησης των τιμών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1994 ⁽⁵⁰⁾.
- (133) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Air Liquide παρευρέθηκε στην παραπάνω συνεδρίαση και έλαβε προσεκτικά υπόψη τα όσα ανέφεραν οι ανταγωνιστές της.
- (134) Στην απάντηση στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Messer υποστήριξε ότι η συμμετοχή σε μία συνεδρίαση δεν αρκεί καθαυτή για να αποδειχθεί η αποδοχή της συμφωνίας. Ισχυρίζεται ότι το χειρόγραφο σημείωμα που βρέθηκε στις εγκαταστάσεις της Air Liquide αναφέρεται μόνο στο γεγονός ότι η Messer σχεδίαζε να αυξήσει τις τιμές της ⁽⁵¹⁾. Η Messer δεν κοινοποίησε το ακριβές ποσό της αύξησης, και είναι συνήθης πρακτική η αύξηση των τιμών τη συγκεκριμένη περίοδο του έτους ώστε να προσαρμοστούν στον πληθωρισμό. Επιπλέον, τα σημειώματα που βρέθηκαν στην AGA και την Air Products δεν αναφέρουν τη Messer.
- (135) Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, ότι η Messer παρευρέθηκε στην παραπάνω συνεδρίαση και γνωστοποίησε τις προθέσεις της όσον αφορά ένα στοιχείο της εμπορικής πολιτικής της, συγκεκριμένα τις αυξήσεις τιμών.
- (136) Μια πρώτη συζήτηση για τις αυξήσεις των τιμών των εμπορευμένων αερίων όσον αφορά το 1995 έλαβε χώρα κατά τη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1994. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν οι AGA, Air Liquide, Air Products, BOC, Hoek Loos, Hydrogas, Messer, NTG και Westfalen.
- (137) Χειρόγραφα σημειώματα που αναφέρονται στη συγκεκριμένη συνεδρίαση βρέθηκαν στην AGA. Μεταξύ άλλων αναφέρουν:
- «Τιμές + 6 %
Συμβάσεις για αέρια χύμα 4,5 % (δείκτης HL)
Ενέργεια + 6-8 %» ⁽⁵²⁾.
- (138) Η AGA υπέβαλε επίσης χειρόγραφα σημειώματα με ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 1994 που συνέταξε άλλος υπάλληλος σχετικά με την ίδια συνεδρίαση:

⁽⁴⁵⁾ Φάκελος, AL, σ. 5612 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁴⁶⁾ Φάκελος, AL, σ. 2098 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁴⁷⁾ Φάκελος, AL, σ. 2171-2172 μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 18, παρ. 63.

⁽⁴⁸⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4964.

⁽⁴⁹⁾ Φάκελος, AP, σ. 1761-1762.

⁽⁵⁰⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 10-11, παρ. 53.

⁽⁵¹⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 18, παρ. 63

⁽⁵²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453.

- «VFIG
Αυξήσεις τιμών
.....
Τιμές εμφιαλωμένων αερίων + 6 % + μίσθωση και μεταφορά.
Συμβάσεις για αέρια χύμα + 4,5 %, τύπος δείκτης;
.....
Περίοδος αναστολής: 1 Δεκεμβρίου + 3-4 μήνες» ⁽⁵³⁾.
- (139) Οι αυξήσεις των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων το 1995 αποτέλεσαν αντικείμενο διεξοδικής επεξεργασίας από τις AGA, Air Liquide, Air Products, BOC, Hoek Loos, Messer και Westfalen στη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1994.
- (140) Η AGA υπέβαλε χειρόγραφο πίνακα ⁽⁵⁴⁾: Ο πίνακας είχε καταρτιστεί από τον διευθυντή πωλήσεων [...], που δεν συμμετείχε ο ίδιος στη συνεδρίαση. Τα σημειώματά του εξετάστηκαν στο πλαίσιο εσωτερικής συνεδρίασης απολογισμού σχετικά με τις επιτευχθείσες συμφωνίες. Ο πίνακας αναφέρεται στην εν λόγω συνεδρίαση της VFIG και παραθέτει για τις Hoek Loos, AGA, Messer, Air Liquide, Air Products, BOC και Westfalen το ποσοστό των αυξήσεων των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων για το 1995 καθώς και τις αυξήσεις στις μισθώσεις και τα έξοδα μεταφοράς. Ο πίνακας δείχνει επίσης μία περίοδο αναστολής δύο μηνών εντός της οποίας έπρεπε να εφαρμοστούν οι αυξήσεις. Επιπλέον, υπάρχει αναφορά σε αυξήσεις τιμών υγρών αερίων και μισθώσεων δεξαμενών.
- (141) Ένας δεύτερος πίνακας, που βρέθηκε στην Air Products ⁽⁵⁵⁾, φαίνεται να αναφέρεται στην ίδια συνεδρίαση, αν και δεν είναι πανόμοια όλα τα στοιχεία των δύο πινάκων. Κατ'αρχήν η Air Products θεωρούσε ότι ο πίνακας είχε εκπονηθεί σε συνεδρίαση με ανταγωνιστές που πραγματοποιήθηκε το 1995, αλλά αργότερα συμφώνησε ότι θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα της συνεδρίασης της VFIG που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 1994 ⁽⁵⁶⁾. Ο πίνακας δείχνει επίσης αυξήσεις τιμών, εξόδων μεταφοράς και μίσθωσης, καθώς και μία περίοδο αναστολής για την εφαρμογή αυτών των αυξήσεων, για τις Hoek Loos, AGA, Messer, Westfalen, BOC, Air Liquide και Air Products.
- (142) Ο γενικός διευθυντής της BOC για τη Μπενελούξ, υπό το φως των αποδείξεων, προέβη εκουσίως στην ακόλουθη δήλωση, που καταχωρήθηκε στην έκθεση έρευνας και υπογράφηκε από αυτόν:
- «Ο κ. Celis υπενθύμισε ότι στο τέλος των δύο συνεδριάσεων (VFIG) —στα τέλη του 1994 και 1995— το θέμα των τιμών για το τρέχον έτος θίχτηκε από άλλους, προς έκπληξη του.» ⁽⁵⁷⁾.
- (143) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽⁵⁸⁾, η BOC έδωσε έμφαση στο γεγονός ότι ο γενικός διευθυντής της, κ. Celis, δεν αποδέχτηκε το ποσοστό 6 % που πρότειναν οι άλλοι κατά τη συνεδρίαση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 139, αλλά κατέδειξε απλώς ότι τα σχέδιά του σχετιζόνταν με αύξηση κατά 5 %.
- (144) Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, ότι η BOC εκπροσωπήθηκε στην παραπάνω συνεδρίαση, ο γενικός διευθυντής της παρείχε αυθορμήτως πληροφορίες σχετικά με τις προγραμματισμένες αυξήσεις τιμών της BOC και ουδέποτε απείχε των συζητήσεων σχετικά με συμφωνία για αύξηση των τιμών. Το γεγονός ότι ο κ. Celis αιφνιδιάστηκε μπορεί να υπογραμμίζει το γεγονός ότι ο ρόλος του δεν ήταν ιδιαίτερα ενεργός.
- (145) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Westfalen επέσυρε την προσοχή στο γεγονός ότι ουδέποτε συμμετείχε ενεργά σε αυτές τις συνεδριάσεις και ότι δεν γνώριζε ότι ζητήματα όπως οι αυξήσεις των τιμών αποτελούσαν αντικείμενο συζητήσεων, καθώς τα θέματα αυτά δεν αναφέρονταν στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων ⁽⁵⁹⁾.
- (146) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Westfalen παρευρέθηκε στην προαναφερόμενη συνεδρίαση και κατέστησε εμφανείς στους ανταγωνιστές της τις προθέσεις της όσον αφορά ένα στοιχείο της εμπορικής πολιτικής της, συγκεκριμένα τις αυξήσεις των τιμών ⁽⁶⁰⁾.
- (147) Χειρόγραφα σχόλια που βρέθηκαν στη Messer σχετικά με την ημερήσια διάταξη εσωτερικής συνεδρίασης των διευθυντών που πραγματοποιήθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1994, ήτοι πριν από τη συνεδρίαση της VFIG, αναφέρει: «VFIG! Αυξήσεις τιμών το 95;» ⁽⁶¹⁾. Εσωτερικές οδηγίες βρέθηκαν στη Messer όσον αφορά περίοδο αναστολής σε συνδυασμό με αυξήσεις των τιμών τον Ιανουάριο του 1995 ⁽⁶²⁾, και η έκθεση για το πρώτο τρίμηνο του 1995 αναφέρει ότι οι αυξήσεις των τιμών εφαρμόστηκαν χωρίς σοβαρές δυσκολίες από την 1η Ιανουαρίου 1995 και προσθέτει: «λάβαμε σχεδόν τα ίδια νέα από τους ανταγωνιστές μας» ⁽⁶³⁾.
- (148) Στις 23 Νοεμβρίου 1995 οι AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer συνεδρίασαν και κατέληξαν σε συντηνιακή συμφωνία σχετικά με αυξήσεις τιμών για το επόμενο έτος 1996.

⁽⁵³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4983.

⁽⁵⁴⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4990.

⁽⁵⁵⁾ Φάκελος, AP, σ. 1755.

⁽⁵⁶⁾ Φάκελος, AP, σ. 6336.

⁽⁵⁷⁾ Φάκελος, BOC, σ. 3576.

⁽⁵⁸⁾ Φάκελος, BOC, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 9.

⁽⁵⁹⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 8-10, παρ. 42-52.

⁽⁶⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4990.

⁽⁶¹⁾ Φάκελος, MG, σ. 4786.

⁽⁶²⁾ Φάκελος, MG, σ. 4833 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁶³⁾ Φάκελος, MG, σ. 4782 (μετάφραση της εταιρείας).

- (149) Σε χειρόγραφο σημείωμα που βρέθηκε στην Hoek Loos ⁽⁶⁴⁾ με ημερομηνία 23 Νοεμβρίου αναφέρονται αυξήσεις τιμών από ορισμένους ανταγωνιστές από την 1η Ιανουαρίου 1996:
- «ΑΡ αυξήσεις από 1/1/96 4,75 % αέρια
0,75 μίσθωση/μήνα/φιάλη
1,50 μίσθωση ειδικών φιαλών αερίων
0,50 φιάλες μεταφοράς
- AGA μεταξύ 5 και 8 % ανάλογα με το προϊόν μίσθωση;
έξοδα μεταφοράς;
- MG μεγάλοι πελάτες > 15 000 7,2 %
0,90 έξοδα μεταφοράς
0,02 μίσθωση
4 κύκλος εργασιών ομίλων 7,2 % και 15 % μικροί πελάτες
έξοδα μεταφοράς 0,90 και 2,50 ανά φιάλη
μίσθωση 0,01 και 0,05 / φιάλη
- Πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου επιστολή με αυξήσεις τιμών
1/10 12,50 fl. → 15,00 fl. MVT που αναφέρεται στο τιμολόγιο
Μέχρι ± 5 000 fl. — ελάχιστες τιμές
- AL 6-7,5 % ανάλογα με το προϊόν
έξοδα μεταφοράς
μίσθωση ...
...
BOC θα [αύξανε] τις τιμές κατά 5 %
...»
- (150) Η Hoek Loos, στην απάντησή της στις ερωτήσεις της Επιτροπής, ανέφερε ότι δεν ήταν σε θέση να αναφέρει την ημερομηνία, τους συμμετέχοντες και το πλαίσιο αυτής της συνεδρίασης και, επιπλέον, αμφέβαλε κατά πόσον επρόκειτο για έκθεση της συνεδρίασης. Δήλωσε ότι πιθανόν να αφορούσε πληροφορίες που έλαβε από δικούς της πωλητές ⁽⁶⁵⁾.
- (151) Η Επιτροπή δεν θεωρεί αξιόπιστη την ερμηνεία της Hoek Loos. Τα λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών και η αναφορά σε επιστολή που δεν είχε ακόμα σταλεί δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι η έκθεση αφορά συνεδρίαση των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer. Η ημερομηνία δείχνει ότι δεν υπήρξε συνάντηση στο περιθώριο της συνεδρίασης της VFIG. Η Επιτροπή θεωρεί ότι επρόκειτο για μία από τις διάφορες συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1995-97 μεταξύ των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer στη Breda και το Barendrecht. Η Επιτροπή σημειώνει στο πλαίσιο αυτό ότι η 23η Νοεμβρίου 1995 πράγματι αναφέρεται τόσο από την Air Products όσο και την AGA ως η ημερομηνία όπου έλαβε χώρα η εν λόγω συνεδρίαση στη Breda.
- (152) Καίτοι η BOC αναφέρεται εν συντομία στην έκθεση, η συγκεκριμένη εταιρεία δεν συμμετείχε, εξ όσων γνωρίζει η Επιτροπή, στις συνεδριάσεις Breda/Barendrecht.
- (153) Οι Hoek Loos, Air Products, Air Liquide, AGA και Messer συνεδρίασαν στα τέλη του 1996, πιθανόν στις 2 Οκτωβρίου 1996, και κατέληξαν σε συνεχιζόμενη συμφωνία σχετικά με αυξήσεις των τιμών εμφιαλωμένων αερίων για το 1997.
- (154) Ένα χωρίς ημερομηνία και χειρόγραφο σημείωμα που βρέθηκε στην Air Products ⁽⁶⁶⁾, το οποίο η εταιρεία εκτιμά ότι γράφτηκε στα τέλη του 1996, είναι άλλη έκθεση σχετικά με συνεδρίαση μεταξύ ανταγωνιστών. Κατόπιν συζήτησης για την αγορά μεταξύ των Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και AGA, το σημείωμα καταλήγει ότι η VFIG θα δηλώσει το επόμενο έτος (= 1997) το έτος μεταφοράς και ότι η μεταφορά θα συμπεριλαμβάνεται στον δείκτη: + 0,2-0,3 %. Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτό αναφέρεται στον δείκτη Hoek Loos για αέρια χύμα που αναφέρεται σε προηγούμενα έγγραφα ⁽⁶⁷⁾. Όσον αφορά τις τιμές εμφιαλωμένων αερίων θα αυξάνονταν κατά 4,5 % την περίοδο Νοέμβριος-Μάρτιος. Αναφέρεται επίσης αύξηση της τάξης του 6-8 % για την Air Liquide.
- (155) Τόσο η περίοδος Νοέμβριος-Μάρτιος όσο και η γενική αύξηση των τιμών 6-8 % που αναφέρεται παραπάνω περιλαμβάνονται επίσης σε «Πρόταση για τα εμφιαλωμένα αέρια 1997» με ημερομηνία 28 Σεπτεμβρίου 1996 που βρέθηκε στην Hoek Loos ⁽⁶⁸⁾. Η πρόταση που βρέθηκε στην Hoek Loos συνδυάζεται από κάθε άποψη με τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην Air Products ⁽⁶⁹⁾ και στη Messer ⁽⁷⁰⁾.
- (156) Στην απάντησή της στην αίτηση των πληροφοριών της Επιτροπής, η Hoek Loos ισχυρίστηκε ότι η πρόταση αυτή, αφότου εγκρίθηκε, έπρεπε να διανεμηθεί στους πωλητές της και συνεπώς προοριζόταν αποκλειστικά για εσωτερική χρήση ⁽⁷¹⁾.
- (157) Δεδομένων των όσων αναφέρονται παραπάνω, η δήλωση αυτή δεν είναι αξιόπιστη: οι νέες τιμές όντως γνωστοποιήθηκαν στο προσωπικό της Hoek Loos στις 7 Οκτωβρίου 1996 ⁽⁷²⁾ αλλά υπάρχουν ισχυρές αποδείξεις ότι αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο συζητήσεων με ανταγωνιστές. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η συζήτηση αυτή έλαβε χώρα στη Breda στις 2 Οκτωβρίου 1996. Η ημερομηνία αυτή

⁽⁶⁶⁾ Φάκελος, AP, σ. 1724-1725.

⁽⁶⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453, 4983.

⁽⁶⁸⁾ Φάκελος, HL, σ. 2653.

⁽⁶⁹⁾ Φάκελος, AP, σ. 1724-1725.

⁽⁷⁰⁾ Φάκελος, MG, σ. 4834.

⁽⁷¹⁾ Φάκελος, HL, σ. 5549.

⁽⁷²⁾ Φάκελος, HL, σ. 3532.

⁽⁶⁴⁾ Φάκελος, HL, σ. 2904-2905 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁶⁵⁾ Φάκελος, HL, σ. 5551.

αναφέρθηκε από τις Air Liquide, Air Products και AGA ⁽⁷³⁾ και βρίσκεται μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία Hoek Loos εκπόνθησε την πρότασή της και η ημερομηνία κατά την οποία η πρόταση γνωστοποιήθηκε στο προσωπικό της.

3. ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ

α) *Επισκόπηση*

(158) Οι ίδιες εταιρείες που συνεδριάζουν τακτικά από το 1989 και εξής και που συμφωνούν για ετήσιες αυξήσεις τιμών για τους υπάρχοντες πελάτες τους, όπως αναφέρεται στο τμήμα Γ.2, συμφώνησαν επίσης σε αυτές τις συνεδριάσεις να τηρούν ετήσιες «εκεχειρίες» που διαρκούν αρκετούς μήνες για το σκοπό της εφαρμογής των συμφωνημένων αυξήσεων τιμών. Η Επιτροπή έχει στοιχεία στους φακέλους της ότι οι ακόλουθες εταιρείες έλαβαν μέρος σε αθέμιτες ρυθμίσεις όσον αφορά τις περιόδους αναστολής: Hoek Loos, Air Products και AGA τις περιόδους 1989-1991 και από το 1993-1997, Air Liquide και Messer τις περιόδους 1990/1991 και 1993-1997 και Westfalen και BOC την περίοδο 1994/95. Η περίοδος αναστολής από 1 Νοεμβρίου 1996-1 Μαρτίου 1997 εφαρμόστηκε σε πελάτες που εφοδιάζονται με αέρια χύμα και εμφιαλωμένα. Οι προηγούμενες περιοδοί αναστολής ίσχυσαν μόνο για τους πελάτες εμφιαλωμένων αερίων.

β) *Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές*

(159) Στις 24 Νοεμβρίου 1989 οι Hoek Loos, AGA και Air Products συμφώνησαν για αυξήσεις των τιμών. Προκειμένου να εφαρμοστούν αυτές οι αυξήσεις, συμφώνησαν επίσης για μία περίοδο αναστολής 4-5 μηνών.

(160) Στην αιτιολογική σκέψη 112 γίνεται λόγος για ένα «εμπιστευτικό» εσωτερικό υπόμνημα στην αγγλική γλώσσα με ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1989 που βρέθηκε στην AGA σχετικά με μία «συνεδρίαση ασφαλείας». Αναφέρει:

«Όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν για αυξήσεις των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων της τάξης του $\pm 5\%$.

HL 4,9 %, UC 5 %, AGA 5 %, AP 5 %.

Οι πληροφορίες αυτές θα γνωστοποιηθούν στην AL από τον [...] της HL.

Θα ζητήσουμε από την AL περίοδο αναστολής 4-5 μηνών. Το δικαίωμα αρχίζει από αυτή τη στιγμή. Το ίδιο ισχύει και για τις HL, AGA, UC, AP. Οι διαπραγματεύσεις με τους πελάτες μας θα αρχίσουν από σήμερα.

(...)

ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ» ⁽⁷⁴⁾.

(161) Το ότι η AGA εφάρμοσε τη συμφωνία για την περίοδο αναστολής εμφανίζεται από τις εσωτερικές οδηγίες της 28ης Νοεμβρίου 1989 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 114), που εστιάζονται στην εφαρμογή αύξησης των τιμών κατά 5 % στους υπάρχοντες πελάτες και στην εξήγηση ότι οι ανταγωνιστές θα αναμενόταν να πράξουν το ίδιο. Εάν επιθέσεις από ανταγωνιστές θα οδηγούσαν παρ' όλα αυτά σε παραχωρήσεις ως προς τις τιμές, οι εν λόγω παραχωρήσεις θα έπρεπε να αναφέρονται στη διαχείριση ⁽⁷⁵⁾.

(162) Το 1990/91 τέθηκε σε ισχύ συμφωνία μεταξύ τουλάχιστον των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer για μία περίοδο αναστολής (1991) σε σχέση με αυξήσεις των τιμών.

(163) Στην αιτιολογική σκέψη 120 παρατίθεται εσωτερικό υπόμνημα της AGA (στην αγγλική γλώσσα) με ημερομηνία 27 Νοεμβρίου 1991 ⁽⁷⁶⁾ σχετικά με τη Messer, που αναφέρει:

«Όλες οι εταιρείες αερίων συμπ. της MG συμφώνησαν για τη χρησιμοποίηση χαμηλότερων τιμών — επιβαρύνσεις μίσθωσης και μεταφοράς (βλ. παράρτημα).

Στην πραγματικότητα η MG εφαρμόζει τιμές που είναι κατά πολύ χαμηλότερες αυτών των τιμών: 20-30 %.

Αυτό οδηγεί σε σειρά μειώσεων των τιμών ή/και απωλειών πελατών.

Τα προηγούμενα έτη δημιουργήσαμε μία ευαίσθητη ως προς την εξυπηρέτηση αγορά.

Ανταγωνιστές όπως η MG εκπαιδεύει την αγορά για να συζητά μόνο ως προς την τιμολόγηση.

Η MG συμφώνησε επίσης για αυξήσεις των τιμών αερίων και υπηρεσιών της τάξης του 6 %.

Η MG συμφώνησε επίσης για εκχειρία στη διάρκεια Νοεμβρίου — Δεκεμβρίου — Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έναρξη διαπραγματεύσεων για αυξήσεις τιμών με πελάτες.

Όλες οι εταιρείες αερίων συμπεριλαμβανομένης της AGA υποφέρουν σοβαρά από τον ανεξέλεγκτο τρόπο με τον οποίο η MG συμπεριφέρεται στην αγορά.

Διατυπώνουμε δύο προτάσεις:

1. Συζήτηση με τον Stephan Messer
2. Προετοιμασία εμπορικών αντιποίνων βραχυπρόθεσμα στη Γερμανία»

(164) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Messer υποστήριξε ότι από το υπόμνημα της AGA προκύπτει ότι η τελευταία εκτιμά ότι η Messer δεν «έζησε» από τις «συμφωνίες» και αρνήθηκε σθεναρά την οποιαδήποτε συμμετοχή της σε συμφωνίες ⁽⁷⁷⁾.

⁽⁷⁵⁾ Φάκελος, AGA, σ. 5193· βλέπε και σ. 5196.

⁽⁷⁶⁾ Φάκελος, AGA, σ. 867, 877.

⁽⁷⁷⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 19, παρ. 68.

⁽⁷³⁾ Φάκελος, AL, σ. 5642, 5643· AP, σ. 5965· AGA, σ. 5169, 5170.

⁽⁷⁴⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

(165) Η Επιτροπή σημειώνει ωστόσο ότι τότε πρέπει να υπήρξε δεδηλωμένη πρόθεση της Messer να εφαρμόσει την περίοδο αναστολής, έστω και εάν, ενδεχομένως, δεν την εφάρμοσε τελικώς.

(166) Υπήρξε συμφωνία μεταξύ των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, και Messer για περίοδο αναστολής από τον Δεκέμβριο το 1993 μέχρι την 1η Απριλίου 1994 σε σχέση με αυξήσεις των τιμών.

(167) Χειρόγραφα σχόλια στην αγγλική γλώσσα που αναφέρθηκαν ήδη στην αιτιολογική σκέψη 131 και βρέθηκαν στην Air Products αναφέρουν:

«AGA 15 Ιανουαρίου
H/L οι περισσότερες συμβάσεις 1η Ιανουαρίου
Μεγαλύτερη προθεσμία 1η Φεβρουαρίου
Έναρξη διαπραγματεύσεων
Ήδη γίνονται διαπραγματεύσεις με πελάτες
Οι σημαντικότεροι πελάτες έχουν ερωτηθεί;
Όλοι οι σημαντικότεροι πελάτες + 4,5 %
Ορισμένες φορές απαιτούνται λιγότερες διαπραγματεύσεις
.....
Περίοδος αναστολής μέχρι την 1η Απριλίου» (78).

(168) Κατά τις συνεδριάσεις της VFIG του Οκτωβρίου και Νοεμβρίου 1994 συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν αυξήσεις τιμών για το 1995 μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Liquide, Air Products, Messer, BOC και Westfalen σε συνδυασμό με περίοδο αναστολής από 1 Δεκεμβρίου 1994 έως 31 Ιανουαρίου 1995.

(169) Η AGA προσκόμισε χειρόγραφα σημειώματα με ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 1994 (που παρατίθενται ήδη στην αιτιολογική σκέψη 128) από άλλον υπάλληλο σχετικά με τη συνεδρίαση του Οκτωβρίου:

«VFIG
Αυξήσεις τιμών
.....
Τιμές εμφιαλωμένων αερίων + 6 % + μίσθωση και μεταφορά
Συμβάσεις για αέρια χύμα + 4,5 %, τύπος δείκτη;
.....
Περίοδος αναστολής: 1η Δεκεμβρίου + 3-4 μήνες» (79).

(170) Η AGA προσκόμισε χειρόγραφο πίνακα σχετικά με τη συνεδρίαση της VFIG στις 18 Νοεμβρίου 1994 (που παρατίθεται ήδη στην αιτιολογική σκέψη 140) (80). Ο πίνακας είχε καταρτιστεί από τον διευθυντή πωλήσεων [...], που δεν συμμετείχε ο ίδιος στη συνεδρίαση. Τα σημειώματά του εξετάστηκαν στο πλαίσιο εσωτερικής συνεδρίασης απολογισμού σχετικά με τις επιτευχθείσες συμφωνίες. Ο πίνακας αναφέρεται στην εν λόγω συνεδρίαση της VFIG και

παραθέτει για τις Hoek Loos, AGA, Messer, Air Liquide, Air Products, BOC και Westfalen το ποσοστό των αυξήσεων των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων για το 1995 καθώς και των αυξήσεων στις μισθώσεις και τα έξοδα μεταφοράς. Ο πίνακας δείχνει επίσης περίοδο αναστολής δύο μηνών από την 1η Δεκεμβρίου 1994 έως τις 31 Ιανουαρίου 1995 εντός της οποίας έπρεπε να εφαρμοστούν οι συγκεκριμένες αυξήσεις.

(171) Ένας δεύτερος πίνακας (που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 141) (81) και βρέθηκε στην Air Products φαίνεται να αναφέρεται στην ίδια συνεδρίαση, αν και δεν είναι πανόμοια όλα τα στοιχεία των δύο πινάκων. Καταρχήν η Air Products θεωρούσε ότι ο πίνακας είχε εκπονηθεί σε συνεδρίαση με ανταγωνιστές που πραγματοποιήθηκε το 1995, αλλά αργότερα συμφώνησε ότι θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα της συνεδρίασης της VFIG που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 1994 (82). Ο πίνακας δείχνει αυξήσεις των τιμών, κόστους μεταφοράς και μίσθωσης, καθώς και μία περίοδο αναστολής για την εφαρμογή αυτών των αυξήσεων για τις Hoek Loos, AGA, Messer, Westfalen, BOC, Air Liquide και Air Products.

(172) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Westfalen υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν καθιστά σαφές ότι η Westfalen συνήψε, με δική της πρωτοβουλία, συμφωνία με τους ανταγωνιστές για μία περίοδο αναστολής στα τέλη του 1994 κατά τις δύο συνεδριάσεις της VFIG. Η Westfalen προσθέτει ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις συμπεριφοράς που μπορεί να χαρακτηριστεί ως συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική (83).

(173) Η Επιτροπή, ωστόσο, σημειώνει ότι η Westfalen ήταν παρούσα κατά την εν λόγω συνεδρίαση με ανταγωνιστές και έλαβε μέρος στη συζήτηση σχετικά με αυξήσεις των τιμών και την περίοδο αναστολής.

(174) Η Hoek Loos δεν εφάρμοσε στην πραγματικότητα την περίοδο αναστολής από την 1η Δεκεμβρίου 1994 μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 1995:

(175) Η ετήσια περίοδος αναστολής αναφέρεται επίσης σε έκθεση εσωτερικής συνεδρίασης της 15ης Δεκεμβρίου 1994 που βρέθηκε στην Hoek Loos, όπου καταγράφεται η ακόλουθη απάντηση σε σχετική ερώτηση:

«Σύμφωνα με φήμες, θα πραγματοποιηθεί εκχειρία από την 1.12.1994 μεταξύ των διάφορων προμηθευτών βιομηχανικών αερίων. Η HL θα αυξήσει τις τιμές. Τον Δεκέμβριο και Ιανουάριο δεν θα προσεγγίσουμε πελάτες άλλων προμηθευτών. Εάν κάποιος μας επιτεθεί, ασφαλώς θα το ανταποδώσουμε.» (84)

(81) Φάκελος, AP, σ. 1755.

(82) Φάκελος, AP, σ. 6336.

(83) Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 10-11, παρ. 53-60.

(84) Φάκελος, HL, σ. 2984 (μετάφραση της εταιρείας).

(78) Φάκελος, AP, σ. 1761-1762.

(79) Φάκελος, AGA, σ. 4983.

(80) Φάκελος, AGA, σ. 4990.

- (176) Και η Messer εφάρμοσε την περίοδο αναστολής από 1 Δεκεμβρίου 1994 μέχρι 31 Ιανουαρίου 1995:
- (177) Εσωτερικές οδηγίες βρέθηκαν στην Messer όσον αφορά περίοδο αναστολής σε συνδυασμό με αυξήσεις τιμών τον Ιανουάριο του 1995:
- «Σημαντική πληροφορία: Αύξηση τιμών από την εταιρεία που ηγείται της αγοράς: 6 %.
Περίοδος αναστολής Δεκέμβριος 1994 και Ιανουάριος 1995.»⁽⁸⁵⁾.
- (178) Ορισμένα έγγραφα που βρέθηκαν στην Messer περιλαμβάνουν επίσης αναφορές σε αυξήσεις τιμών, στην VFIG και σε μία περίοδο αναστολής. Μεταξύ των εγγράφων αυτών είναι χειρόγραφο έκθεση για τη συνεδρίαση των διευθυντών της 22ας Νοεμβρίου, που αναφέρει «VFIG — ΔΡ, περίοδος αναστολής, “πίεσεις”»⁽⁸⁶⁾, και ένα σημείωμα με ημερομηνία 26 Ιανουαρίου, που αναφέρει «περίοδος αναστολής; ±;»⁽⁸⁷⁾. Η έκθεση της Messer για το τρίτο τρίμηνο του 1995 αναφέρει ότι αυξήσεις των τιμών εφαρμόστηκαν χωρίς σημαντικές δυσκολίες από την 1η Ιανουαρίου 1995 και προσθέτει: «λάβαμε σχεδόν τα ίδια νέα από τους ανταγωνιστές μας»⁽⁸⁸⁾.
- (179) Η Air Liquide εφάρμοσε επίσης την περίοδο αναστολής από 1 Δεκεμβρίου 1994 μέχρι 31 Ιανουαρίου 1995:
- (180) Η Air Liquide υπέβαλε εσωτερικό σημείωμα όσον αφορά τις αυξήσεις τιμών για το 1995 που δίνει οδηγίες στους πωλητές να επικεντρωθούν στους πελάτες τους (με αποτέλεσμα την τήρηση της περιόδου αναστολής): «Την περίοδο από 1 Δεκεμβρίου μέχρι 31 Ιανουαρίου το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στις ετήσιες συμφωνίες “(gericht bezig houden met de jaarafspraken)”»⁽⁸⁹⁾.
- (181) Συμφωνήθηκε περίοδος αναστολής από το Νοέμβριο του 1996 έως τον Μάρτιο του 1997 μεταξύ των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer. Η συμφωνία εφαρμόζεται όχι μόνο σε πελάτες εμφιαλωμένων αερίων αλλά και σε πελάτες αερίων χύμα.
- (182) Αναφορές σε περίοδο αναστολής σχετικά με εφαρμογή αυξήσεων των τιμών το 1997 βρέθηκαν στη Messer: «περίοδος αναστολής. 1 Νοεμ. — 1 Μαρτίου»⁽⁹⁰⁾.
- (183) Σε διάφορα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στη Messer⁽⁹¹⁾ και χρονολογούνται από την ίδια περίοδο⁽⁹²⁾ γίνεται αναφορά στην πρόταση της Hoek Loos για αύξηση των τιμών, καθώς και στην περίοδο από 1 Νοεμβρίου μέχρι 1 Μαρτίου. Το σημείωμα αυτό περιλαμβάνει επίσης τη φράση «πελάτες αερίων χύμα: απέχουμε!», πράγμα που φαίνεται να δείχνει ότι η περίοδος αναστολής 1996/1997 δεν θα εφαρμοζόταν μόνο σε πελάτες εμφιαλωμένων αερίων αλλά και σε πελάτες αερίων χύμα.
- (184) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τον ισχυρισμό της Messer ότι αυτή η αναφορά δεν έχει ουδεμία σχέση με περίοδο αναστολής και ότι το σημείωμα γράφτηκε στη διάρκεια συνεδρίασης μόνο με την Hoek Loos⁽⁹³⁾.
- (185) Ωστόσο, τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην Air Products και συντάχθηκαν κατά τη διάρκεια συνεδρίασης με ανταγωνιστές και τα οποία η εταιρεία Air Products χρονολογεί στα τέλη του 1996 αναφέρουν επίσης:
- «— απέχουμε από πελάτες άλλων — αέρια χύμα 1 Νοεμ. — 1 Μαρτίου»⁽⁹⁴⁾.
- (186) Στην Air Liquide τα πρακτικά εσωτερικής συνεδρίασης της 8ης Νοεμβρίου 1996 αναφέρουν όσον αφορά αυξήσεις των τιμών: «επικέντρωση σε υψηλότερες τιμές για τους υπάρχοντες πελάτες»⁽⁹⁵⁾.
- (187) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Air Liquide υποστηρίζει ότι η κοινοποίηση στα πρακτικά εσωτερικής συνεδρίασης της Air Liquide του γεγονότος ότι η Air Liquide «θα επικέντρωνε το ενδιαφέρον της σε υψηλότερες τιμές για τους υπάρχοντες πελάτες» αποτελεί απλώς παράδειγμα της συμπεριφοράς ενός προμηθευτή σε μία κορεσμένη αγορά, σταθμίζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του «επιπέδου τιμών» κατά «μεριδίου αγοράς». Αυτό το εσωτερικό υπόμνημα δεν δείχνει τίποτα περισσότερο από μία αυτόνομη συμπεριφορά⁽⁹⁶⁾.
- (188) Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, ότι είναι σαφές ότι τα διάφορα έγγραφα που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 182 έως 185 και βρέθηκαν στις εγκαταστάσεις των ανωτέρω εταιρειών σχετικά με τη συμφωνία για περίοδο αναστολής, αναφέρονται στην ίδια χρονική περίοδο.

4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΩΤΑΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

α) Επισκόπηση

⁽⁸⁵⁾ Φάκελος, MG, σ. 4833 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁸⁶⁾ Φάκελος, MG, σ. 4785 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁸⁷⁾ Φάκελος, MG, σ. 4783.

⁽⁸⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 4782 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁸⁹⁾ Φάκελος, AL, σ. 2525 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁹⁰⁾ Φάκελος, MG, σ. 4836.

⁽⁹¹⁾ Φάκελος, MG, σ. 4834 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁹²⁾ Φάκελος, MG, σ. 5268.

(189) Διαδοχικοί κατάλογοι ελάχιστων τιμών των εμφιαλωμένων αερίων συμφωνήθηκαν μεταξύ ανταγωνιστών. Το

⁽⁹³⁾ Φάκελος, MG, σ. 5268.

⁽⁹⁴⁾ Φάκελος, AP, σ. 1725.

⁽⁹⁵⁾ Φάκελος, AL, σ. 2571.

⁽⁹⁶⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 12, παρ. 61.

1989/1990 συμφωνήθηκε κατάλογος ελάχιστων τιμών υγρών αερίων μεταξύ των Air Liquide, AGA, Hoek Loos και Air Products. Οι κατάλογοι 1990/91 και 1994-97 των ελάχιστων τιμών εμφιαλωμένων αερίων συμφωνήθηκαν μεταξύ των Hoek Loos, Air Liquide, Air Products και AGA. Η Messer τους αποδέχτηκε το 1994-97 και η Westfalen το 1994/1995. Ο βασικός σκοπός των καταλόγων ήταν να καθορίσουν όρια ανταγωνισμού για τον ίδιο πελάτη.

β) Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές

(190) Οι ελάχιστες τιμές υγρών αερίων αποτέλεσαν αντικείμενο αθέμιτων επαφών από τα τέλη 1989 ή τις αρχές του 1990 μεταξύ των Hoek Loos, AGA, Air Products και Air Liquide.

(191) Ένα «εμπιστευτικό» εσωτερικό υπόμνημα της AGA της 24ης Νοεμβρίου 1989 όσον αφορά «συνεδρίαση ασφαλείας»⁽⁹⁷⁾ παρατίθεται ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 112 και 160. Περιλαμβάνει την πρόταση:

«Όλοι θα επεξεργαστούν πρόταση για την κατάρτιση τιμοκαταλόγων για υγρά αέρια.
Η συνεδρίαση ορίζεται για τις 12 Ιανουαρίου για τελική συζήτηση και συναίνεση για τον εν λόγω τιμοκατάλογο.»

(192) Ο τιμοκατάλογος βρέθηκε κατά την έρευνα στην Air Liquide⁽⁹⁸⁾, τυπώθηκε σε χαρτί που φέρει το λογότυπο της AGA και έχει τίτλο «Bulkgassen — prijsstaffel gegevens» (κλιμακες αερίων χύμα-τιμών). Όσον αφορά τα δύο είδη ο κατάλογος δεν περιλαμβάνει τιμή αλλά τη φράση (στην ολλανδική γλώσσα) «θα ακολουθηθεί η πρόταση της Hoek-Loos».

Ο κατάλογος αφορά τα ακόλουθα αέρια: άζωτο, οξυγόνο, αργό και διοξείδιο του άνθρακα, με διάφορες τιμές που εξαρτώνται από τον τομέα χρήσης. Ο κατάλογος περιλαμβάνει επίσης ένα μηχανισμό τιμών για τη μίσθωση δεξαμενών [βλέπε τμήμα Γ.6 στοιχείο ε)].

(193) Εσωτερικό υπόμνημα της AGA με ημερομηνία 26 Ιουνίου 1990 ανέφερε επίσης τη δυνατότητα εφαρμογής χαμηλότερων τιμών υγρών αερίων. Οι εν λόγω χαμηλότερες τιμές «θα εφαρμόζονταν μόνο στις περιπτώσεις όπου ο ανταγωνισμός υπάρχει μόνον μεταξύ των “5 παλαιών”»⁽⁹⁹⁾.

(194) Τον Οκτώβριο του 1990 οι Hoek Loos, Air Liquide, AGA και Air Products κατέληξαν σε συμφωνία για ένα σύστημα χαμηλότερων τιμών των εμφιαλωμένων αερίων.

(195) Στη Hoek Loos βρέθηκε επιστολή προς τη Messer Griesheim στη Φρανκφούρτη. Συντεταγμένη στην αγγλική γλώσσα, υπογεγραμμένη από τον γενικό διευθυντή με ημερομηνία συγγραφής και αποστολής με φαξ στις 18 Οκτωβρίου 1990, αναφέρει:

«Αγαπητέ κ. Willheim,

Κατόπιν της τηλεφωνικής συνομιλίας μας, σας εσωκλείω το σύστημα τιμολόγησής μας για τους επόμενους έξι μήνες.

Όλα τα μέρη στη χώρα μας εκτός της MG επιβεβαίωσαν ότι θα τηρήσουν απολύτως τις χαμηλότερες τιμές όπως αναφέρονται στον επισυναπτόμενο κατάλογο.

Όσον αφορά τον εφοδιασμό με υγρά αέρια, θα εισάγουμε επιβάρυνση αποστολής όπως εξηγείται στον τιμοκατάλογο. Θα επιθυμούσαμε να συζητήσετε τα αυτό το σύστημα τιμών με τον κ. Messer και παρακαλώ να μας γνωστοποιήσετε εάν η MG πρόκειται να ακολουθήσει αυτή την κατεύθυνση.

Για τυχόν διευκρινήσεις, παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μας. Με εκτίμηση,

[...] ⁽¹⁰⁰⁾»

(196) Επισυνάπτεται ένα χωρίς τίτλο και ημερομηνία έγγραφο (στην ολλανδική γλώσσα) καθώς και ένας κατάλογος με τίτλο «Τιμοκατάλογος από 1.10.1990 για εμφιαλωμένα αέρια». Περιλαμβάνει τιμές για διάφορες ποσότητες των ακόλουθων αερίων (περίπου 10 δέκα για κάθε αέριο): ακετυλένιο, αργό, τετραένιο⁽¹⁰¹⁾ και άζωτο. Επίσης περιλαμβάνει τιμές των όρων εφοδιασμού: μίσθωση φιαλών και κόστος μεταφοράς.

(197) Το χωρίς τίτλο και ημερομηνία έγγραφο αναφέρει τα εξής:

«Από σήμερα ισχύουν ορισμένες συμφωνίες.

1. Καμία τιμή και κανένας όρος κάτω του επισυναπτόμενου καταλόγου ελάχιστων τιμών δεν θα συμφωνείται με πελάτες.

2. Στη διάρκεια του 1990 οι τιμές και οι όροι για τους πελάτες που βρίσκονται κάτω από το συγκεκριμένο επίπεδο θα αυξηθούν σε αυτό ή και υψηλότερο επίπεδο εφόσον το ποσοστό στο σημείο 4 αντικαθιστά το παρόν επίπεδο.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 1991 δεν επιτρέπονται τιμές και όροι κάτω των επισυναπτόμενων ελάχιστων τιμών.

4. Από την 1η Ιανουαρίου 1991 τιμές και όροι για τους πελάτες που είναι υψηλότεροι από το επίπεδο χαμηλότερων τιμών θα αυξηθούν κατά 5-7 %.

5. Τρέχουσες προσφορές που δεν τηρούν τους παραπάνω [όρους] δεν ισχύουν πλέον.

⁽⁹⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

⁽⁹⁸⁾ Φάκελος, AL, σ. 2150-2151 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽⁹⁹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 1003-1005.

⁽¹⁰⁰⁾ Φάκελος, HL, σ. 2655-2660 (εν μέρει μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁰¹⁾ Το τετραένιο είναι αέριο τήξης που πωλούν οι AL, AGA και άλλοι.

6. Για την προμήθεια αερίων χύμα και από σήμερα: για νέους πελάτες επιβάρυνση αποστολής 34,00 — 36,00 fl. Για τους υπάρχοντες πελάτες αυτή η επιβάρυνση αποστολής θα εισαχθεί τον Οκτώβριο του 1990. Η εν λόγω επιβάρυνση, δεν εφαρμόζεται στο διοξείδιο του άνθρακα ανθοκομικής χρήσης.
Κίνητρα για την επιβάρυνση αποστολής: αναμονή, ενέργεια, νομοθεσία για το χρόνο οδήγησης. Κίνητρα για το επίπεδο τιμών: η υπερβολική διάβρωση τιμών είναι μη αποδεκτή, ιδίως ενόψει των εξελίξεων του κόστους.
Για κοινούς πελάτες ο πρώτος [προμηθευτής που βρίσκεται] αντιμετώπος θα αναλάβει την πρωτοβουλία επαφής.
Επισυνάπτεται: τιμοκατάλογος.»
- (198) Αντίγραφο του ίδιου τιμοκαταλόγου βρέθηκαν στις εγκαταστάσεις των AGA ⁽¹⁰²⁾, Air Liquide ⁽¹⁰³⁾ και Air Products ⁽¹⁰⁴⁾. Στις δύο τελευταίες εταιρείες βρέθηκε με το χωρίς τίτλο και ημερομηνία συνοδευτικό έγγραφο που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 197.
- (199) Η Επιτροπή έχει επίσης αποδείξει ότι η AGA χρησιμοποίησε τις συμφωνηθείσες ελάχιστες τιμές για τα εμφιαλωμένα αέρια το 1991 για να εκτιμήσει τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών που ορίζουν επίσημες τιμές σε πελάτες της AGA ⁽¹⁰⁵⁾. Σε εμπιστευτικό φαξ από την AGA στην Air Liquide με ημερομηνία 31 Οκτωβρίου 1990 η AGA απαρίθμησε ορισμένες περιπτώσεις όπου πωλητές της Air Liquide διατεινόταν ότι είχαν προσφέρει σε πελάτες της AGA τιμές χαμηλότερες των ελαχίστων ⁽¹⁰⁶⁾.
- (200) Εκπρόσωποι των Hoek Loos, Air Products, AGA και Air Liquide συναντήθηκαν στις 22 Νοεμβρίου 1990 και συζήτησαν, μεταξύ άλλων, αύξηση των ελαχίστων τιμών.
- (201) Στην αιτιολογική σκέψη 116 παρατίθενται εσωτερικά σημειώματα με ημερομηνία 22 Νοεμβρίου 1990 που βρέθηκαν στην Air Liquide ⁽¹⁰⁷⁾. Μεταξύ άλλων εξετάζονται οι «ελάχιστες τιμές».
- «1. Αέρια χύμα — επιβάρυνση αποστολής
2. Ελάχιστες τιμές — αύξηση
3. Αύξηση τιμών 1.1.91 (5 έως 7)
...»
- (202) Επιβεβαίωση ότι συμφωνία σχετικά με την εφαρμογή χαμηλότερων τιμών τέθηκε σε ισχύ το 1990/91 μεταξύ τουλάχιστον των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos, Messer βρίσκεται σε εσωτερικό υπόμνημα (στην αγγλική γλώσσα) όσον αφορά τη Messer με ημερομηνία 27 Νοεμβρίου 1991 ⁽¹⁰⁸⁾. Αυτό το εσωτερικό υπόμνημα, δύο αντίγραφα των οποίων βρέθηκαν στην AGA, παρατέθηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 120. Αναφέρει ότι:
- «Όλες οι εταιρείες αερίων συμπ. της MG συμφώνησαν για την εφαρμογή χαμηλότερων τιμών — επιβαρύνσεις μίσθωσης και μεταφοράς (βλ. παράρτημα). Στην πραγματικότητα η MG εφαρμόζει τιμές που είναι κατά πολύ χαμηλότερες αυτών των τιμών: 20-30 %.
Αυτό οδηγεί σε σειρά μειώσεων των τιμών ή/και απωλειών πελατών.
Τα προηγούμενα έτη δημιουργήσαμε μία ευαίσθητη ως προς την εξυπηρέτηση αγορά.
Ανταγωνιστές όπως η MG εκπαιδεύουν την αγορά για να συζητά μόνο ως προς την τιμολόγηση.
...
Όλες οι εταιρείες αερίων συμπεριλαμβανομένης της AGA υποφέρουν σοβαρά από τον ανεξέλεγκτο τρόπο με τον οποίο η MG συμπεριφέρεται στην αγορά.
Διατυπώνουμε δύο προτάσεις:
Συζήτηση με τον Stephan Messer
Προετοιμασία εμπορικών αντιποινών βραχυπρόθεσμα στη Γερμανία.»
- (203) Χειρόγραφα σχόλια σε ένα από τα αντίγραφα αυτού του υπομνήματος αναφέρουν:
- «1) Συνομιλίες με τον Messer [γενικός διευθυντής της MG] για τήρηση των χαμηλότερων τιμών. 2) Εάν δεν υπάρξει συμφωνία, συνομιλίες με την Wielands με τον [...] [AGA Gas GmbH]. Κοινοποίηση της επικείμενης επίθεσής μας. 3) Επίθεση μετά από 2 εβδομάδες το αργότερο.»
- (204) Το έγγραφο αυτό δείχνει ότι η αποτυχία τήρησης των συμφωνιών όσον αφορά τις χαμηλότερες τιμές μπορεί να οδηγήσει σε εμπορικά αντίποινα και τα μέτρα αντιποινών δεν περιορίζονταν κατ' ανάγκη στις Κάτω Χώρες.
- (205) Στις συνεδριάσεις της VFIG του Μαρτίου και του Οκτωβρίου 1994 συζητήθηκαν «κλίμακες τιμών» και «ελάχιστες τιμές» για εμφιαλωμένα αέρια για μικρούς πελάτες με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας τουλάχιστον μεταξύ των AGA, Air Liquide, Hoek Loos, Air Products, Westfalen και Messer.
- (206) Τα χειρόγραφα υπομνήματα που βρέθηκαν στην AGA ⁽¹⁰⁹⁾ αναφέρουν ότι οι «κλίμακες τιμών» συζητήθηκαν εκ νέου στις συνεδριάσεις της VFIG τον Μάρτιο και Οκτώβριο του 1994 και ότι στην τελευταία συνεδρίαση η Hoek Loos υπέβαλε κλίμακα τιμών για τα εμφιαλωμένα αέρια. Χειρόγραφα σημειώματα με ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 1999 που συνέταξε άλλο άτομο στην AGA και υπέβαλε η συγκεκριμένη εταιρεία επιβεβαιώνουν ότι κατά τη συνεδρίαση του Οκτωβρίου συζητήθηκαν «ελάχιστες τιμές» ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 868-870.

⁽¹⁰³⁾ Φάκελος, AL, σ. 2394-2397.

⁽¹⁰⁴⁾ Φάκελος, AP, σ. 1559-1562.

⁽¹⁰⁵⁾ Φάκελος, AGA, σ. 887.

⁽¹⁰⁶⁾ Φάκελος, AL, σ. 2116-2117.

⁽¹⁰⁷⁾ Φάκελος, AL, σ. 2112 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁰⁸⁾ Φάκελος, AGA, σ. 867, 877.

⁽¹⁰⁹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453-454.

⁽¹¹⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4983.

- (207) Σύμφωνα με εξηγήσεις που έδωσε η AGA ⁽¹¹¹⁾ ο κατάλογος κλιμάκων τιμών για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων παρουσιάστηκε από την Hoek Loos στο περιθώριο της συνεδρίασης της προαναφερόμενης συνεδρίασης της VFIG που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 1994. Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η AGA δίνει έμφαση στο γεγονός ότι ο κατάλογος κλιμάκων τιμών για το 1994 «δεν επιβάλλεται, για να επέλθει συμφωνία πρέπει πρώτα να τεκμηριωθεί» ⁽¹¹²⁾. Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, ότι ο κατάλογος που πρότεινε η Hoek Loos βρέθηκε επίσης στις εγκαταστάσεις τριών εταιρειών.
- (208) Ένα αντίγραφο βρέθηκε στη Westfalen ⁽¹¹³⁾ σε φάκελο με την ένδειξη VFIG 1995. Ένα άλλο αντίγραφο βρέθηκε στην Air Liquide ⁽¹¹⁴⁾ σε φάκελο με την ένδειξη VFIG 1994. Ένα τρίτο αντίγραφο βρέθηκε στη Messer ⁽¹¹⁵⁾. Και τα τρία παρουσιάζουν ένα πανόμοιο τυπωμένο κατάλογο ελάχιστων τιμών με ημερομηνία Οκτώβριος 1994 και τίτλο «τιμοκατάλογος για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων». Ο κατάλογος που βρέθηκε στη Messer παρουσιάζει επίσης ένα χειρόγραφο τιμοκατάλογο που προστέθηκε το 1996 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 234). Το γεγονός ότι αυτές οι εταιρείες κράτησαν αυτή την πρόταση στα αρχεία τους για κάποια έτη υποδηλώνει ότι ο κατάλογος ήταν σημαντικός γι' αυτές.
- (209) Ότι υπήρξε συμφωνία το 1995 επιβεβαιώνεται επίσης από το γεγονός ότι ο εσωτερικός κατάλογος των ελάχιστων τιμών που βρέθηκε στην Air Liquide με ημερομηνία 10 Μαρτίου 1995 ⁽¹¹⁶⁾ συνδυάζεται με τις ελάχιστες τιμές που εφάρμοσε η AGA την 1η Ιουλίου 1995 ⁽¹¹⁷⁾.
- (210) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Air Liquide επισημαίνει το γεγονός ότι οι στόχοι για το 1995 που αναφέρονται στον εσωτερικό κατάλογο της είναι χαμηλότεροι από τις ελάχιστες τιμές που αναφέρονται επίσης στο συγκεκριμένο κατάλογο. Εν προκειμένω, η Air Liquide ισχυρίζεται επίσης ότι το γεγονός ότι οι ανταγωνιστές της επιθυμούσαν να την ενημερώσουν για τις προθέσεις τους δεν μπορεί να υποστηριχθεί ⁽¹¹⁸⁾.
- (211) Η AGA επισημαίνει, στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽¹¹⁹⁾, ότι η πρωτοβουλία για τους μικρούς πελάτες σχετίζεται μόνο με ένα τμήμα της αγοράς εμφιαλωμένων αερίων και συνεπώς διαφέρει από άλλες απόπειρες για τον καθορισμό χαμηλότερων τιμών. Εφόσον οι μικροί πελάτες αποτελούσαν μόνον ένα περιορισμένο μέρος της δραστηριότητας της AGA, αυτό μειώνει σημαντικά το πεδίο της παράβασης. Η AGA αναγνωρίζει ⁽¹²⁰⁾ παρ' όλα αυτά ότι εισήγαγε τις συμφωνηθείσες ελάχιστες τιμές για μικρούς πελάτες από την 1η Ιουλίου 1995.
- (212) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Westfalen αναφέρει ότι δεν γνωρίζει το πώς αποκτήσε τον κατάλογο. Ισχυρίζεται ότι είναι πολύ πιθανό να διανεμήθηκε στην Westfalen κατά τη συνεδρίαση της VFIG της 14ης Οκτωβρίου 1994 αλλά ότι το γεγονός αυτό δεν συνεπάγεται ότι η Westfalen συμφώνησε πράγματι για τις τιμές που παρατίθενται στον κατάλογο. Η Westfalen ισχυρίζεται επίσης ότι θεωρεί ότι η μη συνεργατική στάση της στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της VFIG οδήγησε τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις να συνεδριάσουν εκτός του κυκλώματος της VFIG ⁽¹²¹⁾.
- (213) Η Επιτροπή έχει αποδείξει ότι πράγματι οργανώθηκαν μεταγενέστερα συνεδριάσεις εκτός του κυκλώματος της VFIG και ότι έγιναν αθέμιτες ρυθμίσεις για τις ελάχιστες τιμές των εμφιαλωμένων αερίων για μικρούς πελάτες στη Breda και το Baredrecht από τις αρχές του 1995 μέχρι το 1997 μεταξύ των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer.
- (214) Στην απάντησή της στις ερωτήσεις της Επιτροπής η AGA ανέφερε τα ακόλουθα:
- «Για τις αρχές του 1995 ορίστηκε συνεδρίαση, εκτός της VFIG, με σκοπό την έγκριση ελάχιστων τιμών. Παρευρέθηκε ο [... ανώτατος εκπρόσωπος της AGA], και η συνεδρίαση ήταν η πρώτη σειράς συνεδριάσεων, σε μία πιο περιορισμένη ομάδα, στη Breda. Παρούσες ήσαν οι Hoek Loos, Air Liquide, Air Products και Messer [και AGA]. Πιθανόν να κλήθηκε και η Indugas, η οποία όμως δεν παρευρέθηκε. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση, συμφωνήθηκαν πράγματι ελάχιστες τιμές για μικρούς πελάτες.» ⁽¹²²⁾
- (215) Η AGA προσθέτει ότι, ανάλογα με το έτος, πραγματοποιούνταν δύο έως τρεις συνεδριάσεις το χρόνο στη Breda, και αργότερα στο Barendrecht. Δεν υπήρχε ημερήσια διάταξη, μόνο κάποιες σημειώσεις. Η AGA εκτιμά ότι η Indugas ή η Praxair (που θεωρούνται μία εταιρεία) συμμετείχαν μόνο μία φορά, αλλά ότι η Indugas καλείτο πάντα από την εταιρεία που οργάνωνε τις συνεδριάσεις. Η AGA προσθέτει επίσης ότι η γενική της εντύπωση ήταν ότι οι συμφωνηθείσες ελάχιστες τιμές δεν ήσαν αποδεκτές στην αγορά και συνεπώς δεν λειτούργησαν. Κατόπιν αίτησης της Επιτροπής, η AGA προσκόμισε κατάλογο ημερομηνιών

⁽¹¹¹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 7011-7012.

⁽¹¹²⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 12.

⁽¹¹³⁾ Φάκελος, WF, σ. 5224.

⁽¹¹⁴⁾ Φάκελος, AL, σ. 2183.

⁽¹¹⁵⁾ Φάκελος, MG, σ. 4779 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹¹⁶⁾ Φάκελος, AL, σ. 2348.

⁽¹¹⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 369, 370.

⁽¹¹⁸⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 14, παρ. 69-70.

⁽¹¹⁹⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 13.

⁽¹²⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 7013.

⁽¹²¹⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 13, παρ. 76-77.

⁽¹²²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 7011-7012.

συνεδριάσεων βάσει της ημερήσιας διάταξης, της κατάστασης οδοιπορικών εξόδων και άλλων διαθέσιμων στοιχείων ⁽¹²³⁾.

- (216) Η Air Products επιβεβαίωσε στην Επιτροπή ότι πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις σε άλλες ημερομηνίες από εκείνες των συνεδριάσεων της VFIG, που μπορεί να αφορούσαν την προετοιμασία ή παρακολούθηση των συνεδριάσεων της VFIG:

«Από όσο θυμάται η AP, 2-3 φορές το χρόνο πραγματοποιούνταν άτυπες συνεδριάσεις όπου γίνονταν συζητήσεις για τα πρόσφατα θέματα. Στις συνεδριάσεις αυτές παρευρίσκονταν, σε περισσότερο ή λιγότερο τακτική βάση, τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια, εκπρόσωποι των AP, Hoek Loos, AGA, Messer Griesheim και Air Liquide. Δεν υπήρχε επίσημη ημερήσια διάταξη, τα θέματα που αποτελούσαν αντικείμενο των συνομιλιών αντικατόπτριζαν τα ζητήματα τα οποία αντιμετώπιζε η βιομηχανία και μεταξύ αυτών ήταν θέματα όπως η γενική εξέλιξη της αγοράς, η εξέλιξη των τιμών και του κόστους στον συγκεκριμένο κλάδο.»

Σύμφωνα με την Air Products, οι εν λόγω συνεδριάσεις πραγματοποιήθηκαν στη Breda την περίοδο 1995-97. Προσκομίστηκε κατάλογος ημερομηνιών των συνεδριάσεων ⁽¹²⁴⁾.

- (217) Η Indugas ρωτήθηκε επίσης σχετικά με τις συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Breda και το Barendrecht. Η Indugas επιβεβαίωσε επίσης ότι ο εκπρόσωπός της στις συνεδριάσεις της VFIG κλήθηκε προφορικά για να παρευρεθεί σε αυτές τις συνεδριάσεις, αλλά ουδέποτε παρευρέθηκε. Η Indugas ανέφερε επίσης ότι γνώριζε ότι συζητήθηκαν οι ελάχιστες τιμές, αλλά ουδέποτε ήταν παρούσα σε τέτοιες συζητήσεις και ως εκ τούτου δεν γνώριζε κατά πόσον αυτές οι ελάχιστες τιμές είχαν πράγματι αποφασιστεί ⁽¹²⁵⁾.

- (218) Η Hoek Loos δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει τη συμμετοχή της σε συνεδριάσεις με ανταγωνιστές που πραγματοποιήθηκαν στη Breda ή στο Barendrecht. Ούτε η ημερήσια διάταξη ούτε η κατάσταση οδοιπορικών εξόδων των αρμόδιων υπεύθυνων διαχείρισης περιλάμβαναν τυχόν χρήσιμες πληροφορίες.

- (219) Η Messer επιβεβαίωσε τη συμμετοχή της σε συναντήσεις με ανταγωνιστές στο εστιατόριο «Mirabelle» στη Breda το 1995-97. Η Messer γνωστοποίησε επίσης τα ονόματα των ανώτατων διευθυντικών στελεχών των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer που συμμετείχαν τακτικά σε αυτές τις συνεδριάσεις. Σύμφωνα με την Messer, οι τάσεις κόστους και τιμών αερίων αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων στις συνεδριάσεις αυτές, αλλά η Messer ισχυρίστηκε ότι δεν συμμετείχε σε συμφωνίες για τις τιμές. Η Messer δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει πίνακα ημερομηνιών των συνεδριάσεων ⁽¹²⁶⁾.

- (220) Η Air Liquide επιβεβαίωσε ότι είχε κληθεί να συμμετάσχει σε συνεδριάσεις στην Breda και το Barendrecht το 1995-97. Η Air Liquide καθαυτή ουδέποτε οργάνωσε τέτοιες συνεδριάσεις. Η Air Liquide γνωστοποίησε τα ονόματα των ανώτατων διευθυντικών στελεχών της που συμμετείχαν σε συνεδριάσεις το 1996 και 1997, καθώς και τις ημερομηνίες αυτών των συνεδριάσεων. Δεν διατίθενται στοιχεία για το 1995 διότι το τότε αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος αποχώρησε από την εταιρεία. Η Air Liquide ανέφερε ότι οι εν λόγω συνεδριάσεις ήταν άτυπες, χωρίς ημερήσια διάταξη ή πρακτικά. Σύμφωνα με την Air Liquide, συζητήθηκαν θέματα γενικού χαρακτήρα όσον αφορά τις εξελίξεις στην αγορά και στην οικονομία ⁽¹²⁷⁾.

- (221) Ο πίνακας 6 στην αιτιολογική σκέψη 108 παραθέτει τις ημερομηνίες των συνεδριάσεων των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer βάσει των στοιχείων και των αρχείων αυτών των εταιρειών. Οι διαφορές μεταξύ ορισμένων αναφερόμενων ημερομηνιών εξηγούνται από το γεγονός ότι το «Mirabelle» στη Breda είναι ένα προσφιλέστερο μέρος για όλα τα είδη συνεδριάσεων και η τοποθεσία του εξυπηρετεί τους Ολλανδούς επιχειρηματίες στη διαδρομή τους προς ή από το Βέλγιο. Οι ημερομηνίες που αναφέρθηκαν από δύο-τρεις εταιρείες είναι: 23 Νοεμβρίου 1995, 5 Ιουνίου 1996, 2 Οκτωβρίου 1996, 19 Μαρτίου 1997, 20 Ιουνίου 1997 και 8 Ιουλίου 1997.

- (222) Οι περισσότερες από τις εταιρείες που συμμετείχαν σε αυτές τις συνεδριάσεις ανέφεραν ότι έγιναν συζητήσεις αποκλειστικά γενικού χαρακτήρα. Η AGA και η Air Products, ωστόσο, αναγνωρίζουν ότι οι ελάχιστες τιμές ήταν ένα από τα θέματα που εξετάστηκαν. Τα στοιχεία δείχνουν ότι πράγματι συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν κατάλογοι ελάχιστων τιμών μεταξύ των AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer.

- (223) Υπήρχαν επίσης ορισμένες διμερείς επαφές μεταξύ προμηθευτών βιομηχανικών αερίων, κατά τις οποίες συγκρίθηκαν τα επίπεδα τιμών των εταιρειών. Παράδειγμα αποτελεί συνεδρίαση της 16ης Ιουνίου 1995, κατά την οποία εκπρόσωποι της AGA και της Messer, σύγκριναν και αντάλλαξαν καταλόγους βασικών τιμών ⁽¹²⁸⁾.

- (224) Η Επιτροπή έχει αποδείξει ότι συμφωνήθηκαν ελάχιστες τιμές εμφιαλωμένων αερίων για μικρούς πελάτες μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer για το 1996 και 1997.

⁽¹²³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 5169-5170.

⁽¹²⁴⁾ Φάκελος, AP, σ. 6333, 5965.

⁽¹²⁵⁾ Φάκελος, Indugas, σ. 5717.

⁽¹²⁶⁾ Φάκελος, MG, σ. 5280.

⁽¹²⁷⁾ Φάκελος, AL, σ. 5642-5643.

⁽¹²⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 7247,7248,4806-4812.

- (225) Πανόμοιοι κατάλογοι ελάχιστων τιμών για το 1996 και 1997 βρέθηκαν στις Air Products ⁽¹²⁹⁾, AGA ⁽¹³⁰⁾ και Messer ⁽¹³¹⁾. Ο κατάλογος δείχνει τυπωμένες ελάχιστες τιμές εμφιαλωμένων αερίων που εφαρμόζονταν το 1996, καθώς και χειρόγραφες ελάχιστες τιμές για το 1997· ο χειρόγραφος χαρακτήρας διαφέρει, οι αναπροσαρμοσμένες τιμές είναι πανόμοιες.
- (226) Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι αυτή η αναπροσαρμογή των συμφωνηθέντων τιμοκαταλόγων πραγματοποιήθηκε σε συνεδρίαση μεταξύ ανταγωνιστών. Η Επιτροπή σημειώνει στο πλαίσιο αυτό ότι κάποιος σημείωσε στον κατάλογο της Air Products «AL καμία ανατροπή "(geen slopers)" και "HL να μην γραφεί τίποτα" "(niets op papier)»". Αυτό φαίνεται να δείχνει ότι η Air Liquide προειδοποίησε για τυχόν χρέωση κατώτερη των χαμηλότερων τιμών, και η Hoek Loos μεριμνούσε ώστε να μην υπάρξουν γραπτά ίχνη της συμφωνίας.
- (227) Σύμφωνα με την AGA, ο κατάλογος διανεμήθηκε το φθινόπωρο του 1996 σε συνεδρίαση με τις Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer «με σκοπό την αύξηση των ελάχιστων τιμών για μικρούς πελάτες το επόμενο έτος» ⁽¹³²⁾.
- (228) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η συνεδρίαση των εν λόγω εταιρειών πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1996, όπως απεικονίζεται στον πίνακα 6 στην αιτιολογική σκέψη 108.
- (229) Η Air Products ανέφερε στην Επιτροπή ότι έλαβε τον κατάλογο από την AGA πιθανόν στα τέλη του 1996 «στο πλαίσιο συζήτησης σχετικά με τις αυξήσεις των τιμών» ⁽¹³³⁾. Η Air Products θεωρεί ότι τα χειρόγραφα σημειώματα στο φάκελο της Επιτροπής έγιναν κατά την ίδια συνεδρίαση ⁽¹³⁴⁾, και η Επιτροπή θεωρεί ότι τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στη Messer έγιναν επίσης κατά την ίδια συνεδρίαση, που πραγματοποιήθηκε στο εστιατόριο «Mirabelle» στη Breda ⁽¹³⁵⁾, πιθανόν στις 2 Οκτωβρίου 1996 όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 228.
- (230) Η AGA καθαυτή συμπεριλάμβανε τις ελάχιστες τιμές για το 1996 και 1997 στο εσωτερικό σημείωμα για την πολιτική τιμολόγησής της με ημερομηνία 30 Οκτωβρίου 1996 ⁽¹³⁶⁾.
- (231) Η Air Liquide εφάρμοσε επίσης τις ελάχιστες τιμές για το 1997. Στην Air Liquide οι προαναφερόμενες ελάχιστες τιμές για το 1997 συμπεριλαμβάνονταν ως σχέδια για το 1997 στα πρακτικά της συνεδρίασης της ομάδας για τα εμφιαλωμένα αέρια της 8ης Νοεμβρίου 1996· μόνο για το CO₂ η Air Liquide δεν σχεδίασε την εφαρμογή υψηλότερης τιμής ⁽¹³⁷⁾.
- (232) Η Επιτροπή έχει περαιτέρω αποδείξει στους φακέλους της σχετικά με την ύπαρξη συμφωνιών για ελάχιστες τιμές για μικρούς καταναλωτές μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer για το 1996 και 1997 και οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην Westfalen το 1997.
- (233) Οι ίδιες ελάχιστες τιμές που παρατίθενται για το 1996 βρέθηκαν στην Hoek Loos σε τυπωμένη πρόταση με τίτλο «Πρόταση εμφιαλωμένων αερίων 1997» ⁽¹³⁸⁾. Ο κατάλογος περιλαμβάνει επίσης την πρόταση για αύξηση της ελάχιστης χρέωσης για το κόστος μεταφοράς από 10,00 NLG σε 11,25 NLG. Η πρόταση αυτή εγκρίθηκε στην πράξη σύμφωνα με τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στις Air Products, AGA και Messer και αναφέρονται παραπάνω στην αιτιολογική σκέψη 225. Η εξήγηση της Hoek Loos ότι επρόκειτο απλώς για ένα εσωτερικό έγγραφο ⁽¹³⁹⁾ δεν είναι συνεπώς αξιόπιστη. Η εσωτερική χρήση του δείχνει επιπλέον ότι οι χαμηλότερες τιμές που συμφωνήθηκαν με ανταγωνιστές διανεμήθηκαν στην πράξη στους πωλητές της εταιρείας.
- (234) Ο τυπωμένος κατάλογος των ελάχιστων τιμών για το 1996 που βρέθηκε στην Hoek Loos ⁽¹⁴⁰⁾ βρέθηκε και στη Messer σε χειρόγραφη μορφή στον τυπωμένο «τιμοκατάλογο για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων» με ημερομηνία Οκτώβριος 1994 που αναφέρθηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 208 ⁽¹⁴¹⁾.
- (235) Στην Air Products ⁽¹⁴²⁾ ένας κατάλογος ελάχιστων τιμών χωρίς ημερομηνία που βρέθηκε τυπωμένος σε μικρή κάρτα είναι πανόμοιος με κατάλογο που βρέθηκε σε κάρτα στην Hoek Loos ⁽¹⁴³⁾. Η Air Products ανέφερε ότι το έγγραφο ήταν τιμοκατάλογος της Hoek Loos και ότι ο κατάλογος έλαβε τη μορφή μικρής πλαστικής κάρτας προς χρήση των πωλητών της Hoek Loos. Η Air Products απόκτησε αυτή την κάρτα από την Hoek Loos στη διάρκεια συνεδρίασης με ανταγωνιστές. Η Air Products χρονολογεί την κάρτα στα τέλη του 1996 ή στις αρχές του 1997 ⁽¹⁴⁴⁾.
- (236) Ορισμένες από τις ελάχιστες τιμές που συμφωνήθηκαν μεταξύ των Hoek Loos, AGA, Air Liquide, Air Products και Messer κοινοποιήθηκαν στην Westfalen στη διάρκεια διμερούς συνεδρίασης.
- (237) Σε έκθεση σχετικά με συνεδρίαση μεταξύ της Hoek Loos, της Westfalen και της μητρικής της εταιρείας, της Westfalen Gase AG που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου

⁽¹²⁹⁾ Φάκελος, AP, σ. 1723.⁽¹³⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 292.⁽¹³¹⁾ Φάκελος, MG, σ. 4835.⁽¹³²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 6995.⁽¹³³⁾ Φάκελος, AP, σ. 5883.⁽¹³⁴⁾ Φάκελος, AP, σ. 1724-1725, 5884.⁽¹³⁵⁾ Φάκελος, MG, σ. 4834.⁽¹³⁶⁾ Φάκελος, AGA, σ. 348.⁽¹³⁷⁾ Φάκελος, AL, σ. 2572.⁽¹³⁸⁾ Φάκελος, HL, σ. 2653.⁽¹³⁹⁾ Φάκελος, HL, σ. 5549.⁽¹⁴⁰⁾ Φάκελος, HL, σ. 2653.⁽¹⁴¹⁾ Φάκελος, MG, σ. 4779 (μετάφραση της εταιρείας).⁽¹⁴²⁾ Φάκελος, AP, σ. 1820.⁽¹⁴³⁾ Φάκελος, HL, σ. 2906.⁽¹⁴⁴⁾ Φάκελος, AP, σ. 5886.

1997, σημειώνεται ότι «όσον αφορά μικρούς πελάτες, η τιμή για το CO₂ δεν πρέπει να είναι κατώτερη των 2,25 fl. p/m³ και για το ακετυλένιο όχι κατώτερη των 12,00 fl. Μίσθωμα 0,25 fl.»⁽¹⁴⁵⁾.

- (238) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Westfalen υποστήριξε ότι η έκθεση για την επίσκεψη του [...] και ιδίως το τρίτο κεφάλαιο του εγγράφου (που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 237) αναφέρει τιμές, αλλά δεν είναι οι τιμές που εφαρμόζει ή υποτιμάται ότι εφαρμόζει η Westfalen. Πρόκειται απλώς για τιμές της Hoek Loos⁽¹⁴⁶⁾.
- (239) Η Επιτροπή έχει, ωστόσο, την άποψη ότι η γλώσσα που χρησιμοποιείται στην έκθεση φαίνεται να συνεπάγεται ότι αμφότερα τα μέρη ενδιαφέρονται από τη συζήτηση και δεν αναφέρεται ακριβώς στην πολιτική της Hoek Loos. Επιπλέον, θα ήταν περιεργο για τον διευθυντή της Hoek Loos να αναλάβει την ευθύνη να επισκεφθεί τα κεντρικά γραφεία της Westfalen απλώς για να εκδόσει την πολιτική τιμολόγησης της εταιρείας του, ιδίως δεδομένου ότι η Hoek Loos ήταν επανειλημμένως η εταιρεία πίσω από προτάσεις για ελάχιστες τιμές που υποβάλλονταν σε άλλους ανταγωνιστές (βλέπε ενδεικτικά αιτιολογικές σκέψεις 195, 198, 206 και 207 παραπάνω). Συνεπώς, φαίνεται πιθανότερο η Hoek Loos να μετέβη στα κεντρικά γραφεία της Westfalen με σκοπό να ενημερώσει τη συγκεκριμένη εταιρεία για τη συμφωνία που επιτεύχθηκε μεταξύ των άλλων ανταγωνιστών. Παρ' όλα αυτά, δεν θα συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με τη συμπεριφορά της Westfalen επί αυτού.

5. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΛΛΩΝ ΟΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

α) Έξοδα μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων

i) Επισκόπηση

- (240) Το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων συμφωνήθηκε για πρώτη φορά το 1990 μεταξύ των Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και AGA. Το 1994 οι Air Products, Air Liquide, AGA, Hoek Loos και BOC συμφώνησαν να εφαρμόσουν ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς της τάξης των 10,00 NLG. Η Messer αποδέχτηκε αυτή τη συμφωνία το 1996. Συμφωνία για ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς εξακολουθούσε να ισχύει το 1997 μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer.

ii) Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές

- (241) Στις 18 Οκτωβρίου 1990 τέθηκε σε ισχύ συμφωνία για τα έξοδα μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων μεταξύ των Hoek Loos, Air Liquide, AGA και Air Products.

- (242) Ο κατάλογος ελάχιστων τιμών εμφιαλωμένων αερίων του 1990 που περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 196 και 197⁽¹⁴⁷⁾ συμπεριλάμβανε ελάχιστο κόστος μεταφοράς της τάξης των 10,00 NLG για απευθείας παραδόσεις από την εταιρεία αερίων και 15,00 NLG για παραδόσεις μέσω αποθήκης λιανικής πώλησης.

- (243) Το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς καθορίστηκε στη διάρκεια διμερούς συνεδρίασης μεταξύ Messer και AGA στις 15 Μαρτίου 1993. Σύμφωνα με έγγραφο της Messer, η στρατηγική της εταιρείας αποσκοπεί στην αύξηση των μεριδίων αγοράς της. Αυτό συνεπάγεται, όμως, ότι στην τακτική της, θα τηρούσε κάποιους ελάχιστους όρους, όπως η αποφυγή προσφορών δωρεάν μίσθωσης ή μεταφοράς⁽¹⁴⁸⁾. Το έγγραφο αναφέρει επίσης ελάχιστο ημερήσιο μίσθωμα 0,25 NLG και ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς 10,00 NLG.

- (244) Το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων εγκρίθηκε στις 23 Ιουνίου 1994 μεταξύ των AGA, Air Products, Air Liquide, Hoek Loos και BOC.

- (245) Σύμφωνα με χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην AGA⁽¹⁴⁹⁾ αποφασίστηκε στη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιουνίου 1994 το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων σε 10,00 NLG. Σύμφωνα με αυτά τα σημειώματα η Messer δεν το αποδέχτηκε.

- (246) Άλλα χειρόγραφα υπομνήματα υποβλήθηκαν από την AGA⁽¹⁵⁰⁾, που αφορούν την ίδια συνεδρίαση, αναφέρουν ότι οι ελάχιστες τιμές μεταφοράς ανεξαρτήτως των μέσων μεταφοράς και ότι: «η MG επιφυλάχτηκε να εφαρμόσει χαμηλότερες τιμές μεταφοράς εφόσον επιθυμεί αυξημένο μερίδιο αγοράς. Όλοι οι άλλοι συμφώνησαν, επίσης η WF και η BOC».

- (247) Όσον αφορά την Westfalen η Επιτροπή σημειώνει ότι τα χειρόγραφα πρακτικά για τη συνεδρίαση της VFIG της 23ης Ιουνίου 1994 που προσκόμισε η AGA αναφέρουν ότι η Westfalen αποδέχτηκε το ποσό των 10,00 NLG. Ωστόσο, η Westfalen δεν ήταν παρούσα στη συνεδρίαση αυτή. Σύμφωνα με τα χειρόγραφα σημειώματα που συνέταξε το ίδιο άτομο όσον αφορά την επόμενη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1994, και στην οποία παρευρέθηκε η Westfalen, η τελευταία εταιρεία ισχυρίστηκε ότι δεν γνώριζε τη συμφωνία για το κόστος μεταφοράς: «Η WF δεν είχε ενημερωθεί; Δεν είχε συμφωνήσει;»⁽¹⁵¹⁾. Αυτό αντικατοπτρίζεται και σε άλλα εσωτερικά σημειώματα που βρέθηκαν στην AGA όσον αφορά την ίδια συνεδρίαση⁽¹⁵²⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ Φάκελος, HL, σ. 2655-2660 (εν μέρει μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁴⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 4814-4815 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁴⁹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453.

⁽¹⁵⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4977.

⁽¹⁵¹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4983.

⁽¹⁵²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453.

⁽¹⁴⁵⁾ Φάκελος, WF, σ. 7625 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁴⁶⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 13, παρ. 78.

(248) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η BOC υποστήριξε ότι η συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 1994 («όλοι οι άλλοι συμφώνησαν, και η WF και η BOC») ήταν η πρώτη στην οποία παρευρέθηκε στο πλαίσιο της VFIG. Στη συνεδρίαση αυτή ο εκπρόσωπος της επιβεβαίωσε ότι η BOC χρέωνε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο 10,00 NLG ανά φιάλη, χωρίς να συνειδητοποιεί ότι το θέμα ανέκυψε στο πλαίσιο πιθανών ελάχιστων εξόδων μεταφοράς στο μέλλον. Η επιβεβαίωση αυτή μπορεί να ερμηνεύτηκε υποκειμενικά από τον εκπρόσωπο της AGA ως «συμφωνία» για την εφαρμογή αυτού του ποσού ως ελάχιστου ορίου ⁽¹⁵³⁾.

(249) Οι Air Liquide, Hoek Loos και AGA εφάρμοσαν αυτή τη συμφωνία. Η ελάχιστη τιμή χρέωσης για τη μεταφορά συμπεριλαμβανόταν στον εσωτερικό κατάλογο ελάχιστων τιμών της Air Liquide για το 1995 ⁽¹⁵⁴⁾. Η Hoek Loos συμπεριέλαβε επίσης το συμφωνηθέν ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς (10,00 NLG) στο εμπορικό της πρόγραμμα για το 1994/95 ⁽¹⁵⁵⁾.

(250) Η AGA συμπεριέλαβε επίσης το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς (10,00 NLG) σε εσωτερικό σημείωμα με ημερομηνία 25 Ιουνίου 1995 ⁽¹⁵⁶⁾ και στις οδηγίες της προς τους πωλητές —σε παράγραφο σχετικά με τους νέους πελάτες— με ημερομηνία 5 Ιουλίου 1995 ⁽¹⁵⁷⁾. Το ελάχιστο όριο χρέωσης αναφέρεται επίσης σε χειρόγραφα σημειώματα όσον αφορά τις συνεδριάσεις της 19ης Αυγούστου και 13ης Οκτωβρίου 1994 ⁽¹⁵⁸⁾. Η AGA επισημαίνει ότι η έκθεση της συνεδρίασης της 13ης Οκτωβρίου 1994 περιλαμβάνει τα αρχικά «[...]», πιθανόν [...] της Hoek Loos, δείχνοντας συνεπώς διμερή επαφή ανταγωνιστών για τους όρους συναλλαγής ⁽¹⁵⁹⁾.

(251) Ότι επήλθε συμφωνία σχετικά με αυτούς τους ελάχιστους όρους συναλλαγής επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι μεμονωμένοι πελάτες αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης μεταξύ ανταγωνιστών και ότι τα εμπορικά αντίποινα ήταν μία πιθανή απειλή. Τα χειρόγραφα που προσκόμισε η AGA και τα οποία σχετίζονται με διμερή συνεδρίαση μεταξύ AGA και Air Products (εκπροσωπούμενες από τους [...] και [...]) στις 11 Ιουλίου 1994 ⁽¹⁶⁰⁾ αναφέρουν ότι:

«ο [...] αντελήφθη ότι επιθυμούμε αντιστάθμισμα για την GEP και τη Shell, αλλά δεν το δέχτηκε. “Πίστευε” ότι το ζήτημα αυτό είχε επιλυθεί στο πλαίσιο συμφωνίας μας για ελάχιστο μίσθωμα και κόστος μεταφοράς και αναφέρεται

στην τελευταία συνεδρίαση στην Ουτρέχτη (;) ⁽¹⁶¹⁾. Υποστηρίζει ότι εάν επιβάλλουμε εμπορικά αντίποινα λόγω της GEP και της Shell, θα πρέπει να επιβάλει εκ νέου αντίποινα εναντίον μας.»

(252) Μεταγενέστερα, το 1996, η Messer αποφάσισε ότι θα εφάρμοζε επίσης τη συμφωνημένη ελάχιστη τιμή μεταφοράς των 10,00 NLG. Σύμφωνα με τα πρακτικά εσωτερικής συνεδρίασης που πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιουνίου 1996, η Messer το έκανε εκείνη την ημέρα. Σημειώνεται στα πρακτικά ότι και οι ανταγωνιστές θα αναγκαστούν να εφαρμόσουν αυτή την τιμή ⁽¹⁶²⁾.

(253) Κατώτατα όρια εξόδων μεταφοράς συμφωνήθηκαν για το 1996 και 1997 μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer.

(254) Σύμφωνα με τα γραπτά υπομνήματα που βρέθηκαν στην Air Products ⁽¹⁶³⁾ και τη Messer ⁽¹⁶⁴⁾, και τα οποία ταιριάζουν με δακτυλογραφημένη πρόταση που βρέθηκε στην Hoek Loos ⁽¹⁶⁵⁾, έγιναν συζητήσεις για την αύξηση του ελάχιστου ύψους του κόστους μεταφοράς σε 11,25 NLG μέχρι τα τέλη του 1996.

(255) Αυτό υποστηρίχθηκε στους πανόμοιους καταλόγους ελάχιστων τιμών για το 1996 και 1997 που βρέθηκαν στις Air Products ⁽¹⁶⁶⁾, AGA ⁽¹⁶⁷⁾ και Messer ⁽¹⁶⁸⁾ (που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 225 παραπάνω).

β) Μίσθωση φιαλών

ι) Επισκόπηση

(256) Το 1990 οι Hoek Loos, AGA, Air Liquide και Air Products συμφώνησαν να τηρούν ελάχιστο επίπεδο όσον αφορά τη μίσθωση φιαλών. Το 1994 οι Hoek Loos, Air Products, AGA, Air Liquide, Messer και BOC αποφάσισαν να εφαρμόσουν ελάχιστο ημερήσιο μίσθωμα 0,25 NLG για κάθε φιάλη. Η συμφωνία επιβεβαιώθηκε από τις Hoek Loos, AGA, Air Liquide, Air Products και Messer τα επόμενα έτη και εξακολουθούσε να ισχύει το 1997. Αυτό το ελάχιστο μίσθωμα κοινοποιήθηκε επίσης στην Westfalen το 1997.

⁽¹⁵³⁾ Φάκελος, BOC, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 15-16, παρ. 2.26-2.27.

⁽¹⁵⁴⁾ Φάκελος, AL, σ. 2348, 2360.

⁽¹⁵⁵⁾ Φάκελος, HL, σ. 2907.

⁽¹⁵⁶⁾ Φάκελος, AGA, σ. 369-370.

⁽¹⁵⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 363.

⁽¹⁵⁸⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4980, 4982.

⁽¹⁵⁹⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 6.

⁽¹⁶⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4979 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁶¹⁾ Πιθανόν η συνεδρίαση της VFIG της 23ης Ιουνίου 1994, που πραγματοποιήθηκε στην Ουτρέχτη και στην οποία συμφωνήθηκαν το ελάχιστο μίσθωμα και το ελάχιστο κόστος μεταφοράς.

⁽¹⁶²⁾ Φάκελος, MG, σ. 4832.

⁽¹⁶³⁾ Φάκελος, AP, σ. 1725.

⁽¹⁶⁴⁾ Φάκελος, MG, σ. 4834.

⁽¹⁶⁵⁾ Φάκελος, HL, σ. 2653.

⁽¹⁶⁶⁾ Φάκελος, AP, σ. 1723.

⁽¹⁶⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 292.

⁽¹⁶⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 4835.

ii) **Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές**

- (257) Συμφωνία για το ελάχιστο μίσθωμα φιαλών τέθηκε σε ισχύ την 18η Οκτωβρίου 1990 μεταξύ των Hoek Loos, Air Liquide, AGA και Air Products.
- (258) Ο κατάλογος ελάχιστων τιμών εμφιαλωμένων αερίων του 1990 που περιγράφηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 196 και την αιτιολογική σκέψη 242⁽¹⁶⁹⁾ προσδιορίζει ένα ελάχιστο μίσθωμα 0,40 NLG ανά φιάλη ημερησίως και 0,80 NLG στην περίπτωση συσκευασιών. Ο κατάλογος δεν προβλέπει προσφορές περιόδους δωρεάν μίσθωσης ή φιαλών.
- (259) Η συμφωνία για ένα ελάχιστο ημερήσιο μίσθωμα φιαλών επανεμφανίστηκε το 1993 σε συζήτηση μεταξύ των AGA και Messer στις 15 Μαρτίου 1993⁽¹⁷⁰⁾ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 243 παραπάνω). Διάφορα θέματα αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας εφαρμογής ενός ελάχιστου ημερησίου μισθώματος 0,25 NLG για εφοδιασμό με αέρια σε φιάλες. Τα πρακτικά της συνεδρίασης αναφέρουν επίσης ότι η «HL έχει καταργήσει τις προσφορές δωρεάν μίσθωσης».
- (260) Το ελάχιστο μίσθωμα φιαλών συμφωνήθηκε στις 23 Ιουνίου 1994 μεταξύ των AGA, Air Products, Air Liquide, Hoek Loos, Messer και BOC.
- (261) Κατά τη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιουνίου 1994 αποφασίστηκε να καθοριστεί το ελάχιστο μίσθωμα ανά φιάλη σε 0,25 NLG. Τα σημειώματα της AGA⁽¹⁷¹⁾ αναφέρουν ειδικά ότι η Messer το αποδέχτηκε και επισημαίνουν ότι το 0,25 NLG θα είναι το ελάχιστο ημερήσιο μίσθωμα και ότι δεν θα υπήρχαν πλέον προσφορές δωρεάν μίσθωσης.
- (262) Τη συμφωνία αυτή εφάρμοσαν και η Hoek Loos και η AGA. Η Hoek Loos συμπεριλάμβανε το συμφωνηθέν ελάχιστο μίσθωμα του 0,25 NLG 0,25 στο εμπορικό πρόγραμμα της για το 1994/1995⁽¹⁷²⁾. Χειρόγραφα σημειώματα για συζητήσεις που βρέθηκαν στην AGA με ημερομηνίες 19 Αυγούστου 1994 και 13 Οκτωβρίου 1994⁽¹⁷³⁾ αναφέρονται στο ελάχιστο μίσθωμα.
- (263) Η AGA συμπεριέλαβε επίσης το ελάχιστο μίσθωμα σε εσωτερικό σημείωμα με ημερομηνία 29 Ιουνίου 1995⁽¹⁷⁴⁾ και στις οδηγίες της προς πωλητές (σε παράγραφο σχετικά με νέους πελάτες) με ημερομηνία 5 Ιουλίου 1995⁽¹⁷⁵⁾.
- (264) Στις απαντήσεις της στην κοινοποίηση αιτιάσεων⁽¹⁷⁶⁾, η BOC επισημαίνει ότι το εσωτερικό σημείωμα της AGA δεν αναφέρεται σε καθορισμένα όρια μίσθωσης εξ ονόματος της BOC και ότι το σημείωμα της Air Products⁽¹⁷⁷⁾ αναφέρει «0,25;», πράγμα που σημαίνει ότι ο κ. Celis, τότε διευθυντής της BOC, ήταν ασαφής όσον αφορά την προσέγγιση που είχε η εταιρεία του για τη μίσθωση φιαλών και ότι δεν υπήρχε καμία συμφωνία για την εφαρμογή.
- (265) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η BOC ήταν παρούσα στην εν λόγω συνεδρίαση και εκουσίως γνωστοποίησε κάποιες ευαίσθητες, από εμπορική άποψη, πληροφορίες στους ανταγωνιστές της.
- (266) Συμφωνία για ελάχιστο μίσθωμα φιαλών τέθηκε σε ισχύ στις 9 Ιανουαρίου 1996 μεταξύ των Messer, AGA, Air Liquide, Hoek Loos και Air Products.
- (267) Εσωτερικό σημείωμα της Messer με ημερομηνία 9 Ιανουαρίου 1996 αναφέρει: «με λύπη μας σημειώνουμε ότι τόσο η AGA όσο και η AL δεν αποδέχονται το ποσό του 0,25 fl.»⁽¹⁷⁸⁾.
- (268) Συμφωνία για ελάχιστο μίσθωμα φιαλών τέθηκε σε ισχύ το 1997 μεταξύ των Messer, AGA, Air Liquide, Hoek Loos και Air Products και κοινοποιήθηκε στην Westfalen το συγκεκριμένο έτος.
- (269) Σε έκθεση εσωτερικής συνεδρίασης με ημερομηνία 20 Μαρτίου 1997 που βρέθηκε στη Messer, κάποιος ισχυρίζεται ότι η Messer είναι η μόνη που εξακολουθεί να υπολογίζει ελάχιστο μίσθωμα 0,25 NLG, πράγμα στο οποίο ο γενικός διευθυντής απαντά ότι αυτό είναι αδύνατο, εκτός από την περίπτωση της Westfalen και BOC⁽¹⁷⁹⁾.
- (270) Η απάντηση αυτή δείχνει ότι οι μεγάλες εταιρείες AGA, Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και Messer επιβεβαίωσαν ότι θα τηρούσαν το ελάχιστο μίσθωμα των 0,25 NLG.
- (271) Όσον αφορά τη συμμετοχή της Westfalen, σε έκθεση για συνεδρίαση μεταξύ της Hoek Loos, της Westfalen και της μητρικής της εταιρείας, της Westfalen Gase AG που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 1997, και ήδη παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 237, σημειώνεται ότι «όσον αφορά μικρούς πελάτες, η τιμή για το CO₂ δεν πρέπει να είναι κατώτερη των 2,25 fl. p/m³ και για το ακετυλένιο όχι κατώτερη των 12,00 fl. Μίσθωμα 0,25 fl.»⁽¹⁸⁰⁾.

⁽¹⁶⁹⁾ Φάκελος, HL, σ. 2655-2660 (εν μέρει μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁷⁰⁾ Φάκελος, MG, σ. 4814-4815.

⁽¹⁷¹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453 και σ. 4977.

⁽¹⁷²⁾ Φάκελος, HL, σ. 2907.

⁽¹⁷³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4980, 4982· βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 250.

⁽¹⁷⁴⁾ Φάκελος, AGA, σ. 369-370.

⁽¹⁷⁵⁾ Φάκελος, AGA, σ. 363.

⁽¹⁷⁶⁾ Φάκελος, BOC, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 16-17.

⁽¹⁷⁷⁾ Φάκελος, AP, σ. 1755.

⁽¹⁷⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 7246.

⁽¹⁷⁹⁾ Φάκελος, MG, σ. 7273.

⁽¹⁸⁰⁾ Φάκελος, WF, σ. 7625 (μετάφραση της εταιρείας).

- (272) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων⁽¹⁸¹⁾, η Westfalen υποστηρίζει ότι ο βασικός στόχος της επίσκεψης του [...] ήταν να ενημερωθεί και ότι η πρωτοβουλία για τη συνεδρίαση ήταν του [...]. Η Westfalehn αρνείται ότι συμφώνησε το 1997 ή οποιαδήποτε άλλη χρονική στιγμή κατά την περίοδο της έρευνας σχετικά με την εφαρμογή ενός ελάχιστου ημερησίου μισθώματος 0,25 NLG ανά φιάλη. Ισχυρίζεται ότι αυτό επιβεβαιώνεται από τη δήλωση που έκανε ο γενικός διευθυντής της Messer, που υποστηρίχθηκε στα εσωτερικά σημειώματα της Messer με ημερομηνία 20 Μαρτίου 1997 που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 269⁽¹⁸²⁾. Από το σημείωμα αυτό προκύπτει ότι η Westfalen δεν συμφώνησε για το ελάχιστο επίπεδο μισθώματος 0,25 NLG ανά φιάλη.
- (273) Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα εσωτερικά σημειώματα της Messer που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 269 χρονολογούνταν πριν από τη διμερή συνεδρίαση μεταξύ των Hoek Loos και των κεντρικών γραφείων της Westfalen που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 1997. Πιθανόν η Hoek Loos να συναντήθηκε με την Westfalen για να τις κοινοποιήσει τι είχε συμφωνήσει με τους άλλους, όπως ήδη εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 239 παραπάνω. Επιπλέον, θα μπορούσαν να επαναληφθούν εν προκειμένω τα επιχειρήματα που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 239 όσον αφορά την προαναφερόμενη διμερή συνάντηση. Παρ' όλα αυτά, η Επιτροπή δεν θα αντλήσει συμπεράσματα σχετικά με τη συμπεριφορά της Westfalen για το συγκεκριμένο θέμα.
- (274) Το ότι υπήρξε συμφωνία για ελάχιστο μισθώμα που τέθηκε σε ισχύ το 1997 μεταξύ των Messer, AGA, Air Liquide, Hoek Loos και Air Products εμφανίζεται επίσης από τα ακόλουθα.
- (275) Σε έκθεση για εσωτερική συνεδρίαση της Messer με ημερομηνία 19 Ιουνίου 1997, στον τίτλο «ανταγωνισμός» αναφέρεται:
- «Τους τελευταίους μήνες ορισμένοι ανταγωνιστές έδωσαν όρους που αντιτίθενται σε όλες τις συμφωνίες. Για παράδειγμα η Air Liquide καθορίζει 45 fl. — μισθώμα ετησίως. Η AGA 0,15 fl. ανά φιάλη. Η Hoekloos έχει καθορίσει σαφώς τιμές ντάμπινγκ με τρεις πελάτες.»⁽¹⁸³⁾
- (276) Σε έκθεση εσωτερικής συνεδρίασης της Messer με ημερομηνία 8 Σεπτεμβρίου 1997 σημειώνονται διαρκώς περισσότερο προσφορές μισθώσης κάτω του 0,25 NLG⁽¹⁸⁴⁾. Στην έκθεση για την επόμενη συνεδρίαση με ημερομηνία 18 Σεπτεμβρίου 1997 οι πωλητές πρόσφεραν μισθώμα χαμηλότερο του 0,25 NLG⁽¹⁸⁵⁾.
- (277) Η ύπαρξη συμφωνίας για ελάχιστο μισθώμα φιαλών τα έτη 1996 και 1997 επιβεβαιώνεται επίσης από τους πανόμοιους καταλόγους ελάχιστων τιμών για το 1996 και 1997 που βρέθηκαν στις Air Products⁽¹⁸⁶⁾, AGA⁽¹⁸⁷⁾ και Messer⁽¹⁸⁸⁾, που παρατίθεται ήδη στην αιτιολογική σκέψη 225, και προσδιορίζουν ελάχιστο μισθώμα 0,25 NLG.

γ) Επιβάρυνση αποστολής αερίων χύμα

i) Επισκόπηση

- (278) Οι Hoek Loos, AGA, Air Products και Air Liquide αποφάσισαν από κοινού το 1990 να εισάγουν επιβάρυνση αποστολής 36,00 NLG για παραδόσεις αερίων χύμα. Η επιβάρυνση αποστολής παρέμεινε ένα στοιχείο των όρων συναλλαγής τους και έκτοτε υιοθετήθηκε από άλλους προμηθευτές. Η επιβάρυνση αποστολής αποτέλεσε εκ νέου αντικείμενο συζητήσεων το 1993 όταν διατυπώθηκε πρόταση αύξησής του.

ii) Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές

- (279) Οι Hoek Loos, Air Liquide, AGA και Air Products συμφώνησαν για την επιβάρυνση αποστολής τον Οκτώβριο του 1990.
- (280) Στην Hoek Loos βρέθηκε επιστολή προς την Messer Griesheim στη Φρανκφούρτη, υπογεγραμμένη από τον γενικό διευθυντή και με ημερομηνία σύνταξης και αποστολής με φάξ 18 Οκτωβρίου 1990⁽¹⁸⁹⁾, που παρατίθεται στο τμήμα Γ.4 ανωτέρω, και η οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρει: «για τον εφοδιασμό με υγρά αέρια θα εισάγουμε επιβάρυνση αποστολής όπως εξηγείται στον τιμοκατάλογο». Στο χωρίς ημερομηνία και τίτλο έγγραφο που επισυνάπτεται στην εν λόγω επιστολή, και περιγράφεται επίσης στο τμήμα Γ.4.β) αναφέρεται:

«Για τον εφοδιασμό με αέρια χύμα και από σήμερα: για νέους πελάτες επιβάρυνση αποστολής 34.00-36.00 fl. Για τους υπάρχοντες πελάτες η επιβάρυνση αποστολής θα εισαχθεί τον Οκτώβριο του 1990. Η επιβάρυνση αποστολής δεν εφαρμόζεται στο διοξείδιο του άνθρακα ανθοκομικής χρήσης.

Κίνητρα για επιβάρυνση αποστολής: αναμονή, ενέργεια, νομοθεσία για το χρόνο οδήγησης.»

- (281) Γίνεται επίσης αναφορά σε συνεδρίαση ανταγωνιστών που πραγματοποιήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1990⁽¹⁹⁰⁾ στην οποία «Αέρια χύμα — επιβάρυνση αποστολής» ήταν ένα από

⁽¹⁸¹⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 11, παρ. 62-64.

⁽¹⁸²⁾ Φάκελος, MG, σ. 7273.

⁽¹⁸³⁾ Φάκελος, MG, σ. 7211 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁸⁴⁾ Φάκελος, MG, σ. 7297.

⁽¹⁸⁵⁾ Φάκελος, MG, σ. 7270.

⁽¹⁸⁶⁾ Φάκελος, AP, σ. 1723.

⁽¹⁸⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 292.

⁽¹⁸⁸⁾ Φάκελος, MG, σ. 4835.

⁽¹⁸⁹⁾ Φάκελος, HL, σ. 2655-57.

⁽¹⁹⁰⁾ Φάκελος, AL, σ. 2112 (μετάφραση της εταιρείας).

τα θέματα που συζητήθηκαν. Τα εν λόγω εσωτερικά σημειώματα αναφέρουν τα ακόλουθα για την επιβάρυνση αποστολής:

«HL: προσέγγιση όλων των πελατών — έναρξη 1.11.90. Κατά προσέγγιση 30 αντιδράσεις (συνεπώς, λιγοστές). 36 DFL.

AP: αποστολή επιστολής 16.11. Ημερομηνία έναρξης για όλους η 1.12. 36 DFL,-. Ήδη προφορικές/γραπτές αντιδράσεις.

AGA: Η πλειοψηφία δεν το δέχεται (Nedstaal, AKZO), επαφές με το 50 % περίπου. Ημερομηνία έναρξης 1.12.

AL: Εισαγωγή επιβάρυνσης αναμονής. Επιβάρυνση αποστολής βλέπε 1.1.

Επιχειρήματα: νομοθεσία για τις ώρες οδήγησης, αναμονή, καύσιμα, υψηλότερο κόστος ασφάλισης, αυστηρότεροι κανονισμοί, κόστος κατάρτισης.

Εισάγεται ως κανόνας σε νέες συμβάσεις.

...»

- (282) Πιθανόν στις αρχές του 1991 εκπρόσωποι των Air Liquide, Air Products, Hoek Loos και AGA συνεδρίασαν και συζήτησαν την επιτυχία της πρόσφατης εφαρμογής της επιβάρυνσης αποστολής για τα αέρια χύμα για το 1991. Χειρόγραφο υπόμνημα σχετικά με τη συνεδρίαση στην ολλανδική γλώσσα που βρέθηκε στην Air Liquide⁽¹⁹¹⁾ και ήδη παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 125 αναφέρει μεταξύ άλλων:

«Αυξήσεις τιμών [...]: όλα αυξάνουν

κόστος μεταφοράς

αέρια χύμα BOC/Messer

εμφιαλ.. Westf./Messer/AL

HL: 6 % τόσο για χύμα/εμφιαλ.

Ο δείκτης δείχνει αύξηση 6 %

AGA: μόνο 20 % του υλοποιηθέντος σχεδίου

Ο δείκτης δείχνει αύξηση 6 %

...

Επιβάρυνση αποστολής εισήγαγαν οι περισσότεροι. ...»

- (283) Η Air Liquide, στην απάντησή της στις ερωτήσεις της Επιτροπής, χρονολογεί το έγγραφο «γύρω στο 1990» και το αποκαλεί «προσωπικές σημειώσεις του [...], πιθανόν μετά από κάποια κοινωνική επαφή»⁽¹⁹²⁾. Ο εκπρόσωπος της Air Products στη συγκεκριμένη συνεδρίαση φαίνεται να ήταν ο γενικός διευθυντής [...].
- (284) Το ζήτημα της επιβάρυνσης αποστολής αποτέλεσε εκ νέου αντικείμενο συζήτησης στις 3 Σεπτεμβρίου 1993, όταν προτάθηκε η αύξηση 55-65 NLG.
- (285) Η επιβάρυνση αποστολής συζητήθηκε κατά τη συνεδρίαση της VFIG, ή στο περιθώριο αυτής, που πραγματοποιήθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 1993. Σύμφωνα με τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην Air Products⁽¹⁹³⁾, προτάθηκε στη συνεδρίαση αύξηση της επιβάρυνσης αποστολής σε 55-65 NLG.

- (286) Στην απάντησή της στις ερωτήσεις της Επιτροπής, η Air Liquide αναφέρει ότι ουδέποτε εισήγαγε την επιβάρυνση αποστολής⁽¹⁹⁴⁾. Η Air Liquide το επιβεβαίωσε εκ νέου στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων⁽¹⁹⁵⁾.

- (287) Η Hoek Loos εισήγαγε την επιβάρυνση αποστολής τον Οκτώβριο του 1990 και την αύξησε από 36,00 σε 56,00 NLG από 1 Ιανουαρίου 1995 για νέους πελάτες και αναεωμένες συμβάσεις⁽¹⁹⁶⁾.

- (288) Η AGA την εισήγαγε τον Δεκέμβριο του 1990 σε 36,00 NLG. Από την 1η Ιανουαρίου 1994 το ποσό αυτό αναπροσαρμόστηκε σταδιακά σε 56,00 NLG⁽¹⁹⁷⁾.

δ) **Επιβαρύνσεις για το περιβάλλον και την ασφάλεια όσον αφορά τις φιάλες**

i) **Επισκόπηση**

- (289) Οι Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide και Messer αποφάσισαν το 1993 να εισάγουν από κοινού μία περιβαλλοντική και σχετική επιβάρυνση για προμηθειές εμφιαλωμένων αερίων που ανέρχονται σε 12,50 NLG.

ii) **Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές**

- (290) Επιβάρυνση για την ασφάλεια και το περιβάλλον («VMT») της τάξης των 12,50 NLG συμφωνήθηκε το 1993 μεταξύ των Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide και Messer.

- (291) Το 1993 οι ανταγωνιστές συζήτησαν τη δυνατότητα να εισάγουν συμπληρωματικές επιβαρύνσεις για κάθε παράδοση φιαλών για λόγους περιβάλλοντος και ασφάλειας («veiligheids- en milieutoeslag» ή «VMT»). Καταρχήν συζητήθηκε στο πλαίσιο της VFIG κατά πόσον η ομοσπονδία έπρεπε να ενημερώσει τους πελάτες για την ανάγκη να συμπεριληφθούν κάποιες δαπάνες για το περιβάλλον και την ασφάλεια στις τιμές. Αυτό αναφέρεται στην επίσημη έκθεση της συνεδρίασης της 15ης Ιουνίου 1993⁽¹⁹⁸⁾. Με επιστολή με ημερομηνία 11 Αυγούστου 1993 η Hoek Loos ενημέρωσε τη VFIG ότι οι νομικοί σύμβουλοί της είχαν ταχθεί σθεναρά κατά της αποστολής αυτών των πληροφοριών μέσω της VFIG. Η Hoek Loos προτιμούσε κάθε εταιρεία να ενημερώνει τους πελάτες της και η επιστολή της συμπεριλάμβανε ένα σχέδιο επιστολής προς τους πελάτες που γνωστοποιούσε την εισαγωγή VMT της τάξης των 12,50 NLG⁽¹⁹⁹⁾. Στη συνεδρίαση της VFIG της 3ης Σεπτεμβρίου 1993 συμφωνήθηκε («ο πρόεδρος κατέληξε στο συμπέρασμα») το συγκεκριμένο σημείο να αφαιρεθεί από την

⁽¹⁹⁴⁾ Φάκελος, AL, σ. 5615.

⁽¹⁹⁵⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 15, παρ. 78.

⁽¹⁹⁶⁾ Φάκελος, HL, σ. 5554.

⁽¹⁹⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 7010.

⁽¹⁹⁸⁾ Φάκελος, VFIG, σ. 4079.

⁽¹⁹⁹⁾ Φάκελος, VFIG, σ. 4082-4083· και σε ορισμένους άλλους φακέλους της εταιρείας.

⁽¹⁹¹⁾ Φάκελος, AL, σ. 2096 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁹²⁾ Φάκελος, AL, σ. 5612 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽¹⁹³⁾ Φάκελος, AP, σ. 1758-1760.

ημερήσια διάταξη⁽²⁰⁰⁾. Σύμφωνα με τα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην Air Products, κάποιος (πιθανόν ο πρόεδρος) κατέληξε στο συμπέρασμα: «κάθε εταιρεία να στείλει επιστολή με την οποία να εξηγήει τη νέα εφαρμογή». Τα σημειώματα αναφέρονται επίσης σε αμφιβολίες που εξέφρασε η AGA ότι τα 12,50 NLG για την παράδοση φιάλης σε μικρό καταναλωτή θα μπορούσε να είναι υπερβολικό να ζητηθούν⁽²⁰¹⁾.

(292) Όλες οι εταιρείες εισήγαγαν VMT 12,50 NLG πριν από τα τέλη του 1993. Η Westfalen, που δεν ήταν μέλος της VFIG τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, εισήγαγε επίσης την επιβάρυνση, αλλά σε χαμηλότερο και μεταβλητό επίπεδο. Συμφωνήθηκε επίσης ότι η VMT θα χρεωνόταν επίσης σε ανταγωνιστές για διεπιχειρησιακό εφοδιασμό:

(293) Άλλη συνεδρίαση της VFIG πραγματοποιήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1993. Χειρόγραφο υπόμνημα που βρέθηκε στην Air Liquide⁽²⁰²⁾ όσον αφορά τη συνεδρίαση αναφέρει:

«ρύθμιση 12,50 Fl.
12,50 Fl. που θα επιβάλλεται και στον διεπιχειρησιακό εφοδιασμό.
Όλοι την εισήγαγαν, αλλά η Westfalen με απόκλιση μεταξύ 3 — και 12 fl.-»

(294) Χειρόγραφα σημειώματα που υπέβαλε η AGA αναφέρουν επίσης τη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1993:

«Επιβάρυνση ασφάλειας: επιβάρυνση ασφάλειας και στους ανταγωνιστές.»⁽²⁰³⁾.

(295) Η Air Liquide εισήγαγε VMT 12,50 NLG την 1η Δεκεμβρίου 1993. Με επιστολή με ημερομηνία 26 Νοεμβρίου 1993 η Air Liquide ενημέρωσε την AGA ότι η τελευταία θα έπρεπε να καταβάλει VMT 12,50 NLG για κάθε παράδοση από 1 Δεκεμβρίου 1993⁽²⁰⁴⁾. Η Air Liquide επιβεβαίωσε στην Επιτροπή ότι εισήγαγε την VMT την 1η Δεκεμβρίου 1993⁽²⁰⁵⁾.

(296) Η AGA εισήγαγε VMT 12,50 NLG από τις 15 Νοεμβρίου 1993. Η AGA άρχισε τη χρέωση αυτού του ποσού για τις ποσότητες που διέθετε στη BOC από το Νοέμβριο του 1993, για την οποία η BOC διαμαρτυρήθηκε με επιστολή με ημερομηνία 5 Ιανουαρίου 1994 (το κίνητρο ήταν ότι η AGA δεν έκανε παραδόσεις αλλά απλώς συγκέντρωνε φιάλες BOC). Στην επιστολή προστίθεται το ακόλουθο χειρόγραφο σχόλιο υπαλλήλου της AGA:

«Στην τελευταία συνεδρίαση της VFIG αποφασίστηκε ότι όλες οι εταιρείες αερίων έπρεπε επίσης να χρεώνουν επιβάρυνση για την ασφάλεια στις μεταξύ τους συναλλαγές. Ωστόσο, αποδεχόμαστε τον αποκλεισμό της επιβάρυνσης για την ασφάλεια στα τιμολόγια σας μελλοντικά.»⁽²⁰⁶⁾

(297) Οι Air Products, Air Liquide και Hoek Loos εισήγαγαν VMT 12,50 NLG στα τέλη του 1993.

(298) Στην Hoek Loos βρέθηκε υπογεγραμμένη επιστολή από την Air Products⁽²⁰⁷⁾ και ένα υπόδειγμα ή σχέδιο επιστολής από την Air Liquide⁽²⁰⁸⁾ σε πελάτες που τους γνωστοποιεί την εισαγωγή VMT 12,50 NLG. Η Hoek Loos επιβεβαιώνει ότι εισήγαγε τη VMT το Νοέμβριο 1993 και εξηγεί τα σχέδια επιστολών επισημαίνοντας ότι ήταν επίσης πελάτης αυτών των ανταγωνιστών⁽²⁰⁹⁾.

(299) Σύμφωνα με χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην AGA⁽²¹⁰⁾ η «επιβάρυνση για την ασφάλεια /το περιβάλλον» συζητήθηκε εμφανώς εκ νέου στη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαρτίου 1994.

(300) Το 1995 και 1996 οι εταιρείες εξακολουθούσαν να χρεώνουν στους πελάτες την VMT.

(301) Η Air Liquide αύξησε την VMT σε 15,00 NLG την 1η Ιανουαρίου 1996⁽²¹¹⁾. Η Messer την αύξησε σε 15,00 NLG την 1η Οκτωβρίου 1995. Καιτοι υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις στο φάκελο ότι η Hoek Loos προτίθετο επίσης να αυξήσει την VMT σε 15,00 NLG το 1995, αυτό ουδέποτε συνέβη⁽²¹²⁾. Ούτε και η AGA αύξησε την VMT⁽²¹³⁾.

(302) Στην απάντησή της στην αίτηση της Επιτροπής, η Westfalen αναγνώρισε ότι είχε εισάγει επιβάρυνση για το περιβάλλον από 1 Ιανουαρίου 1994 σε 3,00 NLG ανά προσκομιθείσα φιάλη και 12,50 NLG για κάθε εφοδιασμό με υγρά αέρια. Τα ποσά αυτά μπορούν να διαφέρουν μεταξύ πελατών⁽²¹⁴⁾

(303) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Westfalen αρνήθηκε την οποιαδήποτε συμμετοχή της σε συμφωνία με πωλητές βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες σχετικά με μία VMT. Η Westfalen υποστήριξε ότι το γεγονός της επιβολής μιας τέτοιας επιβάρυνσης δεν αιτιολογεί το συμπέρασμα ότι υπήρξε συμφωνία. Δείχνει απλώς ότι το κόστος αυξήθηκε λόγω των νομικών μέτρων που καθιστούν

⁽²⁰⁰⁾ Φάκελος, VFIG, σ. 4093.

⁽²⁰¹⁾ Φάκελος, AP, σ. 1758.

⁽²⁰²⁾ Φάκελος, AL, σ. 2171 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²⁰³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4964.

⁽²⁰⁴⁾ Φάκελος, AGA, σ. 1059.

⁽²⁰⁵⁾ Φάκελος, AL, σ. 5615.

⁽²⁰⁶⁾ Φάκελος, AGA, σ. 1063.

⁽²⁰⁷⁾ Φάκελος, HL, σ. 2986.

⁽²⁰⁸⁾ Φάκελος, HL, σ. 2996.

⁽²⁰⁹⁾ Φάκελος, HL, σ. 5554.

⁽²¹⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453.

⁽²¹¹⁾ Φάκελος, AL, σ. 5614-15.

⁽²¹²⁾ Φάκελος, HL, σ. 5554.

⁽²¹³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 7009.

⁽²¹⁴⁾ Φάκελος, WF, σ. 5250.

αναπόφευκτη την εφαρμογή μιας τέτοιας επιβάρυνσης. Η επιβάρυνση που επέβαλε η Westfalen ήταν σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη των ανταγωνιστών της. Ήταν επίσης κυμαινόμενη σε αντίθεση με την ενιαία επιβάρυνση που επέβαλαν οι ανταγωνιστές. Η Westfalen ανακοίνωσε την εισαγωγή αυτής της επιβάρυνσης την 1η Ιανουαρίου 1994 και εξήγησε τους λόγους για τους οποίους το έπραξε ⁽²¹⁵⁾.

- (304) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Westfalen δεν είχε λάβει μέρος στις συνεδριάσεις VFIG που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο και Σεπτέμβριο του 1993 και αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 291, καθώς η Westfalen δεν ήταν ακόμα μέλος της ένωσης.
- (305) Η BOC ήταν η μόνη επιχείρηση αερίων που δεν εισήγαγε VMT το 1993/94. Μόλις στις αρχές του 1996 η BOC ανακοίνωσε την εισαγωγή μιας τέτοιας επιβάρυνσης σε πελάτες τόσο στις Κάτω Χώρες όσο και στο Βέλγιο ⁽²¹⁶⁾. Επιτροπή σημειώνει στο πλαίσιο αυτό ότι η BOC δεν εκπροσωπήθηκε στις δύο κρίσιμες συνεδριάσεις της VFIG για το συγκεκριμένο ζήτημα, που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο του 1993.

ε) Μίσθωση δεξαμενών αερίων χύμα

ι) Επισκόπηση

- (306) Ο υπολογισμός της μίσθωσης δεξαμενών για πελάτες υγρών αερίων αποτέλεσε επανειλημμένως το αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ προμηθευτών βιομηχανικών αερίων. Επ' αυτού επιτεύχθηκε το 1990 συμφωνία μεταξύ των AGA, Air Liquide και Hoek Loos, και το 1996 μία πρόταση με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας αποτέλεσε το αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ Air Products, Hoek Loos και Messer για το 1997.

ii) Συνεδριάσεις του καρτέλ και αθέμιτες επαφές

- (307) Από τα τέλη του 1989 ή τις αρχές του 1990 οι Hoek Loos, AGA, Air Products και Air Liquide συμφώνησαν για τη μίσθωση δεξαμενών για αέρια χύμα.
- (308) Έχει ήδη αναφερθεί στα τμήματα Γ.2, Γ.3 και Γ.4 παραπάνω, εσωτερικό υπόμνημα στην αγγλική γλώσσα με ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1989, και την ένδειξη «εμπιστευτικό», που βρέθηκε στην AGA όσον αφορά «συνεδρίαση ασφάλειας» ⁽²¹⁷⁾ και το οποίο ανέφερε: «Όλοι θα επεξεργαστούμε πρόταση για τον τιμοκατάλογο υγρών αερίων. Η

συνεδρίαση ορίζεται στις 12 Ιανουαρίου για τελική συζήτηση και συναίνεση για ένα τέτοιο τιμοκατάλογο».

- (309) Αυτός ο τιμοκατάλογος, που περιγράφεται ήδη στο τμήμα Γ.4, βρέθηκε στην έρευνα της Air Liquide ⁽²¹⁸⁾ και περιλαμβάνεται στο έγγραφο AGA με τίτλο «Bulkgaspen — prijsstaffel gegevens» («αέρια χύμα — κλίμακες τιμών»). Ο κατάλογος προβλέπει επίσης μίσθωση δεξαμενών.
- (310) Η Επιτροπή έχει αποδείξει ότι η μίσθωση δεξαμενών αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης στη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1994. Σύμφωνα με τα χειρόγραφα σημειώματα που υπέβαλε η AGA σχετικά με τη συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1996, μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν η μίσθωση δεξαμενών, η μακροπρόθεσμη μίσθωση που έπρεπε να αξιολογηθεί και οι ελάχιστες τιμές ⁽²¹⁹⁾. Άλλα χειρόγραφα σημειώματα που βρέθηκαν στην AGA όσον αφορά την ίδια συνεδρίαση αναφέρουν ότι «τα υγρά αέρια θα είναι το επόμενο θέμα» ⁽²²⁰⁾. Τα σημειώματα αυτά αναφέρονται επίσης στο ελάχιστο μίσθωμα δεξαμενών.

- (311) Πρόταση συμφωνίας σχετικά με το μίσθωμα δεξαμενών που καταβάλλεται από πελάτες υγρών αερίων υποβλήθηκε το 1997 και συζητήθηκε από τις AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer.

- (312) Πανόμοιοι πίνακες ελάχιστων τιμών για το 1996 και 1997, που περιγράφονται ήδη στο τμήμα Γ.4, βρέθηκαν στις Air Products ⁽²²¹⁾, AGA ⁽²²²⁾ και Messer ⁽²²³⁾. Οι κατάλογοι περιλαμβάνουν σαφείς αναφορές στο μίσθωμα δεξαμενών, εξατμιστήρων και αναδευτήρων «Huur tanks/verdamper/... ROI 10 %· ROI 15 %». Αρχικά η Επιτροπή θεώρησε ότι ο «ROI» θα μπορούσε να αναφέρεται ως δείκτης για τον υπολογισμό των αυξήσεων στη μίσθωση δεξαμενών.

- (313) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Messer υποστήριξε ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρξε συμφωνία σχετικά με δείκτη για αύξηση του μισθώματος δεξαμενών για πελάτες υγρών αερίων το 1996 με βάση πρόταση σε έγγραφο της Messer ⁽²²⁴⁾. Η Messer δεν παραδέχτηκε ότι αυτή η πρόταση θα μπορούσε να οδηγήσει σε ένα τέτοιο συμπέρασμα. Η Messer είναι της γνώμης ότι ο «ROI» αντιπροσωπεύει την απόδοση της επένδυσης και ότι οι αναφερόμενες τιμές μίσθωσης ήσαν οι απαιτούμενες για απόδοση επένδυσης της τάξης του 10-15 %.

⁽²¹⁸⁾ Φάκελος, AL, σ. 2150-2151 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²¹⁹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 4983.

⁽²²⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 454.

⁽²²¹⁾ Φάκελος, AP, σ. 1723.

⁽²²²⁾ Φάκελος, AGA, σ. 292.

⁽²²³⁾ Φάκελος, MG, σ. 4835.

⁽²²⁴⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 24.

⁽²¹⁵⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 12, σημεία 67-71.

⁽²¹⁶⁾ Φάκελος, BOC, σ. 6450.

⁽²¹⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

- (314) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η AGA αρνήθηκε την επίτευξη οποιασδήποτε συμφωνίας σχετικά με τον αναφερόμενο δείκτη για τα μισθώματα δεξαμενών στον κατάλογο των ελάχιστων τιμών για το 1997 που είχε διανείμει ο εκπρόσωπος της AGA στη Breda στις 2 Οκτωβρίου 1996. Όπως αναφέρθηκε στις ίδιες τυπωμένες σελίδες, υπήρχε πρόταση για μικρές ποσότητες αερίων χύμα, αλλά η AGA τόνισε ότι το στοιχείο αυτό δεν ελήφθη υπόψη και δεν εξετάστηκε. Η AGA υποστήριξε ότι το μίσθωμα των δεξαμενών δεν πρέπει να θεωρηθεί με διαφορετικό τρόπο από το «Kleine Bulk» για το οποίο στην κοινοποίηση αιτιάσεων αναγνωρίζεται ότι δεν επιτεύχθηκε συμφωνία ⁽²²⁵⁾.
- (315) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽²²⁶⁾, η Air Products δεν αρνήθηκε ότι συμμετείχε σε συμφωνία για τον υπολογισμό της αύξησης του μισθώματος δεξαμενών υγρών αερίων που ίσχυε από το 1996 έως τα τέλη του 1997, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή στην κοινοποίηση των αιτιάσεων.
- (316) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κατάλογοι που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 312 δείχνουν ότι το 1997 υπήρξε τουλάχιστον πρόταση συμφωνίας για τη μίσθωση δεξαμενών όπως και για τις ελάχιστες τιμές.

ΜΕΡΟΣ II — ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 81 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

1. ΑΡΘΡΟ 81 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

- (317) Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης απαγορεύει ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες τις αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύναται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται στο άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής και των αγορών, και στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

2. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- (318) Μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει συμφωνία όταν τα μέρη αποδέχονται ένα κοινό σχέδιο, που περιορίζει ή πιθα-

νόν να περιορίσει τη μεμονωμένη εμπορική συμπεριφορά τους καθορίζοντας τις γραμμές αμοιβαίας δράσης ή αποχής τους από δράση στην αγορά. Δεν είναι υποχρεωτικό να έχει γίνει γραπτώς· οι διατυπώσεις δεν είναι αναγκαίες, και δεν απαιτούνται συμβατικές κυρώσεις ή μέτρα εκτέλεσης. Η συμφωνία μπορεί να είναι σαφής ή σιωπηρή στη συμπεριφορά των μερών.

- (319) Στην απόφασή του στις συνεκδικασθείσες αποφάσεις T-305/94 κ.λπ. Limburgse Vinyl Maatschappij NV και άλλοι κατά Επιτροπής (PVC II) ⁽²²⁷⁾, το Πρωτοδικείο ανέφερε ότι «είναι πάγια νομολογία ότι για να υπάρξει συμφωνία υπό την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 της συνθήκης αρκεί οι επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή πρόθεσή τους να συμπεριφέρονται στην αγορά με ορισμένο τρόπο».

- (320) Το άρθρο 81 της συνθήκης προβαίνει σε διάκριση μεταξύ της έννοιας των «εναρμονισμένων πρακτικών» και εκείνης των «συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων» ή «αποφάσεων από ενώσεις επιχειρήσεων»· ο στόχος είναι να επέλθει στο πλαίσιο της απαγόρευσης που ορίζει η συγκεκριμένη διάταξη μία μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων που, χωρίς να έχει επιτευχθεί το στάδιο όπου έχει συναφθεί μία συμφωνία καθαυτή, εσκεμμένα υποκαθιστά πρακτική συνεργασία μεταξύ όσων αφορά για τους κινδύνους για τον ανταγωνισμό ⁽²²⁸⁾.

- (321) Τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας που αναφέρει η νομολογία του Δικαστηρίου, πόρρω απέχοντα από την απαίτηση της επεξεργασίας ενός πραγματικού σχεδίου, πρέπει να καταστούν αντιληπτά υπό το πρίσμα της έννοιας που ενυπάρχει στις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τον ανταγωνισμό, σύμφωνα με την οποία κάθε επιχείρηση πρέπει να καθορίσει ανεξάρτητα την εμπορική πολιτική που προτίθεται να υιοθετήσει στην κοινή αγορά. Καίτοι αυτή η απαίτηση ανεξαρτησίας δεν στερεί από τις επιχειρήσεις το δικαίωμα να προσαρμολογούν ευφυώς στην υπάρχουσα ή προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει αυστηρά οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων το αντικείμενο ή η επίπτωση αυτής είναι είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά στην αγορά ενός πραγματικού ή δυνητικού ανταγωνιστή είτε να αποκαλύψει σε ένα τέτοιο ανταγωνιστή την εξέλιξη της συμπεριφοράς που οι ίδιοι αποφάσισαν αν υιοθετήσουν ή προτίθενται να υιοθετήσουν στην αγορά ⁽²²⁹⁾.

- (322) Έτσι η συμπεριφορά δύναται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ως

⁽²²⁷⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-305/94 κ.λπ. Limburgse Vinyl Maatschappij και άλλοι κατά Επιτροπής (PVC II) [1999], Συλλογή II-931, παράγραφος 715.

⁽²²⁸⁾ Υπόθεση 48/69 Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής [1972], Συλλογή 619, παράγραφος 64.

⁽²²⁹⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40-48/73 κ.λπ. Suiker Unie και άλλοι κατά Επιτροπής [1975], Συλλογή 1663.

⁽²²⁵⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 10-11, παρ. 35-39.

⁽²²⁶⁾ Φάκελος, AP, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 13.

«εναρμονισμένη πρακτική» ακόμα και σε περιπτώσεις όπου τα μέρη δεν έχουν εγκρίνει σαφώς ένα κοινό σχέδιο που καθορίζει τη δράση τους στην αγορά, εάν παρ' όλα αυτά υιοθετούν εσκευμένα ή αποδέχονται συνεχειακά τεχνάσματα που διευκολύνουν τον συντονισμό της εμπορικής συμπεριφοράς τους ⁽²³⁰⁾.

- (323) Καίτοι όσον αφορά το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής απαιτεί όχι μόνο εναρμόνιση αλλά και συμπεριφορά στην αγορά που προκύπτει από την εναρμόνιση και που έχει αιτιώδη σχέση με αυτήν, δύναται να υποτεθεί, υπό την προϋπόθεση της απόδειξης του αντιθέτου, ότι οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν μέρος σε μία τέτοια εναρμόνιση και εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στην αγορά, λαμβάνουν υπόψη τις πληροφορίες που ανταλλάσσονται με ανταγωνιστές όσον αφορά τον καθορισμό της συμπεριφοράς τους στην αγορά, και μάλιστα τόσο περισσότερο όσο η εναρμόνιση λαμβάνει χώρα σε τακτική βάση και για μακρόχρονη περίοδο ⁽²³¹⁾.
- (324) Δεν είναι αναγκαίο, ιδίως στην περίπτωση μιας σύνθετης παράβασης μακράς διάρκειας, η Επιτροπή να χαρακτηρίζει ως αποκλειστική οποιαδήποτε από αυτές τις μορφές παράνομης συμπεριφοράς. Οι έννοιες της συμφωνίας και της εναρμονισμένης πρακτικής είναι ρευστές και μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται. Πράγματι, μπορεί να μην είναι καν εφικτή ρεαλιστικά οποιαδήποτε τέτοια διάκριση, καθώς μία παράβαση μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα τα χαρακτηριστικά κάθε μορφής απαγορευμένης συμπεριφοράς, ενώ η μεμονωμένη εξέταση ορισμένων εκδηλώσεων της θα μπορούσε ορθώς να περιγραφεί ως μάλλον το ένα παρά το άλλο. Θα ήταν ωστόσο τεχνητό σε επίπεδο ανάλυσης να υποδιαμερίξει αυτό που είναι σαφώς μία διαρκής κοινή επιχείρηση που έχει ένα και τον ίδιο γενικό στόχο σε διάφορες ασυνεχείς μορφές παράβασης. Συνεπώς, ένα καρτέλ μπορεί να συνιστά ταυτόχρονα συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική. Το άρθρο 81 δεν αναφέρει καμία ειδική κατηγορία σύνθετης παράβασης αυτού του τύπου ⁽²³²⁾.
- (325) Στην υπόθεση PVC II, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι «στο πλαίσιο μιας σύνθετης παράβασης στην οποία ενέχονται πολλοί παραγωγοί που επιδιώκουν για αρκετό χρονικό διάστημα να ρυθμίσουν την αγορά μεταξύ τους, δεν μπορεί να αναμένεται ότι η Επιτροπή μπορεί να ταξινομήσει επακριβώς την παράβαση, για κάθε επιχείρηση και για κάθε δεδομένη στιγμή, καθώς σε κάθε περίπτωση αμφότερες οι μορφές παράβασης καλύπτονται από το άρθρο 81 της συνθήκης» ⁽²³³⁾.
- (326) Μία «συμφωνία» για τους σκοπούς του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν απαιτεί την ίδια βεβαιότητα όπως θα απαιτείτο για την εφαρμογή μιας εμπορικής σύμβασης αστικού δικαίου. Επιπλέον, στην περίπτωση ενός σύνθετου καρτέλ μακράς διάρκειας, ο όρος «συμφωνία» μπορεί να εφαρμοστεί ορθώς όχι μόνο σε κάθε γενικό σχέδιο ή στους ρητώς συμφωνηθέντες όρους, αλλά και στην εφαρμογή αυτού που έχει συμφωνηθεί βάσει των ίδιων μηχανισμών και δυνάμει του ίδιου κοινού σκοπού.
- (327) Όπως επιβεβαίωσε το Δικαστήριο (επικυρώνοντας την απόφαση του Πρωτοδικείου) στην υπόθεση C-49/92 P Επιτροπή κατά Anic ⁽²³⁴⁾, προκύπτει από τους σαφείς όρους του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ότι η συμφωνία δύναται να συνιστάται όχι μόνο σε μεμονωμένη πράξη αλλά και σε σειρά πράξεων ή εξέλιξη συμπεριφοράς.
- (328) Τοιουτοτρόπως, ένα σύνθετο καρτέλ δύναται να θεωρηθεί ορθώς μία ενιαία διαρκής παράβαση για το χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου υφίστατο. Η συμφωνία δύναται να ποικίλει από τη μία χρονική περίοδο στην άλλη, ή οι προσαρμοσμένοι ή ενισχυμένοι μηχανισμοί της να λαμβάνουν υπόψη τις νέες εξελίξεις. Η εγκυρότητα αυτής της εκτίμησης δεν επηρεάζεται από την πιθανότητα ότι ένα ή περισσότερα στοιχεία σειράς ενεργειών ή συνεχούς εξέλιξης της συμπεριφοράς θα μπορούσαν μεμονωμένα και καθαυτά να αποτελέσουν παραβίαση του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης.
- (329) Καίτοι το καρτέλ είναι μία κοινή επιχείρηση, κάθε συμμετέχων στη συμφωνία δύναται να διαδραματίσει το δικό του ιδιαίτερο ρόλο. Ένας ή περισσότεροι δύναται να ασκούν κυρίαρχο ρόλο παρασύροντας τους άλλους. Εσωτερικές συγκρούσεις και ανταγωνισμοί, ή ακόμα και εξαπατήσεις δύναται να προκύψουν, αλλά δεν θα εμποδίσουν τη ρύθμιση από το να συνιστά συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική για τους σκοπούς του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης όπου υπάρχει ενιαίος κοινός και διαρκής στόχος.
- (330) Το απλό γεγονός ότι κάθε συμμετέχων σε ένα καρτέλ δύναται να διαδραματίσει το ρόλο που προσδιάζει στις δικές του ειδικές περιστάσεις δεν αποκλείει την ευθύνη του για την παράβαση συνολικά, συμπεριλαμβανομένων πράξεων που διαπράττουν άλλοι συμμετέχοντες, αλλά που συμμερίζονται τον ίδιο αθέμιτο σκοπό και το ίδιο μονοπωλιακό αποτέλεσμα. Μία επιχείρηση που λαμβάνει μέρος στην κοινή αθέμιτη δραστηριότητα με ενέργειες που συμβάλλουν στην επίτευξη του κοινού στόχου είναι εξίσου υπεύθυνη, για ολόκληρη την περίοδο της συμμετοχής της στο κοινό σχήμα,

⁽²³⁰⁾ Βλέπε επίσης υπόθεση T-7/89 Hercules Chemicals κατά Επιτροπής [1991], Συλλογή II-1711, παράγραφος 256.

⁽²³¹⁾ Βλέπε υπόθεση C-199/92 P Hüls κατά Επιτροπής [1999], Συλλογή I-4287, παράγραφοι 158-166.

⁽²³²⁾ Υπόθεση T-7/89 Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, παράγραφος 264.

⁽²³³⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-305/94 κ.λπ. Limburgse Vinyl Maatschappij και άλλοι κατά Επιτροπής (PVC II) [1999], Συλλογή II-931, παράγραφος 696.

⁽²³⁴⁾ Βλέπε την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-49/92 P Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni SpA, [1999], Συλλογή I-4125, παράγραφος 81.

για τις πράξεις των άλλων συμμετεχόντων δυνάμει της ίδιας παράβασης. Αυτό ισχύει ασφαλώς όταν διαπιστώνεται ότι η εν λόγω επιχείρηση γνώριζε την αθέμιτη συμπεριφορά των άλλων συμμετεχόντων ή θα μπορούσε να έχει εύλογα προβλέψει ή να τους έχει ενημερώσει και ήταν προετοιμασμένη να αναλάβει τον κίνδυνο ⁽²³⁵⁾.

3. Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

- (331) Η Επιτροπή συγκέντρωσε αποδείξεις αθέμιτης σύμπραξης μεταξύ ανταγωνιστών στη διάρκεια των περιόδων 1989-91 και 1993-97.
- (332) Τα στοιχεία που συμφωνήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις ανταγωνιστών παρέμειναν βασικά τα ίδια με την πάροδο του χρόνου. Το 1989 οι Hoek Loos, AGA και Air Products συμφώνησαν να αυξήσουν τις τιμές εμφιαλωμένων αερίων στις αρχές του επόμενου έτους και να τηρήσουν μία περίοδο αναστολής για την εφαρμογή αυτών των αυξήσεων. Τα δύο στοιχεία: αυξήσεις τιμών και περίοδος αναστολής για την εφαρμογή τους, που περιγράφονται λεπτομερώς στο Μέρος I, τμήμα Γ της παρούσας απόφασης, αποτελούσαν το σύνθηδες αντικείμενο μεταγενέστερων συνεδριάσεων ανώτατων διοικητικών στελεχών-εκπροσώπων των ανταγωνιστών μέχρις ότου η Επιτροπή ξεκίνησε τις έρευνές της τον Δεκέμβριο του 1997.
- (333) Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνταν σε διάφορους τόπους. Τα πρώτα έτη, από το 1989, λάμβαναν χώρα στο πλαίσιο των λεγόμενων «συνεδριάσεων ασφάλειας». Στη συνέχεια οι συνεδριάσεις της VFIG κατέστησαν το φόρουμ επιλογής. Από το 1995 οι Hoek Loos, Air Products, AGA, Air Liquide και Messer οργάνωσαν ξεχωριστές συνεδριάσεις εκτός της VFIG. Οι διμερείς επαφές ολοκλήρωσαν το μονοπωλιακό δίκτυο.
- (334) Η ημερήσια διάταξη και τα πρακτικά των «συνεδριάσεων ασφάλειας» και των συνεδριάσεων της VFIG δεν αναφέρουν συζητήσεις ή συμφωνίες σχετικά με τιμές και άλλους όρους εμπορίας με μία εξαίρεση: την εισαγωγή επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια στις πωλήσεις εμφιαλωμένων αερίων το 1993. Στην απάντησή της στις έρευνες της Επιτροπής, η VFIG ανέφερε ότι τα πρακτικά απεικόνιζαν όλα τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις ⁽²³⁶⁾. Ούτε το σχέδιο ημερήσιας διάταξης ούτε τα πρακτικά των συνεδριάσεων της VFIG ανέφεραν ποτέ συζητήσεις ή αποφάσεις όσον αφορά τις τιμές. Με μία εξαίρεση σχετικά με την εισαγωγή επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια, που περιγράφεται λεπτομερώς στο τμήμα Γ.5.δ) της παρούσας απόφασης, η ημερήσια διάταξη και τα πρακτικά δεν αναφέρουν συζητήσεις ή αποφάσεις όσον αφορά

άλλους όρους εφοδιασμού. Ούτε και οι συμπληρωματικές συνεδριάσεις που πραγματοποιούσαν οι μεγαλύτερες εταιρείες από το 1995 δεν είχαν επίσημη ημερήσια διάταξη.

- (335) Η VFIG ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η γραμματεία της ουδέποτε ζήτησε να αποχωρήσει από τις συνεδριάσεις, ή να μην αναφέρει ορισμένα θέματα στα πρακτικά. Επιπλέον, ισχυρίστηκε ότι η γραμματεία δεν γνώριζε καμία συζήτηση σχετικά με τα περιθώρια των συνεδριάσεων της VFIG ⁽²³⁷⁾. Ωστόσο μη ανακοινώσιμες παρατηρήσεις βρέθηκαν σε εσωτερικό σημείωμα της AGA όσον αφορά τη συνεδρίαση της VFIG της 17ης Φεβρουαρίου 1993 ⁽²³⁸⁾.
- (336) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω αθέμιτες επαφές έλαβαν χώρα στο περιθώριο αυτών των επίσημων συνεδριάσεων. Από τις επαφές δεν προέκυψαν επίσημα πρακτικά, καίτοι στη διάρκεια ορισμένων από αυτές τις συνεδριάσεις τα μέρη συνήψαν διεξοδικές συμφωνίες για τις τιμές (π.χ. η συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1994).
- (337) Το ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πρέπει να γνωρίζουν τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς τους επιβεβαιώνεται από ορισμένα έγγραφα που παρατίθενται παραπάνω («να καταστραφεί μετά την ανάγνωσή του», «να μην γραφεί τίποτα») πολλά από τα οποία φέρουν σχετική ένδειξη και τυγχάνουν μεταχείρισης ως εμπιστευτικά.
- (338) Αρκετά έγγραφα δείχνουν ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν χρησιμοποιούσαν σε τακτική βάση αυτές τις ευκαιρίες για να ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με τις αντίστοιχες προθέσεις τους να αυξήσουν τις τιμές και να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στους υπάρχοντες πελάτες τους προκειμένου να εφαρμόσουν αυτές τις αυξήσεις, αλλά προς το παρόν κατέληξαν σε συμφωνία να το πράξουν. Οι επιχειρήσεις εξέφρασαν την κοινή επιθυμία τους να συμπεριφέρονται στην αγορά με συγκεκριμένο τρόπο ως προς τις τιμές, δηλαδή, να ενεργούν κατά τρόπο που να εξασφαλίζει ότι οι τιμές που συμφωνήθηκαν στις εν λόγω συνεδριάσεις θα επιτευχθούν ⁽²³⁹⁾. Αυτό δεν αλλάζει από το γεγονός ότι οι αυξήσεις τιμών που συμφωνήθηκαν θα μπορούσαν να διαφέρουν μεταξύ των επιχειρήσεων, όπως θα μπορούσε η ακριβής ημερομηνία εφαρμογής τους.
- (339) Το σημείωμα της AGA για τη συμφωνία που επιτεύχθηκε το 1989 χρησιμοποιεί την έκφραση «όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν για αύξηση των τιμών» και «θα ζητήσουμε από την AL περίοδο αναστολής 4-5 μηνών» ⁽²⁴⁰⁾. Το σημείωμα της AGA του 1991 όσον αφορά τη Messer αναφέρει ότι «η MG συμφώνησε επίσης για αυξήσεις των τιμών αερίων και

⁽²³⁷⁾ Φάκελος, VFIG, σ. 3797-3798.

⁽²³⁸⁾ Φάκελος, AGA, σ. 126-128.

⁽²³⁹⁾ Απόφαση στην υπόθεση T-141/94 Thyssen κατά Επιτροπής [1999], Συλλογή II-347, παράγραφος 262.

⁽²⁴⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

⁽²³⁵⁾ Υπόθεση C-49/92 P Επιτροπή κατά Anic [1999], Συλλογή I-4125, παράγραφος 83.

⁽²³⁶⁾ Φάκελος, VFIG, σ. 3798.

υπηρεσιών κατά 6 %) και «η MG συμφώνησε επίσης για εκχειρία κατά τους μήνες Νοέμβριο-Δεκέμβριο-Ιανουάριο και Φεβρουάριο, προκειμένου να είναι σε θέση να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για αυξήσεις των τιμών με καταναλωτές»⁽²⁴¹⁾. Το σημείωμα της Air Liquide του 1993 αναφέρει «εμφανώς συμφωνία για αύξηση των τιμών κατά 1/1 αλλά όχι ποσοστιαία αύξηση ή καθορισμός ελάχιστου επιπέδου τιμών»⁽²⁴²⁾. Το σημείωμα της Air Products για τη συνεδρίαση της VFIG το Νοέμβριο 1994 περιγράφει τη θέση της Air Liquide ότι η περίοδος αναστολής πρέπει να διαρκεί «τέσσερις μήνες εξαιρουμένων αυτών των εταιρειών που δεν συμμετέχουν». Το ίδιο σημείωμα περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες πρέπει να ενεργούν κατά την περίοδο αναστολής: «συναλλαγές μόνο με τους πελάτες τους» και «μία από τις συνεργαζόμενες εταιρείες P/στήριξη»⁽²⁴³⁾. Η τελευταία παρατήρηση δείχνει ότι οι ανταγωνιστές έπρεπε όχι μόνο να απέχουν από την προσέγγιση πελατών των άλλων αλλά να παρέχουν ενεργή στήριξη για αύξηση των τιμών όταν προσεγγίζονταν από τέτοιους πελάτες⁽²⁴⁴⁾. Η έκθεση εσωτερικής συνεδρίασης της Hoek Loos παραθέτει τα ακόλουθα: «σύμφωνα με φήμες εκχειρία θα πραγματοποιηθεί από την 1.12.1994 μεταξύ των διάφορων προμηθευτών βιομηχανικών αερίων»⁽²⁴⁵⁾. Το σημείωμα της Air Products από το 1996 αναφέρει «μην πλησιάζετε πελάτες άλλων — στον τομέα των αερίων χύμα 1η Νοεμβρίου — 1η Μαρτίου»⁽²⁴⁶⁾.

(340) Όλα αυτά τα σημειώματα περιγράφουν μία συμφωνία και όχι απλώς μία ανταλλαγή πληροφοριών. Το γεγονός ότι σε ορισμένες περιπτώσεις κάποιοι παραγωγοί μπορεί να αμφιταλαντεύτηκαν ως προς τις αρχικές αποφάσεις τους και να ενέκριναν κάποιες παραχωρήσεις σε ορισμένους πελάτες, ή να δημιουργήσαν εξαιρέσεις για ορισμένες κατηγορίες πελατών, δεν αποκλείει την επίτευξη αθέμιτης συμφωνίας υπό την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης.

(341) Έχουν επίσης επιτευχθεί συμφωνίες ως προς τις ελάχιστες τιμές. Εκπονήθηκε τιμοκατάλογος για τα υγρά αέρια και τον Ιανουάριο του 1990 επιτεύχθηκε «τελική συζήτηση και συναίνεση»⁽²⁴⁷⁾. Το 1990 αποφασίστηκαν επίσης οι ελάχιστες τιμές των εμφιαλωμένων αερίων και αναπροσαρμόστηκαν τα επόμενα έτη, αν και όχι κατ' ανάγκη σε ετήσια βάση. Επιστολή της Hoek Loos προς τη Messer του 1990 αναφέρει ότι «όλα τα μέρη στη χώρα μας αποδέχονται και διαβεβαίωσαν ότι θα τηρούν απολύτως τις χαμηλότερες τιμές που παρατίθενται στον επισυναπτόμενο κατάλογο»⁽²⁴⁸⁾. Το σημείωμα AGA για τη Messer του 1991 αναφέρει ότι «όλες οι εταιρείες αερίων συμπ. της MG συμφώνησαν για την εφαρμογή χαμηλότερων τιμών-εξόδων μίσθωσης και μεταφοράς», στις οποίες προστέθηκε το χειρό-

γραφο σχόλιο «να συζητήσουμε με τη Messer για την τήρηση των χαμηλότερων τιμών», και συνιστά την επιβολή εμπορικών αντιποινών στη Γερμανία σε περίπτωση αποτυχίας των συνομιλιών⁽²⁴⁹⁾. Οι Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide και Messer συμφώνησαν επίσης για τις ελάχιστες τιμές εμφιαλωμένων αερίων για μικρούς καταναλωτές για το 1995, 1996 και 1997.

(342) Με την πάροδο του χρόνου συμφωνήθηκαν κι άλλοι ελάχιστοι όροι συναλλαγής, τόσο για τα βιομηχανικά αέρια όσο και τα αέρια χύμα.

(343) Το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς και μισθώματος φιαλών συμπεριλαμβανόταν στον κατάλογο των χαμηλότερων τιμών που η Hoek Loos απέστειλε στη Messer στη Φρανκφούρτη το 1990, την τήρηση του οποίου επιβεβαιώσαν όλα τα μέρη στις Κάτω Χώρες. Περαιτέρω «αποφάσεις»⁽²⁵⁰⁾ ελήφθησαν το 1994 σχετικά με το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς και μισθώματος. Οι συμφωνίες αυτές επιβεβαιώθηκαν στους καταλόγους ελάχιστων τιμών που συμφωνήθηκαν για το 1995, 1996 και 1997.

(344) Η εισαγωγή επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια στον τομέα των εμφιαλωμένων αερίων αποφασίστηκε στις συνεδριάσεις της VFIG, και αρχικά θεωρήθηκε ότι η VFIG θα ενημέρωνε τους πελάτες της. Επιπλέον των νομικών συμβουλών, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι κάθε επιχείρηση θα ενημέρωνε τους πελάτες της. Αυτή η αλλαγή σχεδίων δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι η επιβάρυνση για το περιβάλλον και την ασφάλεια συμφωνήθηκε από τις εν λόγω επιχειρήσεις.

(345) Υπάρχουν ορισμένες αναφορές στο φάκελο της Επιτροπής στις οποίες υποστηρίζεται ότι υπάρχει κάποιος ανταγωνιστής που πρόσφερε αέρια σε τιμές και άλλους όρους συναλλαγής χαμηλότερους των συμφωνηθέντων. Ορισμένα από αυτά τα παραδείγματα μπορεί να ήταν πράξεις εμπορικών αντιποινών, άλλα μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί από υπερδραστήριους πωλητές. Αυτές οι διαφορές όσον αφορά συγκεκριμένους πελάτες αποτέλεσαν αντικείμενο διμερών συζητήσεων. Υπάρχουν επίσης σημειώσεις οδηγίων όσον αφορά αυξήσεις τιμών ή χαμηλότερες τιμές, που δεν συνάδουν πλήρως με ότι έχει συμφωνηθεί με ανταγωνιστές. Το συνηθέστερο, όμως, είναι οδηγίες στο τέλος των ημερολογιακών ετών για εφαρμογή των συμφωνημένων αυξήσεων τιμών και επικέντρωση στην εφαρμογή τους παρά στην προσέγγιση των πελατών των ανταγωνιστών. Το ίδιο ισχύει και για την ανάγκη τήρησης των ελάχιστων τιμών και άλλων ελάχιστων όρων συναλλαγής.

(346) Παράδειγμα, εκτός αυτών που έχουν παρατεθεί ή αναφερθεί, είναι μία εσωτερική οδηγία της Air Liquide όσον αφορά τα

⁽²⁴¹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 877.

⁽²⁴²⁾ Φάκελος, AL, σ. 2171-2172 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²⁴³⁾ Φάκελος, AP, σ. 1755 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²⁴⁴⁾ Ενεργής στήριξη αναφέρεται επίσης στο φάκελο, AGA, σ. 4982 (διμερής συνεδρίαση AGA-MG).

⁽²⁴⁵⁾ Φάκελος, HL, σ. 2984 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²⁴⁶⁾ Φάκελος, AP, σ. 1725.

⁽²⁴⁷⁾ Φάκελος, AGA, σ. 782.

⁽²⁴⁸⁾ Φάκελος, HL, σ. 2655.

⁽²⁴⁹⁾ Φάκελος, AGA, σ. 877.

⁽²⁵⁰⁾ Φάκελος, AGA, σ. 453.

εμφιαλωμένα αέρια της 29ης Ιουλίου 1993 ⁽²⁵¹⁾, που υπενθυμίζει στους πωλητές: «πριν από αρκετό χρονικό διάστημα συμφωνήθηκε ότι θα υπολογιζόταν μόνο τη ημερήσιο μίσθωμα, πράγμα που σημαίνει ότι δεν θα υπήρχαν πλέον προσφορές δωρεάν μίσθωσης ... Αυτοί οι όροι πρέπει να τηρούνται. ... Μεταφορά (επιβάρυνση αποστολής): δεν επιτρέπονται αποκλίσεις όσον αφορά το κόστος μεταφοράς. Οι τιμές μας είναι ήδη χαμηλές και συνεπώς οι άλλοι όροι πρέπει να διατηρηθούν. Μίσθωση: τελευταία το προσφερόμενο ημερήσιο μίσθωμα φαίνεται να είναι φθίνον, συχνά στο επίπεδο του 0,10. Υπάρχει συμφωνία και μία χαμηλότερη τιμή και αυτό πρέπει να ακολουθηθεί».

(347) Καίτοι η Air Liquide ισχυρίζεται ότι η αναφερόμενη «συμφωνία» ήταν εσωτερικού χαρακτήρα, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι αυτές οι οδηγίες δεν μπορούν να θεωρηθούν μεμονωμένα από τις συμφωνίες για τις χαμηλότερες τιμές και άλλους όρους συναλλαγής που έχουν επιτευχθεί με ανταγωνιστές το 1990 και 1993.

(348) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽²⁵²⁾, η Air Liquide υποστηρίζει ότι η Επιτροπή καταλήγει στο απολύτως μη αιτιολογημένο συμπέρασμα ότι η Air Liquide έχει συνάψει μονοπωλιακές συμφωνίες ή εφαρμόζει εναρμονισμένες πρακτικές εκτός αυτών που αφορούν την επιβάρυνση για το περιβάλλον και την ασφάλεια. Ισχυρίζεται ότι τα έγγραφα που χρησιμοποιεί η Επιτροπή τονίζουν πράγματι το γεγονός ότι η Air Liquide ήταν ένας ισχυρός ανταγωνιστής στην αγορά, που ενεργεί ανεξάρτητα και που δεν επιθυμεί η πολιτική της να επηρεαστεί από συμφωνίες με ανταγωνιστές. Η Air Liquide δίνει επίσης έμφαση στο γεγονός ότι η Επιτροπή στηρίζει τους ισχυρισμούς της σε μεγάλο βαθμό σε έγγραφα από ανταγωνιστές της Air Liquide.

(349) Η Air Liquide αναφέρει επίσης επανειλημμένως το γεγονός ότι ουδέποτε εφάρμοσε τις εικαζόμενες συμφωνίες, αλλά ότι η εμπορική πολιτική της ήταν το αποτέλεσμα καθαρά αυτόνομων αποφάσεων. Για να τεκμηριώσει την άποψή της, η εταιρεία υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη θέση της στην αγορά τη δεδομένη χρονική περίοδο δικαιολογούσε μία πολιτική επέκτασης του μεριδίου αγοράς της, πράγμα που οδήγησε σε τιμές χαμηλότερες από εκείνες των ανταγωνιστών της ⁽²⁵³⁾.

(350) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽²⁵⁴⁾, η Westfalen υποστηρίζει ότι δεν έχει λάβει μέρος σε μονοπωλιακές συμφωνίες και ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει τις σχετικές αποδείξεις. Η Westfalen ισχυρίζεται ότι ουδέποτε εφάρμοσε κάποια συμφωνία. Η Westfalen επισημαίνει

επίσης ότι δεν συμμετείχε σε «συνεδριάσεις ασφάλειας» ούτε στις συνεδριάσεις της Breda/Barendrecht, αλλά ότι, αντιθέτως, ακολουθούσε πάντα μία επιθετική εμπορική πολιτική έναντι των ανταγωνιστών της.

(351) Η Επιτροπή σημειώνει ότι το γεγονός ότι οι Air Liquide και Westfalen συμμετείχαν σε αρκετές συνεδριάσεις, και ότι στόχος αυτών των συνεδριάσεων ήταν ο περιορισμός του ανταγωνισμού, επιβεβαιώνεται από τις έγγραφες αποδείξεις που υπάρχουν στον φάκελο της Επιτροπής. Η διαπίστωση ότι η συμπεριφορά που περιγράφεται συνιστά συμφωνίες υπό την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν αλλάζει ακόμα και αν διαπιστωθεί ότι ένας ή περισσότεροι συμμετέχοντες δεν είχαν πρόθεση να εφαρμόσουν τις κοινές προθέσεις που εξέφραζαν. Έχοντας υπόψη τον καταφανώς μονοπωλιακό χαρακτήρα των συνεδριάσεων κατά τις οποίες εκφράστηκαν αυτές οι προθέσεις, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, λαμβάνοντας μέρος χωρίς να δημοσιοποιούν τις διαφορές τους, έδωσαν στους άλλους συμμετέχοντες την εντύπωση ότι συμφώνησαν για ότι συζητήθηκε και θα ενεργούν σύμφωνα με αυτό. Η έννοια της «συμφωνίας» είναι αντικειμενικού χαρακτήρα. Τα πραγματικά κίνητρα (και οι λανθάνουσες προθέσεις) που υποστηρίζουν την υιοθετηθείσα συμπεριφορά δεν έχουν καμία σχέση ⁽²⁵⁵⁾.

(352) Δεδομένης της κανονικότητας των συνεδριάσεων κατά τις οποίες συζητούνται και εγκρίνονται οι διάφοροι όροι τιμολόγησης και συναλλαγής που περιγράφονται παραπάνω και δεδομένης της ομοιότητας της μεθόδου συμφωνίας για τους εν λόγω όρους, που συχνά περιλαμβάνονται στις ίδιες συνεδριάσεις, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω συμπεριφορά συνιστούσε διαρκή παραβίαση του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης για καθεμία από τις περιόδους που καθορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 331 παραπάνω.

(353) Η NTG, που ήταν μια πολύ μικρή επιχείρηση στη συγκεκριμένη αγορά, πρέπει να απομονωθεί από την παραπάνω ανάλυση για τους ακόλουθους λόγους. Η NTG ουδέποτε συμμετείχε σε κάποια συνεδρίαση σχετική με αυξήσεις τιμών, περιόδους αναστολής, ελάχιστες τιμές ή άλλους όρους εμπορίας με εξαίρεση μία, και συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί συμμετέχουσα στις ίδιες συμφωνίες με τις άλλες εταιρείες στις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση. Η NTG συμμετείχε σε μία μόνον από τις συνεδριάσεις (τη συνεδρίαση της VFIG το Σεπτέμβριο του 1993), κατά την οποία η επιβάρυνση για το περιβάλλον και την ασφάλεια αναφέρθηκε ακροθιγώς και αφαιρέθηκε από την ημερήσια διάταξη. Αντίθετα προς ότι υποστηρίχθηκε στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, η εν λόγω εταιρεία δεν ήταν παρούσα

⁽²⁵¹⁾ Φάκελος, AL, σ. 2068 (μετάφραση της εταιρείας).

⁽²⁵²⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σημεία IV και V.

⁽²⁵³⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σημείο 1.4.

⁽²⁵⁴⁾ Φάκελος, WF, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 3-4.

⁽²⁵⁵⁾ Απόφαση στην υπόθεση T-142/89 Usines Gustave Boël [1995], Συλλογή II-867, παράγραφος 60. Πρόσφατα επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση C-199/92P Hüls κατά Επιτροπής, [1999], Συλλογή I-4287, παράγραφοι 155-168.

στη συνεδρίαση του Ιουνίου 1993, όπου συζητήθηκε για πρώτη φορά το ζήτημα της επιβάρυνσης για την ασφάλεια και το περιβάλλον. Επιπλέον, η NTG υποστηρίζει ότι εισήγαγε την επιβάρυνση για την ασφάλεια και το περιβάλλον, πράγμα που έκανε αργότερα από τους άλλους συμμετέχοντες στο καρτέλ, ως άμεσο αποτέλεσμα της χρέωσης αυτής της επιβάρυνσης από τον ανταγωνιστή της, για την οποία προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία. Δεδομένων των παραπάνω, δεν αναγνωρίζεται παράβαση για την NTG.

4. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

(354) Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης αναφέρει ρητώς ως περιοριστικές του ανταγωνισμού συμφωνίες που:

- α) καθορίζουν άμεσα ή έμμεσα τις τιμές πώλησης ή άλλους όρους συναλλαγής·
- β) περιορίζουν ή ελέγχουν την παραγωγή·
- γ) κατανέμουν τις αγορές ή τις πηγές εφοδιασμού.

(355) Στο πλαίσιο των συμφωνιών και ρυθμίσεων που εξετάζονται στην παρούσα υπόθεση, μπορούν να καθοριστούν ως συναφή τα ακόλουθα στοιχεία προκειμένου να διαπιστωθεί παραβίαση του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης:

- α) συμφωνία για εναρμονισμένες αυξήσεις τιμών·
- β) συμφωνία για περιόδους αναστολής με σκοπό την εφαρμογή αυτών των αυξήσεων τιμών·
- γ) συμφωνία για ελάχιστες τιμές·
- δ) συμφωνία για άλλους όρους συναλλαγής·
- ε) συμμετοχή σε τακτικές συνεδριάσεις και δημιουργία επαφών προκειμένου να υπάρξει συμφωνία γι' αυτούς του περιορισμούς καθώς και την απαιτούμενη εφαρμογή ή/και τροποποίησή τους.

(356) Ο βασικός σκοπός πέραν των τακτικών συνεδριάσεων και της συνεχούς σύμπραξης των επιχειρήσεων ήταν να επιτευχθεί σειρά εναρμονισμένων αυξήσεων όσον αφορά τιμές και άλλους όρους συναλλαγής. Σχεδιάζοντας την κοινή δράση για συναφείς με τις τιμές πρωτοβουλίες με αυξήσεις τιμών και ελάχιστες τιμές και άλλους όρους συναλλαγής για συμφωνηθείσα χρονική περίοδο, οι επιχειρήσεις αποσκοπούσαν στην εξάλειψη των κινδύνων που ενυπάρχουν σε οποιαδήποτε μονομερή απόπειρα για αύξηση των τιμών, ιδίως ο κίνδυνος απώλειας μεριδίου αγοράς. Συνεπώς, οι συμφωνίες που καθορίζονται παραπάνω έχουν ως στόχο τους τον περιορισμό του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης. Ο περιορισμός πρέπει να θεωρηθεί υπολογισίμος λαμβανομένου υπόψη του εμφανώς μονοπωλιακού χαρακτήρα των συμφωνιών και της ισχυρής θέσης των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στη σχετική αγορά.

(357) Αυτά τα είδη ρυθμίσεων έχουν ως στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης. Δεδομένου ότι οι τιμές είναι το βασικό μέσο του ανταγωνισμού, οι διάφορες αθέμιτες ρυθμίσεις και μηχανισμοί που υιοθέτησαν οι προμηθευτές αποσκοπούσαν τελικώς σε πληθωρισμό της τιμής (ή τουλάχιστον σε περιορισμό της μείωσής της) προς όφελός τους και άνω του επιπέδου που θα καθοριζόταν υπό όρους ελεύθερου ανταγωνισμού.

(358) Για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι εφαρμόζεται το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, δεν υπάρχει ανάγκη να εξεταστούν οι πραγματικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό μιας συμφωνίας εφόσον διαπιστωθεί ότι οι συμφωνίες είχαν στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

(359) Φαίνεται ότι ορισμένες από αυτές τις συμφωνίες ήσαν πιο αποτελεσματικές από άλλες. Η γενική διάβρωση των μέσων τιμών αερίων χύμα και εμφιαλωμένων αερίων μεταξύ 1989 και 1997 θα μπορούσε να δώσει την εντύπωση ότι οι ετήσιες συμφωνίες για αύξηση τιμών και ο καθορισμός ελάχιστων τιμών δεν είχαν καμία επίπτωση. Πιθανόν, όμως, η διάβρωση να αναπτυσσόταν ταχύτερα χωρίς αυτές τις συμφωνίες. Και μόνο το γεγονός ότι επί σειρά ετών οι εταιρείες συνέχιζαν να σχεδιάζουν και να συμφωνούν για από κοινού αυξήσεις των τιμών τους καθώς και για τις αντίστοιχες περιόδους αναστολής δείχνει ότι η δραστηριότητα αυτή ήταν πολύτιμη για τις εν λόγω εταιρείες. Οι επαναλαμβανόμενοι κατάλογοι χαμηλότερων τιμών και άλλων ελάχιστων όρων εφοδιασμού πρέπει να επίσης να θεωρηθούν σημαντικοί από τουλάχιστον αυτές τις εταιρείες που αναπροσάρμοζαν αυτούς τους καταλόγους στις συνεδριάσεις τους. Η αξιοσημείωτη σταθερότητα των μεριδίων αγοράς εμφιαλωμένων αερίων με την πάροδο των ετών μπορεί να προκλήθηκε, τουλάχιστον εν μέρει, από τις συμφωνίες για τιμές και περιόδους συμφωνίας.

(360) Όσον αφορά τη συμφωνία εισαγωγής επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια για πωλήσεις εμφιαλωμένων αερίων, πρέπει να θεωρηθεί απολύτως επιτυχής, δεδομένου ότι η επιβάρυνση τάχιστα κατέστη ένα αποδεκτό χαρακτηριστικό της αγοράς και έτσι παραμένει μέχρι σήμερα. Η εισαγωγή επιβάρυνσης αποστολής για τον εφοδιασμό με αέρια χύμα φαίνεται να έχει γίνει αποδεκτή από τους περισσότερους πελάτες και συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί επιτυχία.

5. ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

(361) Οι διαρκείς συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των παραγωγών που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση και σχετίζονται με τιμές και άλλους όρους συναλλαγής στις Κάτω Χώρες κατάφεραν να έχουν/είχαν υπολογίσιμη επίπτωση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

- (362) Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης απαγορεύει κάποιες συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων και εναρμονισμένες πρακτικές, που μπορεί να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Το άρθρο 81 παράγραφος 1 αναφέρεται σε συμφωνίες, που θα μπορούσαν να θίξουν την επίτευξη ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών, είτε κατακερματίζοντας τις εθνικές αγορές είτε επηρεάζοντας τη δομή του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.
- (363) Είναι πάγια νομολογία ότι, «για να είναι μία συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ή μία εναρμονισμένη πρακτική ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, πρέπει να μπορεί να προβλέπει με επαρκή βαθμό πιθανότητας και στη βάση αντικειμενικών παραγόντων δικαίου ή αδικήματος ότι μπορεί να έχει επιρροή, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στο πρότυπο εμπορίου μεταξύ κρατών μελών όπως ζημία στην επίτευξη του σκοπού μιας ενιαίας αγοράς μεταξύ των κρατών μελών»⁽²⁵⁶⁾.
- (364) Η εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης σε ένα καρτέλ δεν περιορίζεται, ωστόσο, σε εκείνο το μέρος των πωλήσεων των μελών, που περιλαμβάνει στην πραγματικότητα τη μεταφορά εμπορευμάτων από το ένα κράτος στο άλλο. Ούτε είναι απαραίτητο, για να εφαρμοστούν αυτές οι διατάξεις, να καταδειχθεί ότι η μεμονωμένη συμπεριφορά κάθε συμμετέχοντα, σε αντιπαραβολή με το καρτέλ συνολικά, επηρέασε το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών⁽²⁵⁷⁾.
- (365) Στην παρούσα υπόθεση, ας σημειωθεί ότι τα βιομηχανικά αέρια αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις επίσημες στατιστικές για το εμπόριο μεταξύ των Κάτω Χωρών, της Γερμανίας και της Οικονομικής Ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου (BLEU).
- (366) Παρά την περιορισμένη πραγματική οικονομική ακτίνα της διάθεσης βιομηχανικών αερίων στους χρήστες, οι εμπορικές στατιστικές δείχνουν ότι οι εισαγωγές και εξαγωγές βιομηχανικών αερίων προς και από τις Κάτω Χώρες είναι σημαντικές. Αφορούν σχεδόν αποκλειστικά πωλήσεις και ανταλλαγές εντός των ομάδων βιομηχανικών αερίων ή μεταξύ αυτών των ομάδων.
- (367) Οι εξαγωγές αργού (κωδικός 2804 21 00 ΣΟ) από τις Κάτω Χώρες στη Γερμανία και στην BLEU το 1994-96 κυμαίνονταν από 12 000 έως 21 000 τόνους και οι εισαγωγές από 20 000 έως 27 000 τόνους· οι εξαγωγές αζώτου (κωδικός 2804 30 00 ΣΟ) κυμαίνονταν από 34 000 έως 70 000 τόνους και οι εισαγωγές από 28 000 έως 72 000 τόνους· οι εξαγωγές οξυγόνου (κωδικός 2804 40 00 ΣΟ) κυμαίνονταν από 88 000 έως 258 000 τόνους και οι εισαγωγές από 212 000 έως 268 000 τόνους· οι εξαγωγές διοξειδίου του άνθρακα (κωδικός 2811 21 00 ΣΟ) κυμαίνονταν από 201 000 έως 207 000 τόνοι και οι εισαγωγές από 155 000 έως 191 000 τόνους.
- (368) Η τάση αυτή επιβεβαιώθηκε από τις επιχειρήσεις βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες ως απάντηση στις αιτήσεις για πληροφορίες της Επιτροπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17. Ορισμένες από αυτές αγοράζουν τα ατμοσφαιρικά αέρια τους άζωτο, οξυγόνο και αργό χύμα από αδελφές εταιρείες ή από ανταγωνιστές που εδρεύουν στο Βέλγιο ή στη Γερμανία. Άλλες, που λειτουργούν μία μονάδα διαχωρισμού του αέρα στις Κάτω Χώρες, πωλούν μέρος των αερίων χύμα σε αδελφές εταιρείες στο Βέλγιο ή στη Γερμανία, ή σε ανταγωνιστές. Αέρια που αγοράζονται από επιχειρήσεις σε φορτία χύμα σε άλλα κράτη μέλη εμφανίζονται στη συνέχεια στις Κάτω Χώρες ή παραδίδονται σε υγρή μορφή σε πελάτες της συγκεκριμένης χώρας. Το ακετυλένιο αγοράζεται συχνά εξ' ονόματος ορισμένων αδελφών εταιρειών βάσει σύμβασης.
- (369) Αυτές οι συμφωνίες ανταλλαγής και οι εφεδρικές συμφωνίες μεταξύ εταιρειών βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες εξασφαλίζουν ότι ο εφοδιασμός των πελατών τους δεν διακόπτεται από προβλεπόμενο ή απρόβλεπτο κλείσιμο εγκαταστάσεων. Οι συμφωνίες αυτές μεταξύ προμηθευτών περιλαμβάνουν συνήθως πηγές αερίων σε άλλα κράτη μέλη που κατέχουν οι όμιλοι στους οποίους ανήκουν οι προμηθευτές.
- (370) Η επίπτωση των παραβάσεων στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών είναι ιδιαίτερα υπολογίσιμη όταν, όπως στην παρούσα υπόθεση, όλες οι επιχειρήσεις που ενέχονταν στις παραβάσεις αποτελούν μέρος πολυεθνικών ομάδων που έχουν εγκαταστάσεις παραγωγής βιομηχανικών και ιατρικών αερίων και πωλούν αυτά τα αέρια σε αρκετά κράτη μέλη, μεταξύ άλλων στο Βέλγιο και τη Γερμανία.
- (371) Αυτό οφείλεται στο ότι οι εν λόγω πολυεθνικοί όμιλοι αποτελούν μία οικονομική μονάδα, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε αλλαγή στην ανταγωνιστική θέση τους σε ένα κράτος μέλος θα έχει επίπτωση στη θέση των ομίλων συνολικά. Καθάρια σε όρους χρηματοδοτικών ροών στο εσωτερικό ενός ομίλου, βελτιώσεις στην αποδοτικότητα του ολλανδικού υποκαταστήματός του πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο λόγω αλλαγών στην πληρωμή των μερισμάτων ή στα

⁽²⁵⁶⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-202/98, T-204/98 και T-207/98 British Sugar και άλλοι κατά Επιτροπής, παράγραφος 78.

⁽²⁵⁷⁾ Απόφαση στην υπόθεση T-13/89, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής [1992], Συλλογή II-1021, παράγραφος 304.

απαιτούμενα κονδύλια επενδύσεων ⁽²⁵⁸⁾. Η πώληση της βελγικής επιχείρησης εμφιαλωμένων αερίων της AGA στο βελγικό υποκατάστημα της Air Liquide το 1994 και η πώληση του υποκαταστήματος εμφιαλωμένων αερίων της Air Liquide στην Αυστρία στην AGA το ίδιο έτος δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο η αποδοτικότητα των υποκαταστημάτων έχει επιπτώσεις για τον όμιλο συνολικά και συνεπώς πρέπει να εκτιμηθεί σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Άλλα παραδείγματα περιλαμβάνονται στις οδηγίες από τα κεντρικά γραφεία του ομίλου προς τα ολλανδικά υποκαταστήματά τους, που υπογραμμίζουν τη στρατηγική σημασία του εφοδιασμού σημαντικών πελατών στις Κάτω Χώρες όσον αφορά την κατάσταση των ομίλων συνολικά. Πράγματι, κάποιοι πολύ μεγάλοι πελάτες συντονίζουν τον εφοδιασμό τους με υγρά βιομηχανικά αέρια σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

(372) Ο πολυεθνικός χαρακτήρας των ομίλων βιομηχανικών αερίων είναι επίσης σημαντικός διότι, όπως εμφανίζεται στην ανάλυση της δομής της αγοράς στο Μέρος I τμήμα Α.5.γ) υπάρχει πλήθος στοιχείων στο φάκελο της Επιτροπής ότι τα εμπορικά αντίποινα κατά ανταγωνιστών που «κλέβουν» πελάτες χρεώνοντας χαμηλότερες τιμές αποτελεί σύνηθες χαρακτηριστικό του κλάδου βιομηχανικών αερίων. Υπάρχουν επίσης αποδείξεις ότι τα εν λόγω εμπορικά αντίποινα δεν περιορίζονται κατ' ανάγκη στο κράτος μέλος ή στην περιοχή όπου διαπράχθηκε η «επίθεση». Αντιθέτως, πολλές επιχειρήσεις θεωρούν αυτά τα αντίποινα αποτελεσματικότερα εάν επιβληθούν σε ευρεία βάση, κατά προτίμηση στην εγχώρια αγορά του εν λόγω «επιτιθέμενου». Συνεπώς, μία επιχείρηση στον τομέα των βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες που συμμετείχε στις παραβάσεις και δεν τήρησε τις συμφωνίες που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση εκτίθεται στην απειλή εμπορικών αντιποίνων όχι μόνο στις Κάτω Χώρες αλλά και σε άλλα κράτη μέλη.

(373) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων ⁽²⁵⁹⁾, η Air Liquide υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι τα μέρη ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους δεν έχει σχέση με την επίπτωση των εικαζόμενων παραβάσεων στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Ως εκ τούτου η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει ότι η εικαζόμενη μονοπωλιακή συμπεριφορά επηρέασε το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, πράγμα που δεν έγινε. Επιπλέον, η Air Liquide θεωρεί ότι το γεγονός ότι εμπορικά αντίποινα κατά ανταγωνιστών επιβλήθηκαν ακόμα και σε άλλες εθνικές αγορές απεικονίζει μία ανταγωνιστική συμπεριφορά εκ μέρους των ενδιαφερόμενων εταιρειών.

(374) Η Επιτροπή δεν υποχρεούται να καταδείξει την επίπτωση των συμφωνιών στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών αλλά

μάλλον πρέπει να διαπιστώσει κατά πόσον η συμπεριφορά δύναται να έχει μία τέτοια επίπτωση. Το γεγονός ότι τα βιομηχανικά αέρια αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών, είτε μεταξύ ανταγωνιστών είτε μεταξύ αδελφών εταιρειών του ίδιου ομίλου, έχει άμεση επίπτωση στο γεγονός ότι η μονοπωλιακή συμπεριφορά σε μία αγορά δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

(375) Εκτός από τα επιχειρήματα που σχετίζονται με τον πολυεθνικό χαρακτήρα των εν λόγω ομίλων, η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι η ευρεία πλειοψηφία των αγοραστών των βιομηχανικών αερίων είναι οι ίδιες οι εταιρείες μεταποίησης, που είτε εξάγουν τα προϊόντα τους είτε ανταγωνίζονται με εισαγωγές στο εσωτερικό των Κάτω Χωρών. Δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως ναυπηγεία, τρόφιμα, χημικά, ηλεκτρονικά, κ.λπ. Πρακτικά όλες οι εταιρείες μεταποίησης στις Κάτω Χώρες που εξαρτώνται από τα βιομηχανικά αέρια πιθανόν να ζημιωθούν από παραβάσεις όπως αυτές που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε αυτές τις παραβάσεις αντιστοιχούν στο 80 % και πλέον της διάθεσης των εν λόγω αερίων στις Κάτω Χώρες. Επειδή οι επιχειρήσεις αυτές ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους με εθνικές θυγατρικές, ακόμα και οι πελάτες που βρίσκονται σε παραμεθόριες περιοχές στις Κάτω Χώρες δεν μπορούν να στραφούν σε προμηθευτές γειτονικού κράτους μέλους που ανήκουν στους ίδιους ομίλους. Για τους λόγους αυτούς η επίπτωση της παράβασης στο εμπόριο μεταξύ των Κάτω Χωρών και άλλων κρατών μελών πρέπει επίσης να θεωρηθεί ότι επεκτείνεται στους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι αγοραστές βιομηχανικών αερίων.

(376) Τέλος η Επιτροπή σημειώνει ότι δύο ανεξάρτητοι, μικρότεροι προμηθευτές βιομηχανικών αερίων που εδρεύουν στο Βέλγιο, η ACP και η Ijsfabriek Strombeek, πωλούν αμφοτέρωθεν μικρές ποσότητες υγρών και εμφιαλωμένων αερίων στις Κάτω Χώρες ανταγωνιζόμενοι με επιχειρήσεις προς τις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση ⁽²⁶⁰⁾.

(377) Για όλους αυτούς τους λόγους συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι παραβάσεις που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση είχαν ή μπορούσαν να έχουν υπολογίσιμη επίπτωση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και ότι συνεπώς οι συγκεκριμένες παραβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης.

E. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

(378) Κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί

⁽²⁵⁸⁾ Βλέπε στο πλαίσιο αυτό την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 45/85 Verband der Sachversicherer κατά Επιτροπής [1987], Συλλογή 447, παράγραφος 48.

⁽²⁵⁹⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σημείο V.4.

⁽²⁶⁰⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, φάκελο, AGA, σ. 4934.

- παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας⁽²⁶¹⁾, το δικαίωμα της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα ή κυρώσεις για τον συγκεκριμένο τύπο παραβάσεων στην παρούσα υπόθεση υπόκειται σε προθεσμία παραγραφής πέντε ετών. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκε η παράβαση. Πάντως για τις διαρκείς παραβάσεις η προθεσμία παραγραφής αρχίζει μόνο από την ημέρα της παράβασης.
- (379) Κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2988/74 κάθε πράξη της Επιτροπής η οποία αποσκοπεί στη διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας ή στη δίωξη της παραβάσεως επιφέρει διακοπή της παραγραφής. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από το τέλος κάθε διακοπής. Η διαδικασία της Επιτροπής ξεκίνησε με τη διενέργεια αιφνιδιαστικών ελέγχων κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17 στις 11 Δεκεμβρίου 1997.
- (380) Όπως εμφανίζεται στο μέρος I της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή έχει έγγραφες αποδείξεις για τις περισσότερες από τις συμμετέχουσες εταιρείες από το 1989 μέχρι το 1991 και από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τους ελέγχους που έλαβαν χώρα τον Δεκέμβριο του 1997.
- (381) Στην απάντησή τους στην κοινοποίηση αιτιάσεων, οι AGA, Hoek Loos, Air Products, Air Liquide και Messer ανέφεραν ότι η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκείς έγγραφες αποδείξεις όσον αφορά την περίοδο μεταξύ 1991 και 1992/1993. Κατόπιν αυτού, οι εικαζόμενες παραβάσεις που έλαβαν χώρα πριν από τον Δεκέμβριο του 1992 δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη δεδομένου ότι το χρονικό διάστημα υπερβαίνει την πενταετία από τη διενέργεια των ελέγχων.
- (382) Ειδικότερα, η AGA υποστηρίζει⁽²⁶²⁾ ότι η παραγραφή δεν έπρεπε να ισχύει για τον κατάλογο ελάχιστων τιμών αερίων χύμα του 1990, όπως έγινε ήδη δεκτό από την Επιτροπή στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, αλλά και για τη μίσθωση δεξαμενών αερίων χύμα του 1990, το ελάχιστο ύψος εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων του 1990, τη συμφωνία για τη μίσθωση φιαλών του 1990, την αρχική συμφωνία για τις ελάχιστες τιμές και τις συμφωνίες του 1990, 1991 και 1992 για την αύξηση των τιμών.
- (383) Η Hoek Loos ισχυρίζεται⁽²⁶³⁾ ότι υπάρχει έλλειψη αποδείξεων για την περίοδο 1992-1994 όσον αφορά τις συμφωνίες για αυξήσεις των τιμών, για την περίοδο 1991-93 όσον αφορά την περίοδο αναστολής, για την περίοδο 1992-94 όσον αφορά τις ελάχιστες τιμές εμφιαλωμένων αερίων, και για την περίοδο 1991-93 όσον αφορά τους άλλους συμβατικούς όρους. Ως εκ τούτου, η Hoek Loos αναφέρει ότι η επιβολή κυρώσεων από την Επιτροπή δεν μπορεί να τεκμηριωθεί για τη χρονική περίοδο πριν από τον Δεκέμβριο του 1992.
- (384) Η Air Products ισχυρίζεται επίσης⁽²⁶⁴⁾ ότι Επιτροπή δεν παραθέτει στοιχεία ότι όλες οι παραβάσεις διαπράχθηκαν και συνεχίστηκαν καθ' όλη την περίοδο 1989-97. Δεν υπάρχουν αποδείξεις στο φάκελο της Επιτροπής που να δείχνουν συμμετοχή της Air Products από το 1992 μέχρι τα τέλη του 1993. Εν γένει υπάρχουν νέα στοιχεία από τον Δεκέμβριο του 1993. Ως εκ τούτου, η Air Product ισχυρίζεται επίσης ότι σύμφωνα με το νομικό καθεστώς της παραγραφής, η Επιτροπή δεν μπορεί να επιβάλει πρόστιμο για τις παραβάσεις του 1989-91.
- (385) Η Air Liquide συμφωνεί με το χρονικό όριο που αποδέχεται η Επιτροπή όσον αφορά τον τιμοκατάλογο υγρών αερίων του 1990. Η Air Liquide επισημαίνει επίσης⁽²⁶⁵⁾ ότι υπάρχει έλλειμμα εγγράφων αποδείξεων την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 1991 και Ιουνίου 1993.
- (386) Η Messer ισχυρίζεται⁽²⁶⁶⁾ ότι δεν μπορεί να αποδειχτεί διαρκής παράβαση και ότι όλες οι μεμονωμένες παραβάσεις πριν από τις 11 Φεβρουαρίου 1992 υπόκεινται σε παραγραφή. Ως εκ τούτου η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει πρόστιμο μόνον όσον αφορά την περίοδο 1993-97.
- (387) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα επιχειρήματα που διατύπωσαν τα μέρη όσον αφορά την προθεσμία παραγραφής. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η προθεσμία παραγραφής εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία για να τεκμηριώσει την ύπαρξη διαρκούς παράβασης από το 1989 έως το 1997.
- (388) Ως εκ τούτου, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει παράβαση για την περίοδο 1989-91, θα λάβει υπόψη της μόνο την παράβαση κατά την περίοδο Σεπτέμβριος 1993 έως Δεκέμβριος 1997 για τον υπολογισμό των προστίμων.

ΣΤ. Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

- (389) Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση της Επιτροπής σχετικά με το ζήτημα των προθεσμιών παραγραφής στην παρούσα υπό-

⁽²⁶¹⁾ ΕΕ L 319 της 29.11.1974, σ. 1.

⁽²⁶²⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σημείο V, σ. 15-24.

⁽²⁶³⁾ Φάκελος, HL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 5-9.

⁽²⁶⁴⁾ Φάκελος, AP, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 20-21.

⁽²⁶⁵⁾ Φάκελος, AL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 20-21.

⁽²⁶⁶⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 32.

θεση, η Επιτροπή θεωρεί τον Σεπτέμβριο του 1993 ως ημερομηνία έναρξης της εν λόγω παράβασης για την εφαρμογή των προστίμων.

(390) Δεν μπορεί να καθοριστεί καμία ημερομηνία για τη λήξη του καρτέλ, αλλά η Επιτροπή διαθέτει ισχυρές έγγραφες αποδείξεις μέχρι τον έλεγχο του Δεκεμβρίου 1997. Μετά τους ελέγχους, οι περισσότερες επιχειρήσεις διαβεβαίωσαν την Επιτροπή ότι είχαν δοθεί εσωτερικές οδηγίες προκειμένου να μην διαπραχθεί καμία παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Για τους σκοπούς της εκτίμησης των προστίμων, η Επιτροπή αποδέχεται την υπόθεση ότι το καρτέλ έληξε τον Δεκέμβριο του 1997.

(391) Η συμμετοχή κάθε εταιρείας ξεχωριστά στην παράβαση καθορίζεται συνεπώς ως εξής:

1. HOEK LOOS, AGA, AIR LIQUIDE, AIR PRODUCTS ΚΑΙ MESSER

(392) Οι Hoek Loos, AGA, Air Liquide, Air Products και Messer έλαβαν μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

- α) καθορισμός αυξήσεων τιμών από τον Δεκέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο επρόκειτο να εφαρμοστούν οι τελευταίες αυξήσεις τιμών·
- β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Δεκέμβριο του 1993 μέχρι τον Μάρτιο του 1997 προκειμένου να εφαρμοστούν οι παραπάνω αυξήσεις τιμών·
- γ) καθορισμός ελάχιστων τιμών από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο συμφωνήθηκαν οι τελευταίες ελάχιστες τιμές·
- δ) καθορισμός εξόδων μεταφοράς φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 (η Messer από τον Ιανουάριο του 1996) μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο συμφωνήθηκαν τα τελευταία έξοδα μεταφοράς φιαλών·

ε) καθορισμός του ελάχιστου μισθώματος φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο συμφωνήθηκε το τελευταίο ελάχιστο μισθώμα φιαλών·

στ) καθορισμός επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια όσον αφορά τα εμφιαλωμένα αέρια από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Οκτώβριο του 1995, που είναι ο μήνας κατά τον οποίο η πρώτη εταιρεία (Messer) αύξησε ανεξάρτητα την επιβάρυνση για το περιβάλλον και την ασφάλεια από το επίπεδο που συμφωνήθηκε το 1993 σε υψηλότερο επίπεδο·

ζ) αθέμιτες ρυθμίσεις όσον αφορά τη μίσθωση δεξαμενών που καταβάλλεται από πελάτες υγρών αερίων από τον Ιανουάριο του 1997 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο υποβλήθηκε η πρόταση συμφωνίας για τη μίσθωση δεξαμενών.

2. WESTFALEN

(393) Η Westfalen έλαβε μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

- α) καθορισμός αυξήσεων τιμών από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο επρόκειτο να εφαρμοστούν οι αυξήσεις τιμών·
- β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995 προκειμένου να εφαρμοστούν οι παραπάνω αυξήσεις τιμών·
- γ) καθορισμός ελάχιστων τιμών από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο συμφωνήθηκαν οι ελάχιστες τιμές.

3. BOC

(394) Η BOC έλαβε μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

- α) καθορισμός αυξήσεων τιμών από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995, που είναι στο τέλος του έτους για το οποίο επρόκειτο να εφαρμοστούν οι αυξήσεις τιμών·
- β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995 προκειμένου να εφαρμοστούν οι παραπάνω αυξήσεις τιμών·
- γ) καθορισμός εξόδων μεταφοράς φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1994, που είναι το τέλος του έτους για το οποίο συμφωνήθηκαν τα έξοδα μεταφοράς φιαλών·
- δ) καθορισμός του ελάχιστου μισθώματος φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997, που είναι το τέλος του έτους κατά το οποίο η BOC τουλάχιστον έλαβε μέρος στη ρύθμιση.

Z. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

(395) Για να προσδιοριστούν οι αποδέκτες της παρούσας απόφασης, πρέπει να καθοριστούν οι νομικές οντότητες που είναι υπεύθυνες για την παράβαση.

- (396) Από τα πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται στο μέρος I διαπιστώνεται ότι οι NV Hoek Loos, Air Liquide BV, Air Products Nederland BV, Messer Nederland BV και Westfalen Gassen Nederland BV συμμετείχαν άμεσα στις αθέμιτες ρυθμίσεις όσον αφορά τα ιατρικά και βιομηχανικά αέρια στις Κάτω Χώρες. Συνεπώς κάθε εταιρεία φέρει την ευθύνη για τις αντίστοιχες παραβάσεις της και ως εκ τούτου είναι ένας από τους αποδέκτες της παρούσας απόφασης.
- (397) Όσον αφορά την Air Products Nederland BV, η Επιτροπή σημειώνει ότι την υπεράσπιση της τελευταίας εταιρείας ανέλαβε η Air Products Europe Inc, που ζήτησε ρητώς να λάβει όλη τη σχετική με την παρούσα υπόθεση αλληλογραφία και η οποία απάντησε επίσης στην κοινοποίηση αιτιάσεων και έλαβε μέρος στην προφορική ακρόαση εξ ονόματος της Air Products Nederland BV. Επιπλέον, με επιστολή της 13ης Ιουνίου 2002, η Air Products Nederland BV αρνήθηκε επίσημως να παραλάβει την κοινοποίηση των αιτιάσεων προς αυτήν σχετικά με την παρούσα υπόθεση.
- (398) Στην περίπτωση της BOC, ο Όμιλος BOC θεωρείται υπεύθυνος για την παράβαση των θυγατρικών εταιρειών του στην επιχείρηση BOC Gases Benelux, όπως αναγνωρίζεται στην παρούσα απόφαση. Η κοινοποίηση των αιτιάσεων είχε ήδη αποσταλεί στον Όμιλο BOC και η παρούσα απόφαση απευθύνεται επίσης στον Όμιλο BOC.
- (399) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων⁽²⁶⁷⁾, η BOC υποστηρίζει ότι η BOC Gases Benelux ήταν η μόνη επιχείρηση εντός του Ομίλου BOC με ευθύνη για την παραγωγή ή πώληση βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες και ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι τα κεντρικά γραφεία του Ομίλου στο HB είχαν ενημερωθεί έγκαιρα για τις εικαζόμενες παραβάσεις. Η BOC υποστηρίζει περαιτέρω ότι, την περίοδο 1989-97, η BOC Gases Benelux ενεργούσε αυτόνομα και ότι στη βάση αυτή θα ήταν ορθότερο η κοινοποίηση των αιτιάσεων να έχει αποσταλεί στην Air Liquide, η οποία εξαγόρασε τις δραστηριότητες στον τομέα των αερίων του Ομίλου BOC στις Κάτω Χώρες στα τέλη του 1998 και συνεπώς είναι ο διάδοχος της συγκεκριμένης επιχείρησης.
- (400) Κατά την προφορική ακρόαση, η Air Liquide υπογράμμισε ότι η Επιτροπή ορθά απέστειλε την κοινοποίηση των αιτιάσεων στον Όμιλο BOC εφόσον η υπό έλεγχο περίοδος ήταν πριν από την πώληση της BOC Gases Benelux στην Air Liquide.
- (401) Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι την περίοδο η BOC Gases Benelux και οι εταιρείες που απαρτίζουν την επιχείρηση BOC Gases Benelux, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 36 έως 38, ήταν εξ ολοκλήρου ελεγχόμενες εταιρείες του ομίλου BOC. Εκπρόσωπος της νομικής υπηρεσίας του ομίλου BOC ήταν παρών στις 24 Μαρτίου 1998 όταν οι υπηρεσίες της Επιτροπής διενήργησαν έλεγχο στη BOC NV κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17⁽²⁶⁸⁾ και αντίγραφα της επακόλουθης αλληλογραφίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με την BOC Gases Benelux χορηγήθηκαν στον συγκεκριμένο εκπρόσωπο. Όταν ο Γενικός Διευθυντής της BOC Gases Benelux, κ. Celis, αποχώρησε από τη θύση του, ο εξωτερικός νομικός σύμβουλος της BOC Gases Benelux ενημέρωσε τις υπηρεσίες της Επιτροπής ότι ο κ. Celis δεν ήταν πλέον υπεύθυνος για τις δραστηριότητες της BOC Benelux και ότι όλη η μελλοντική αλληλογραφία όσον αφορά τον έλεγχο θα μπορούσε να αποστέλλεται στο νομικό σύμβουλο. Ο εν λόγω σύμβουλος, που ενεργούσε για λογαριασμό της BOC Gases Benelux στη διάρκεια και μετά τον έλεγχο της Επιτροπής, εκπροσωπούσε και τον Όμιλο BOC όσον αφορά την απάντηση στην κοινοποίηση αιτιάσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο ίδιος ο κ. Celis, που παρευρέθηκε αυτοπροσώπως σε ορισμένες από τις συνεδριάσεις του καρτέλ που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση, ανέλαβε στη συνέχεια άλλη θύση σε κάποια από τις εταιρείες του ομίλου BOC.
- (402) Επιπλέον, μετά την πώληση των δραστηριοτήτων του ομίλου BOC στον τομέα των αερίων στη Μπενελούξ στην Air Liquide, ο όμιλος BOC παρέμεινε ο μόνος συνομιλητής της Επιτροπής όσον αφορά τις εικαζόμενες παραβάσεις της BOC Gases Benelux στην ολλανδική αγορά⁽²⁶⁹⁾. Ο όμιλος BOC απάντησε επίσης επί της ουσίας στην κοινοποίηση αιτιάσεων της Επιτροπής όσον αφορά τη συμπεριφορά των θυγατρικών του ομίλου της BOC την περίοδο αναφοράς.
- (403) Βάσει των παραπάνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο όμιλος BOC μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για τη συμπεριφορά των θυγατρικών του καθ' όλη την περίοδο της παράβασης.
- (404) Όσον αφορά την AGA, η Επιτροπή θεωρεί την AGA Gas BV υπεύθυνη για τις παραβάσεις που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση και απέστειλε την κοινοποίηση των αιτιάσεων στη συγκεκριμένη εταιρεία. Όπως εξηγείται στο μέρος I, τμήμα A.2.β) παραπάνω, η AGA Gas BV έχει αναλάβει σειρά διαρθρωτικών αλλαγών που οδηγούν στο να διαχωριστεί καταρχήν η συγκεκριμένη εταιρεία το 2000 σε δύο ξεχωριστές οντότητες. Στη συνέχεια, οι υπόλοιπες

⁽²⁶⁸⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 88 και φάκελο, BOC, σ. 3576.

⁽²⁶⁹⁾ Ο εξωτερικός νομικός σύμβουλος της BOC ενημέρωσε τις υπηρεσίες της Επιτροπής για την ολοκλήρωση της πώλησης των δραστηριοτήτων του ομίλου BOC στον τομέα των αερίων στη Μπενελούξ στην Air Liquide με επιστολή της 20ης Ιανουαρίου 1999, φάκελος, BOC, σ. 6487.

⁽²⁶⁷⁾ Φάκελος, BOC, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 18.

ολλανδικές δραστηριότητες της εξαγοράστηκαν το 2001 από την Hoek Loos όσον αφορά τις δραστηριότητες στον τομέα των υγρών αερίων και από την Air Liquide όσον αφορά τις δραστηριότητες στον τομέα των εμφιαλωμένων αερίων. Η τελευταία συναλλαγή ολοκληρώθηκε μόλις τον Αύγουστο το 2001, μετά την αποστολή της κοινοποίησης των αιτιάσεων στα μέρη.

(405) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η AGA Gas BV έπαυσε να έχει νομική υπόσταση, η AGA AB απάντησε στην κοινοποίηση αιτιάσεων επί της ουσίας, εξ ονόματος της τότε θυγατρικής της. Στην απάντησή της, η AGA AB ανέφερε σαφώς την προθυμία της να αναλάβει ευθύνη έναντι της Επιτροπής όσον αφορά τις παραβάσεις της AGA Gas BV ⁽²⁷⁰⁾, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η συμπεριφορά της AGA Gas BV δεν μπορεί να μείνει χωρίς εξηγήσεις. Υπό τις ειδικές περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, η Επιτροπή συμμαρτίζεται την προσέγγιση της AGA AB. Επιπλέον, η AGA AB, με επιστολή της 13ης Ιουνίου 2002, αρνήθηκε επισήμως να παραλάβει την κοινοποίηση των αιτιάσεων που απευθύνει σε αυτήν στην παρούσα υπόθεση. Συνεπώς η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην AGA AB ως διάδοχο της AGA Gas BV.

Η. ΜΕΣΑ

1. ΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ αριθ. 17

(406) Βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί, όταν διαπιστώνει παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, να υποχρεώσει, με απόφασή της, τις επιχειρήσεις να θέσουν τέρμα την διαπιστωμένη παράβαση.

(407) Καίτοι ορισμένες επιχειρήσεις ενημέρωσαν την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβαν προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι εκπρόσωποί τους δεν παρευρίσκονται πλέον σε μονοπωλιακές συνεδριάσεις, δεν είναι γνωστό κατά πόσον τέτοιου είδους συνεδριάσεις ή άλλη σύμπραξη μεταξύ εταιρειών πράγματι σταμάτησαν.

(408) Συνεπώς η πρόθεση της Επιτροπής είναι όχι μόνο να διαπιστώσει ότι διαπράχθηκε κάποια παράβαση, αλλά και να απαιτήσει από τις εν λόγω επιχειρήσεις να περατώσουν την εν λόγω παράβαση.

2. ΤΟ ΑΡΘΡΟ 15 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ αριθ. 17

α) Γενικές εκτιμήσεις

(409) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να επιβάλλει στις

επιχειρήσεις πρόστιμα από 1 000 ευρώ έως 1 εκατ. ευρώ, ή ποσό μεγαλύτερο αυτών που δεν θα υπερβαίνει το 10 % του κύκλου εργασιών του προηγούμενου εμπορικού έτους καθεμιάς από τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην παράβαση όταν, ηθελημένα ή από αμέλεια, οι επιχειρήσεις παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης.

(410) Προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, η Επιτροπή πρέπει να λάβει υπόψη όλα τα κατάλληλα στοιχεία, και ειδικότερα τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, που είναι τα δύο κριτήρια που αναφέρονται σαφώς στο άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17.

(411) Ο ρόλος που διαδραμάτισε κάθε επιχείρηση που έλαβε μέρος στην παράβαση θα εκτιμηθεί σε μεμονωμένη βάση. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα αντικατοπτρίζει στο επιβαλλόμενο πρόστιμο ενδεχόμενες επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις και θα εφαρμόσει, κατά περίπτωση, την ανακoinωση σχετικά με τη μη επιβολή ή μείωση προστίμων σε περιπτώσεις καρτέλ ⁽²⁷¹⁾.

β) Το ποσό των προστίμων

(412) Το καρτέλ αποτελούσε εσκεμμένη παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης. Με πλήρη γνώση του περιοριστικού χαρακτήρα των ενεργειών τους και, επιπλέον, της παρανομίας τους, οι κυρίαρχοι προμηθευτές συνέπραξαν για να συμφωνήσουν σχετικά με τιμές και ένα σύνολο όρων συναλλαγής προκειμένου να περιορίσουν τον ανταγωνισμό σε ένα σημαντικό βιομηχανικό τομέα.

ι) Το βασικό ποσό

(413) Το βασικό ποσό καθορίζεται ανάλογα με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης.

Σοβαρότητα της παράβασης

(414) Στην εκτίμησή της για τη σοβαρότητα της παράβασης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το χαρακτήρα της, τον πραγματικό αντίκτυπο στην αγορά, όπου μπορεί να εκτιμηθεί, και το μέγεθος της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.

Χαρακτήρας της παράβασης

(415) Από τα περιγραφόμενα πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι η παρούσα παράβαση συνίσταται στον καθορισμό των αυξήσεων των τιμών, των ελάχιστων τιμών και άλλων όρων

⁽²⁷⁰⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 4.

⁽²⁷¹⁾ ΕΕ C 207 της 18.7.1996, σ. 4.

συναλλαγής, που εκ φύσεως είναι το σοβαρότερο είδος παραβίασης των διατάξεων του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης.

- (416) Οι ρυθμίσεις του καρτέλ καλύπτουν όλες τις σημαντικές επιχειρήσεις στην ολλανδική αγορά και σχεδιάστηκαν σε ανώτερο επίπεδο σε κάθε συμμετέχουσα εταιρεία. Από την ίδια της τη φύση, η εφαρμογή μιας συμφωνίας καρτέλ του περιγραφόμενου τύπου οδηγεί αυτόματα σε σημαντική νόθευση του ανταγωνισμού, που είναι προς αποκλειστικό όφελος των παραγωγών που συμμετέχουν στο καρτέλ και είναι σε μεγάλο βαθμό επιζήμια για τους πελάτες και, τελικώς, για το ευρύ κοινό.
- (417) Ως εκ τούτου η Επιτροπή εκτιμά ότι η παρούσα παράβαση αποτελεί εκ φύσεως πολύ σοβαρή παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 81 παράγραφος 1.

Ο πραγματικός αντίκτυπος της παράβασης

- (418) Στις απαντήσεις τους στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η AGA και η Hoek Loos υποστηρίζουν ότι υπήρξε διάβρωση των τιμών εμφιαλωμένων και υγρών αερίων στις Κάτω Χώρες την περίοδο 1990-99 και προσκόμισαν μελέτη ⁽²⁷²⁾ που εν γένει δείχνει αυτή την τάση. Επιπλέον, οι εταιρείες αυτές υποστηρίζουν ότι ανέκαθεν υπήρξε ισχυρός ανταγωνισμός στην ολλανδική αγορά, με κυμαινόμενα μερίδια αγοράς για τους υπάρχοντες παράγοντες, όπως επιβεβαιώνει η αρμόδια για τον ανταγωνισμό ολλανδική αρχή, NMa, στην απόφασή της για τη μεταφορά της 6ης Αυγούστου 2001 Air Products/AGA, που επισυνάπτεται στις απαντήσεις των AGA, Hoek Loos και Messer στην κοινοποίηση αιτιάσεων της Επιτροπής.
- (419) Οι AGA και Hoek Loos ισχυρίζονται περαιτέρω ⁽²⁷³⁾ ότι ο τερματισμός της συμμετοχής τους σε μονοπωλιακές δραστηριότητες δεν επηρέασε την εξέλιξη των τιμών και διακύμανση των μεριδίων αγορών, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, ένα γεγονός που δείχνει ότι η εικαζόμενη μονοπωλιακή συμπεριφορά δεν είχε επίπτωση στην αγορά.
- (420) Η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν υπάρχει ανάγκη να καθορισθεί λεπτομερώς ο βαθμός στον οποίο οι τιμές διέφεραν από εκείνες που θα μπορούσαν να έχουν εφαρμοστεί ελλείψει

αυτών των ρυθμίσεων. Πράγματι, αυτό δεν μπορεί πάντα να εκτιμάται με αξιόπιστο τρόπο, εφόσον ορισμένοι εξωτερικοί παράγοντες δύνανται να έχουν επηρεάσει ταυτόχρονα την εξέλιξη των τιμών του προϊόντος, καθιστώντας τοιούτο τρόπος άκρως δυσχερή τη διατύπωση συμπερασμάτων για τη σχετική σημασία όλων των πιθανών αιτιωδών παραγόντων.

- (421) Η Επιτροπή καταλήγει ότι είναι αδιανόητο τα μέρη να είχαν συμφωνήσει κατ' επανάληψιν να συνέρχονται με σκοπό τον καθορισμό αυξήσεων των τιμών, των ελάχιστων τιμών και των ελάχιστων όρων συναλλαγής για μακρόχρονη περίοδο, λαμβανομένων υπόψη των συνεπαγόμενων κινδύνων, εάν θεωρούσαν ότι το καρτέλ δεν έχει κανένα ή έχει απλώς περιορισμένο αντίκτυπο στην αγορά βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες.

Το μέγεθος της σχετικής γεωγραφικής αγοράς

- (422) Η παράβαση διαπράχθηκε από επιχειρήσεις που στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς κάλυπταν κατά μέσον όρο πάνω από το 90 % της αγοράς βιομηχανικών και ιατρικών αερίων, εμφιαλωμένων και χύμα, στις Κάτω Χώρες. Δεδομένου όμως ότι περιοριζόταν στις Κάτω Χώρες και σε ένα τομέα μεσαίας οικονομικής σημασίας, οι συμφωνίες είχαν επίπτωση μόνον σε περιορισμένο τμήμα της κοινής αγοράς.
- (423) Υπό τις παραπάνω περιστάσεις (περιορισμένο γεωγραφικό πεδίο της αγοράς, και τομέας μεσαίας οικονομικής σημασίας), η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες ή/και οι εναρμονισμένες πρακτικές που αφορά η συγκεκριμένη διαδικασία αποτελούν παραβίαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού παρά μία πολύ σοβαρή παράβαση.
- (424) Η κατάσταση στην παρούσα υπόθεση είναι συγκρίσιμη με την κατάσταση σε πρόσφατες υποθέσεις όπου η Επιτροπή αποφάσισε να θεωρήσει την κατηγορία «σοβαρή» αντί «πολύ σοβαρή» σε υποθέσεις καθορισμού τιμών σε καρτέλ με περιορισμένο γεωγραφικό πεδίο. Στην υπόθεση British Sugar ⁽²⁷⁴⁾ η Επιτροπή αποδέχθηκε το περιορισμένο γεωγραφικό πεδίο της σχετικής αγοράς (Μεγάλη Βρετανία) ως ένα πιθανό επιχείρημα για την άμβλυνση της σοβαρότητας της παράβασης. Η Επιτροπή αποφάσισε ομοίως στην υπόθεση Greek Ferries ⁽²⁷⁵⁾, όπου υποστηρίχθηκε ότι η

⁽²⁷²⁾ Ανάλυση της αγοράς στον τομέα των εμφιαλωμένων αερίων 1990-1999 στις Κάτω Χώρες, παράρτημα 14 της μη εμπιστευτικής απάντησης της AGA.

⁽²⁷³⁾ Φάκελος, AGA, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 27-29, και φάκελος, HL, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, παράγραφος 35-37.

⁽²⁷⁴⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 1998, ΕΕ L 76 της 22.3.1999, σ. 1.

⁽²⁷⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 1998, ΕΕ L 109 της 27.4.1999, σ. 24.

παράβαση είχε επιπτώσεις στο πλαίσιο μιας αγοράς (όλα τα δρομολόγια Αδριατικής Θάλασσας Ελλάδας-Ιταλίας) που εξακολουθούσε να ήταν μικρή συγκριτικά προς άλλες αγορές στην Κοινότητα.

(425) Παρ' όλα αυτά, ας σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να παρεκκλίνει από τον κανόνα ότι ο καθορισμός τιμών από καρτέλ είναι εκ φύσεως «πολύ σοβαρή παράβαση» ακόμα και αν το γεωγραφικό πεδίο της σχετικής αγοράς είναι περιορισμένο. Όσον αφορά την υπόθεση SAS-Maersk (276) η Επιτροπή διαπίστωσε σημαντική διαφορά από την υπόθεση Greek Ferries ως προς το γεγονός ότι ο καταμερισμός των μεριδίων αγοράς SAS/Maersk δεν επηρέασε μόνο τα τρία δρομολόγια για τα οποία διαπιστώθηκαν παραβάσεις αλλά περιορίσε τον ανταγωνισμό σε όλα τα δρομολόγια προς/από και στο εσωτερικό της Δανίας, συμπεριλαμβανομένων των δρομολογίων μεταξύ Δανίας και των άλλων κρατών μελών και των μελών του ΕΟΧ. Ως εκ τούτου η, Επιτροπή υπέθεσε ότι οι επιπτώσεις της παράβασης κατέστησαν αισθητές σε ολόκληρο τον ΕΟΧ και πέραν αυτού, αντίθετα προς την υπόθεση Greek Ferries και την παρούσα υπόθεση.

(426) Στην υπόθεση Belgian Beers (277) η Επιτροπή αποφάσισε να διατηρήσει την κατηγορία «πολύ σοβαρή» αν και η σύμπραξη για τον καθορισμό των τιμών και τον καταμερισμό των μεριδίων αγοράς μεταξύ Interbrew και Danone/Alken-Maes περιοριζόταν στον τομέα της βελγικής μπίρας. Μεταξύ των ειδικών χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης υπόθεσης ήσαν οι απειλές εκ μέρους της Danone περί εμπορικών αντιποίνων κατά της Interbrew στη Γαλλία (που λαμβάνεται υπόψη ως επιβαρυντική περίσταση) και η προσωπική συμμετοχή ανώτατων διευθυντικών στελεχών των Interbrew, Alken-Maes και Danone τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι ίδιοι οι γενικοί διευθυντές και άλλα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των εταιρειών συνεδρίαζαν σε τακτική βάση με σκοπό την εισαγωγή και παρακολούθηση των παράνομων ρυθμίσεων. Το γεγονός αυτό αποκτά καθολικότερη σημασία λαμβανομένου υπόψη ότι η Interbrew είναι η δεύτερη μεγαλύτερη ζυθοποιία στον κόσμο και η Danone, μητρική εταιρεία της Alken-Maes κατέχει ηγετική θέση στην παγκόσμια βιομηχανία τροφίμων. Αντίθετα προς τα ανωτέρω, στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή υποθέτει ότι οι παράνομες ρυθμίσεις μεταξύ των εταιρειών αποφασίστηκαν κυρίως στο επίπεδο των ολλανδικών θυγατρικών εταιρειών των αντίστοιχων ομίλων. Επιπλέον, ο τομέας της βελγικής μπίρας είναι κατά πολύ σημαντικότερος (ένας τομέας προϊόντος τελικού καταναλωτή αξίας αρκετές φορές μεγαλύτερης εκείνης της ολλανδικής αγοράς βιομηχανικών αερίων) από τη σχετική αγορά στην παρούσα υπόθεση, και συμμετείχαν όλα τα τμήματα αυτού του τομέα (όλοι οι τύποι μπίρας, horeca καθώς και η διανομή), μέσω πολλών παραμέτρων του ανταγωνισμού (τιμή, προώθηση, επενδύσεις, δημοσιότητα, δομή τιμολόγησης και ανταλλαγή στοιχείων για τις πωλήσεις).

(276) Απόφαση της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2001, ΕΕ L 265 της 5.10.2001, σ. 15.

(277) Απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 2001, που δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί.

(427) Ομοίως, στην υπόθεση Austrian Banks (278), το καρτέλ περιγράφηκε ως «πολύ σοβαρό» καίτοι η συμφωνία περί καθορισμού των τιμών μεταξύ των οκτώ Αυστριακών τραπεζών («Lombard Club») περιοριζόταν στον αυστριακό τραπεζικό τομέα. Όσον αφορά την κατάταξη αυτής της υπόθεσης, η Επιτροπή καθοδηγήθηκε από την πεποίθηση ότι ο τραπεζικός τομέας έχει εξέχουσα σημασία για καταναλωτές, επιχειρήσεις και συνεπώς για την οικονομία συνολικά. Επιπλέον, το δίκτυο του καρτέλ ήταν ευρύ όσον αφορά το περιεχόμενό του —καθορισμός επιτοκίων επιτόκια δανείων και αποταμίευσης, για ιδιώτες/νοικοκυριά και για εμπορικούς πελάτες καθώς και οι προμήθειες που έπρεπε να πληρώνουν οι πελάτες για ορισμένες υπηρεσίες—, ήταν σε μεγάλο βαθμό θεσμοθετημένο και κάλυπτε ολόκληρη τη χώρα μέχρι το μικρότερο χωριό. Τέλος, η οικονομική σημασία της συγκεκριμένης αγοράς είναι ακόμα σημαντικότερη στην υπόθεση αυτή από την προαναφερόμενη υπόθεση για τη βελγική μπίρα.

Διαπιστώσεις της Επιτροπής όσον αφορά τη σοβαρότητα της παράβασης

(428) Υπό τις παραπάνω περιστάσεις, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες ή/και εναρμονισμένες πρακτικές που αφορούν την παρούσα διαδικασία συνιστούν σοβαρή παραβίαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού.

Κατάταξη των συμμετεχόντων στο καρτέλ

(429) Υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, στην οποία ενέχονται αρκετές επιχειρήσεις, θα είναι αναγκαίο για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου να ληφθεί υπόψη η ειδική στάθμιση και, συνεπώς, ο πραγματικός αντίκτυπος της παραβατικής συμπεριφοράς κάθε επιχείρησης στον ανταγωνισμό. Για το σκοπό αυτό, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν καταρχήν να χωριστούν σε τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα με τη σχετική σημασία τους στη συγκεκριμένη αγορά.

(430) Ως βάση για τη σύγκριση της σχετικής σημασίας μιας επιχείρησης στη συγκεκριμένη αγορά, η Επιτροπή θεωρεί κατάλληλο να συνεκτιμήσει στην παρούσα υπόθεση τον κύκλο εργασιών των προϊόντων στις Κάτω Χώρες. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζεται από το γεγονός ότι το καρτέλ περιορίζεται στις Κάτω Χώρες, ο κύριος στόχος του οποίου ήταν μεταξύ άλλων να εγκρίνει συντονισμένες αυξήσεις τιμών, ελάχιστες τιμές και όρους συναλλαγής των εμφανιζόμενων και υγρών αερίων στη συγκεκριμένη αγορά. Η σύγκριση πραγματοποιείται στη βάση των κύκλων εργασιών του προϊόντος στις Κάτω Χώρες το 1996, που είναι το τελευταίο πλήρες έτος πριν από τη διενέργεια των ελέγχων. Ο πίνακας 1 στην αιτιολογική σκέψη 75 παρέχει τα σχετικά στοιχεία.

(278) Απόφαση της Επιτροπής, της 11ης Ιουνίου 2002, που δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί.

(431) Η Hoek Loos και η AGA είναι ασυγκρίτως οι δύο μεγαλύτερες εταιρείες στις συγκεκριμένες αγορές και, συνεπώς, εντάσσονται στην πρώτη κατηγορία. Η Air Products και η Air Liquide, που ήσαν μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις στη συγκεκριμένη αγορά, αποτελούν τη δεύτερη κατηγορία. Η Messer και η BOC, που είναι σημαντικά μικρότερες στις συγκεκριμένες αγορές, εντάσσονται στην τρίτη κατηγορία. Η Westfalen, που έχει εξαιρετικά μικρό μερίδιο των συγκεκριμένων αγορών, εντάσσεται στην τέταρτη κατηγορία.

(432) Στη βάση αυτή, η Επιτροπή καθορίζει το ποσό των προστίμων ανάλογα με τη σοβαρότητα ως εξής:

- AGA: 10 εκατ. ευρώ,
- Air Liquide: 2,6 εκατ. ευρώ,
- Air Products: 2,6 εκατ. ευρώ,
- BOC: 1,2 εκατ. ευρώ,
- Hoek Loos: 10 εκατ. ευρώ,
- Messer: 1,2 εκατ. ευρώ,
- Westfalen: 0,45 εκατ. ευρώ.

Η διάρκεια της παράβασης

(433) Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide και Messer παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997. Η Westfalen από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995 και η BOC από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995.

(434) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η παράβαση ήταν μεσαίας διάρκειας (ένα έως τέσσερα έτη) για κάθε ενεχόμενη επιχείρηση.

Η συμμετοχή κάθε μεμονωμένης εταιρείας

(435) Οι Hoek Loos, AGA, Air Liquide, Air Products και Messer έλαβαν μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

- α) καθορισμός αυξήσεων των τιμών από τον Δεκέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997·
- β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Δεκέμβριο του 1993 μέχρι τον Μάρτιο του 1997·
- γ) καθορισμός ελάχιστων τιμών από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997·
- δ) καθορισμός εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων από τον Ιούνιο του 1994 (η Messer από τον Ιανουάριο του 1996) μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997·

ε) καθορισμός του ελάχιστου μισθώματος φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997·

στ) καθορισμός επιβάρυνσης για το περιβάλλον και την ασφάλεια όσον αφορά τα εμφιαλωμένα αέρια από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Οκτώβριο του 1995·

ζ) αθέμιτες ρυθμίσεις όσον αφορά το μίσθωμα δεξαμενών που καταβλήθηκε από πελάτες υγρών αερίων από τον Ιανουάριο του 1997 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997.

(436) Η Westfalen έλαβε μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

α) καθορισμός αυξήσεων των τιμών από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995·

β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995·

γ) καθορισμός ελάχιστων τιμών από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995.

(437) Η BOC έλαβε μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

α) καθορισμός αυξήσεων των τιμών από τον Οκτώβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995·

β) καθορισμός περιόδων αναστολής από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995·

γ) καθορισμός εξόδων μεταφοράς εμφιαλωμένων αερίων από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1994·

δ) καθορισμός του ελάχιστου μισθώματος φιαλών από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1994.

Συμπέρασμα σχετικά με τα βασικά ποσά

(438) Η Επιτροπή καθορίζει αναλόγως τα βασικά ποσά των προστίμων ως εξής:

- AGA: 14 εκατ. ευρώ,
- Air Liquide: 3,64 εκατ. ευρώ,
- Air Products: 3,64 εκατ. ευρώ,
- BOC: 1,38 εκατ. ευρώ,
- Hoek Loos: 14 εκατ. ευρώ,
- Messer: 1,68 εκατ. ευρώ,
- Westfalen: 0,51 εκατ. ευρώ.

ii) **Ελαφρυντικές περιστάσεις***Αποκλειστικά παθητικός ρόλος της παράβασης*

- (439) Η BOC υποστηρίζει ότι είχε μόνο παθητική συμμετοχή στις παραβάσεις και δεν είχε λάβει μέρος σε καμία διμερή συνάντηση. Εν προκειμένω, ο διευθυντής της BOC Gases Benelux την περίοδο αναφοράς, δήλωσε ότι κατελήφθη εξαπίνης κατά τη συνεδρίαση του Οκτωβρίου του 1994 όταν τέθηκε το θέμα των αυξήσεων των τιμών ⁽²⁷⁹⁾.
- (440) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η BOC διαδραμάτισε αποκλειστικά παθητικό ρόλο στην παράβαση και ότι δεν συμμετείχε σε όλες τις πτυχές της παράβασης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτές οι ελαφρυντικές περιστάσεις αιτιολογούν μείωση κατά 15 % του βασικού ποσού του προστίμου που θα επιβάλλεται στην BOC.
- (441) Η Westfalen υποστηρίζει ότι είχε μόνο παθητικό ρόλο στην παράβαση καθώς αρνείται ότι γνώριζε εκ των προτέρων ότι μονοπωλιακά ζητήματα θα θίγονταν κατά τις συνεδριάσεις της VFIG του Οκτωβρίου και Νοεμβρίου 1994, καθώς η προτεινόμενη ημερήσια διάταξη δεν ανέφερε αυτά τα ζητήματα. Η Westfalen υποστηρίζει ότι, δεν λάμβανε ενεργά μέρος σε αυτές τις συζητήσεις και ότι εκφράζοντας την άρνηση της όσον αφορά τον συντονισμό των τιμών στις συνεδριάσεις της VFIG, ανάγκασε τις βασικές επιχειρήσεις στην αρχή του καρτέλ να συνεδριάσουν εκτός του πλαισίου της VFIG. Το έπραξαν από τις αρχές του 1995.
- (442) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η Westfalen διαδραμάτισε αποκλειστικά παθητικό ρόλο στις παραβάσεις και δεν συμμετείχε σε όλες τις πτυχές της παράβασης. Η Επιτροπή καταλήγει ότι αυτές οι ελαφρυντικές περιστάσεις αιτιολογούν μείωση κατά 15 % του βασικού ποσού του προστίμου που επιβάλλεται στη Westfalen.

Μη εφαρμογή στην πράξη των παραβατικών συμφωνιών

- (443) Στην απάντησή της στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Air Liquide υποστήριξε ότι ακολούθησε μία αυτόνομη εμπορική πολιτική στην αγορά και δεν επηρεάστηκε από συμφωνίες με τους ανταγωνιστές της, στις οποίες ουδέποτε ανέλαβε κάποια δέσμευση. Η εταιρεία αυτή προσκόμισε στοιχεία ότι επανειλημμένως εφάρμοσε διαφορετικές τιμές/όρους από αυτές που συμφωνήθηκαν ή ότι δεν τήρησε τις περιόδους αναστολής.
- (444) Η Messer υποστήριξε ότι, επειδή τη συγκεκριμένη περίοδο είχε μόλις εισέλθει στην αγορά, τελούσε υπό πίεση από τους ανταγωνιστές της, γεγονός που τους έδωσε την

εντύπωση ότι συμφωνεί με ορισμένες επιζήμιες για τον ανταγωνισμό πρακτικές ⁽²⁸⁰⁾. Ως εκ τούτου η Messer πρέπει να θεωρηθεί θύμα των περιστάσεων. Επιπλέον, η Messer ουδέποτε εφάρμοσε τις συμφωνίες και πάντα ακολουθούσε μία πολύ ανταγωνιστική αυτόνομη πολιτική στην αγορά.

- (445) Η BOC υποστήριξε ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι εφάρμοσε κάποια από τις εικαζόμενες συμφωνίες και ισχυρίζεται ότι πράγματι εφάρμοσε διαφορετικές αυξήσεις τιμών/όρους συναλλαγής από αυτές που είχαν συζητήσει και επιπλέον δεν τήρησε την περίοδο αναστολής 1994/1995.
- (446) Η Westfalen υποστήριξε ότι ανέκαθεν υπήρξε ένας πολύ ανταγωνιστικός παράγοντας της αγοράς, ότι δεν ενδιαφερόταν να συμπράξει με άλλους φορείς και ότι οι ανακοινώσεις που έκανε όσον αφορά τις επερχόμενες αυξήσεις τιμών ή τις ελάχιστες τιμές/όρους συναλλαγής δεν ήταν δεσμευτικές υποσχέσεις και δεν εφαρμόστηκαν στην αγορά.
- (447) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εφαρμογή των συμφωνιών για τις αυξήσεις τιμών ή τις ελάχιστες τιμές/όρους συναλλαγής δεν απαιτεί καταρχήν την εφαρμογή αυτών των τιμών/όρων. Το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν αποδεδειγμένα σε καρτέλ για τις τιμές/όρους συναλλαγής με τους ανταγωνιστές τους δεν συμπεριφέρονταν στην αγορά με τρόπο συμφωνηθέντα από κοινού με τους ανταγωνιστές τους δεν αποτελεί κατ' ανάγκη θέμα που πρέπει να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντική κατάσταση κατά τον καθορισμό του ποσού του επιβλητέου προστίμου. Οι επιχειρήσεις που, παρά τη σύμπραξη με τους ανταγωνιστές τους, ακολουθούν μια περισσότερο ή λιγότερο ανεξάρτητη πολιτική στην αγορά μπορεί απλώς να προσπαθούν να εκμεταλλευτούν το καρτέλ προς ίδιον όφελος ⁽²⁸¹⁾.
- (448) Η Επιτροπή σημειώνει περαιτέρω ότι στο μέρος I της παρούσας απόφασης, προσκομίστηκαν αποδεικτικά στοιχεία ότι οι συμμετέχοντες στο καρτέλ εφάρμοσαν πράγματι διάφορες συμφωνίες.

iii) **Συμπέρασμα σχετικά με τα ποσά των προστίμων πριν από οποιαδήποτε εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής περί μη επιβολής ή μείωσης των προστίμων σε περιπτώσεις καρτέλ («η ανακοίνωση περί επιείκειας»)**

- (449) Η Επιτροπή καθορίζει αναλόγως τα ποσά των προστίμων πριν από οποιαδήποτε εφαρμογή της ανακοίνωσης περί επιείκειας ως εξής:

⁽²⁸⁰⁾ Φάκελος, MN, μη εμπιστευτική απάντηση στις αιτιάσεις, σ. 30.

⁽²⁸¹⁾ Υπόθεση T-308/94 Cascades SA κατά Επιτροπής [1998], Συλλογή II-925, παράγραφος 230.

⁽²⁷⁹⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 142.

- AGA: 14 εκατ. ευρώ,
- Air Liquide: 3,64 εκατ. ευρώ,
- Air Products: 3,64 εκατ. ευρώ,
- BOC: 1,17 εκατ. ευρώ,
- Hoek Loos: 14 εκατ. ευρώ,
- Messer: 1,68 εκατ. ευρώ,
- Westfalen: 0,43 εκατ. ευρώ.

(450) Ωστόσο, εφόσον τα τελικά ποσά υπολογίστηκαν σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο μπορεί να μην υπερβαίνουν σε κάθε περίπτωση το 10 % του κύκλου εργασιών παγκοσμίως των αποδεκτών της απόφασης (όπως ορίζεται από το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17) ⁽²⁸²⁾, τα πρόστιμα καθορίζονται ως εξής:

- AGA: 5,54 εκατ. ευρώ,
- Air Liquide: 3,64 εκατ. ευρώ,
- Air Products: 3,64 εκατ. ευρώ,
- BOC: 1,17 εκατ. ευρώ,
- Hoek Loos: 14 εκατ. ευρώ,
- Messer: 1,12 εκατ. ευρώ,
- Westfalen: 0,43 εκατ. ευρώ.

iv) Εφαρμογή της ανακοίνωσης περί επείκειας της Επιτροπής

(451) Οι αποδέκτες της παρούσας απόφασης συνεργάστηκαν με την Επιτροπή σε διάφορα στάδια της έρευνας για την παράβαση προκειμένου να τύχουν της ευνοϊκής μεταχείρισης που περιγράφεται στην ανακοίνωση περί επείκειας της Επιτροπής. Για να ικανοποιηθούν οι θεμιτές προσδοκίες των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ως προς τη μη επιβολή ή μείωση των προστίμων ανάλογα με τη συνεργασία τους, η Επιτροπή εξετάζει στο ακόλουθο τμήμα κατά πόσον τα μέρη ικανοποιούν τις προϋποθέσεις όρους που αναφέρει η ανακοίνωση.

Μη εφαρμογή των τμημάτων Β και Γ της ανακοίνωσης

(452) Εάν μία επιχείρηση πληροί όλες τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο τμήμα Β της ανακοίνωσης περί επείκειας

θα επωφεληθεί από μη επιβολή προστίμου ή πολύ ουσιαστική μείωση του ποσού του. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται στην παρούσα υπόθεση, καθώς κανένας από τους αποδέκτες της παρούσας απόφασης ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με την παράβαση προτού η Επιτροπή αναλάβει έρευνα για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις.

(453) Εάν μία επιχείρηση πληροί όλες τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο τμήμα Γ της ανακοίνωσης περί επείκειας επωφελείται από σημαντική μείωση του προστίμου. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται στην παρούσα υπόθεση, καθώς η έρευνα που διενεργείται κατόπιν απόφασης στις εγκαταστάσεις των μερών του καρτέλ προσκόμισε επαρκή στοιχεία για την έναρξη της διαδικασίας που οδηγεί στη λήψη απόφασης.

Σημαντική μείωση του προστίμου

(454) Βάσει του τμήματος Δ της ανακοίνωσης περί επείκειας μία επιχείρηση που δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στα τμήματα Β ή Γ μπορεί να εξακολουθεί να επωφελείται από σημαντική μείωση 10 % έως 50 % του προστίμου που θα επιβαλλόταν άλλως σε περίπτωση μη συνεργασίας (για παράδειγμα):

- προτού σταλεί η κοινοποίηση των αιτιάσεων, προσκομίζει στην Επιτροπή τις πληροφορίες, τα έγγραφα ή άλλες αποδείξεις που συμβάλλουν σημαντικά στη διαπίστωση της ύπαρξης της παράβασης,

- αφού παραληφθεί η κοινοποίηση των αιτιάσεων, ενημερώνει την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί επί της ουσίας τα πραγματικά περιστατικά στα οποία η Επιτροπή στηρίζει τις αιτιάσεις της.

(455) Εκτός από την αυστηρή απάντηση στις αιτήσεις πληροφοριών της Επιτροπής, η AGA προσκόμισε στοιχεία από τη χρονική περίοδο στην οποία αναφέρεται η παράβαση και παραδέχτηκε ότι στέλεχος της παρευρέθηκε σε συνεδριάσεις με ανταγωνιστές στη Breda και το Barendrecht ⁽²⁸³⁾.

(456) Η Air Products έδωσε επίσης εκτενείς εξηγήσεις σχετικά με τα έγγραφα που βρέθηκαν κατά τον έλεγχο της Επιτροπής και παραδέχτηκε ότι, πριν από την αποστολή της κοινοποίησης των αιτιάσεων, έλαβαν χώρα άτοπες επαφές μεταξύ ανταγωνιστών στην ολλανδική αγορά ⁽²⁸⁴⁾.

⁽²⁸²⁾ Δεδομένου ότι AGA AB είναι υπεύθυνη για την πρώην θυγατρική της AGA Gas BV, το ποσό μειώθηκε σε 10 % του τελευταίου κύκλου εργασιών της θυγατρικής της, βλ. υποσημείωση 20.

⁽²⁸³⁾ Φάκελος, AGA, σ. 6987-7014.

⁽²⁸⁴⁾ Βλέπε επιστολή της AP της 24.4.1998, φάκελος, AP, σ. 5818.

- (457) Επιπλέον, μετά την παραλαβή της κοινοποίησης των αιτιάσεων, οι AGA, Air Products, Hoek Loos και Messer ζήτησαν σημαντική μείωση των προστίμων καθώς δεν αμφισβητούν τα πραγματικά περιστατικά.
- (458) Οι παράγοντες αυτοί αιτιολογούν μείωση των προστίμων κατά 25 % για τις AGA και Air Products και κατά 10 % για τις Hoek Loos και Messer.

Συμπέρασμα σχετικά με την εφαρμογή της ανακοίνωσης περί επείκειας

- (459) Καταλήγοντας, όσον αφορά το χαρακτήρα της συνεργασίας τους και υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που αναφέρονται στην ανακοίνωση περί επείκειας, η Επιτροπή θα χορηγήσει στους αποδέκτες της παρούσας απόφασης τις ακόλουθες μειώσεις στα αντίστοιχα πρόστιμά τους:
- AGA μείωση κατά 25 %,
 - Air Products μείωση κατά 25 %,
 - Hoek Loos μείωση κατά 10 %,
 - Messer μείωση κατά 10 %.

v) Τα τελικά ποσά των προστίμων που επιβάλλονται στην παρούσα διαδικασία

- (460) Καταλήγοντας, τα πρόστιμα που θα επιβληθούν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, είναι τα εξής:
- AGA: 4,15 εκατ. ευρώ,
 - Air Liquide: 3,64 εκατ. ευρώ,
 - Air Products: 2,73 εκατ. ευρώ,
 - BOC: 1,17 εκατ. ευρώ,
 - Hoek Loos: 12,6 εκατ. ευρώ,
 - Messer: 1 εκατ. ευρώ,
 - Westfalen: 0,43 εκατ. ευρώ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι AGA AB, Air Liquide BV, Air Products Nederland BV, BOC Group plc, Messer Nederland BV, NV Hoek Loos, Westfalen

Gassen Nederland BV παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης συμμετέχοντας σε διαρκή συμφωνία ή/και εναρμονισμένες πρακτικές στον τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες.

Η διάρκεια της παράβασης ήταν η εξής:

- AGA AB από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,
- Air Liquide BV από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,
- Air Products Nederland BV από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,
- BOC Group plc από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995,
- Messer Nederland BV από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,
- NV Hoek Loos από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,
- Westfalen Gassen Nederland BV από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995.

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται ονομαστικώς στο άρθρο 1 υποχρεούνται να θέσουν τέρμα στην παράβαση που αναφέρεται στο άρθρο 1, εφόσον δεν το έχουν ήδη πράξει. Υποχρεούνται να απέχουν από κάθε πράξη ή συμπεριφορά η οποία, ως προς το αντικείμενο ή την επίπτωση, είναι ίδια με την παράβαση ή ισοδύναμη αυτής.

Άρθρο 3

Για την παράβαση που αναφέρεται στο άρθρο 1, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

- AGA AB 4,15 εκατ. ευρώ,
- Air Liquide BV 3,64 εκατ. ευρώ,
- Air Products Nederland BV 2,73 εκατ. ευρώ,
- BOC Group plc 1,17 εκατ. ευρώ,
- Messer Nederland BV 1 εκατ. ευρώ,
- NV Hoek Loos 12,6 εκατ. ευρώ,
- Westfalen Gassen Nederland BV 0,43 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 4

Τα πρόστιμα που αναφέρονται στο άρθρο 3 θα πρέπει να καταβληθούν στο λογαριασμό αριθ. 642-0029000-95 (κωδικός SWIFT: BBVABEBB — κωδικός IBAN BE76 6420 0290 0095) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην τράπεζα Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA) SA, Avenue des Arts/Kunstlaan, 43, B-1040 Bruxelles/Brussel, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

Μετά τη λήξη αυτής της περιόδου, οφείλεται αυτομάτως τόκος με επιτόκιο αυτό το οποίο εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις κύριες πράξεις της αναχρηματοδότησης την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα έκδοσης της παρούσας απόφασης, προσαυξημένο κατά 3,5 εκατοστιαίες μονάδες, δηλαδή 6,75 %.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις ακόλουθες επιχειρήσεις:

AGA AB
S-181-81 Lidingö

Air Liquide BV
De Witbogt 1
5652 AG Eindhoven
Nederland

Air Products Nederland BV
Klaprozenweg 101
1033 NN Noordpoort
Amsterdam
Nederland

BOC Group plc
Chertsey Road
Windlesham
GU20 6HJ - Surrey
United Kingdom

Messer Nederland BV
Middenweg 17
4782 PM Moerdijk
Nederland

NV Hoek Loos
Havenstraat 1
Postbus 78
3100 AB Schiedam
Nederland

Westfalen Gassen Nederland BV
Rigastraat 20
7415 EW Deventer
Nederland

Η παρούσα απόφαση είναι τίτλος εκτελεστός δυνάμει του άρθρου 256 της συνθήκης.

Βρυξέλλες, 24 Ιουλίου 2002.

Για την Επιτροπή
Mario MONTI
Μέλος της Επιτροπής